L 39941.

BYZANTINA XPONIKA
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΙΑ' ΤΟΜΟΥ.
ВИЗАНТІЙСКІЙ ВРЕМЕННИКЪ
Приложеніе къ XI тому.
№ 2.

Εἰδήσεις
περὶ τῶν
ἐν τῷ Βατοπεδίῳ
καὶ τῇ Λαύρᾳ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου
εὑρισκομένων
ἑλληνικῶν κανονικῶν χειρογράφων
ὑπὸ
В. N. МПЕНЕΣΕВІΤΣ.

СВѢДѢНІЯ
О ГРЕЧЕСКИХЪ РУКОПИСЯХЪ
КАНОНИЧЕСКАГО СОДЕРЖАНІЯ
ВЪ БИБЛІОТЕКАХЪ МОНАСТЫРЕЙ
ВАТОПЕДА И ЛАВРЫ СВ. АѲАНАСІЯ
НА АѲОНѢ.

В. Н. БЕНЕШЕВИЧА.

САНКТПЕТЕРБУРГЪ.
ТИПОГРАФІЯ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.
Вас. Остр., 9 лин., № 12.
1904.

Имп. Гос. Ун-т
Научная
библиотека
Горького

L 39941.

BYZANTINA XPONIKA
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΙΑ' ΤΟΜΟΥ.
ВИЗАНТІЙСКІЙ ВРЕМЕННИКЪ
Приложеніе къ XI тому.
№ 2.

Εἰδήσεις
περὶ τῶν
ἐν τῷ Βατοπεδίῳ
καὶ τῇ Λαύρᾳ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου
εὑρισκομένων
ἑλληνικῶν κανονικῶν χειρογράφων
ὑπὸ
В. N. МПЕНЕΣΕВІΤΣ.

4/1909
Перепл. 1930

СВѢДѢНІЯ
О ГРЕЧЕСКИХЪ РУКОПИСЯХЪ
КАНОНИЧЕСКАГО СОДЕРЖАНІЯ
ВЪ БИБЛІОТЕКАХЪ МОНАСТЫРЕЙ
ВАТОПЕДА И ЛАВРЫ СВ. АѲАНАСІЯ
НА АѲОНѢ.

В. Н. БЕНЕШЕВИЧА.

САНКТПЕТЕРБУРГЪ.
ТИПОГРАФІЯ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.
Вас. Остр., 9 лин., № 12.
1904.

Ист. Фак. Ун-т
Научная
библиотека им.
Горького

Напечатано по распоряженію Императорской Академіи Наукъ.
С.-Петербургъ, Январь 1905 г.

Непремѣнный Секретарь, Академикъ *С. Ольденбургъ*.

Предисловіе.

Рукописи каноническаго содержанія, хранящіяся въ Аѳонскихъ монастыряхъ Ватопедѣ и Лаврѣ Св. Аѳанасія, были описаны въ цѣломъ своемъ составѣ еще незабвеннымъ Zachariae v. Lingenthal во время поѣздки его по Востоку въ 1837 и 1838 гг.[1]). Замѣтками его пользовался G. E. Heimbach при изданіи II тома своихъ Anecdota (1838 г.), и самъ онъ помѣстилъ въ Wiener Jahrbb. der Literat. LXXXVI, 192 ff. и въ Historiae juris. Gr.-R. delineatio (1839) нѣкоторыя наблюденія на основаніи указанныхъ рукописей и извлеченія изъ нихъ.

Въ 1843 году описаніе Zachariae появилось въ свѣтъ (Anecdota, proleg., pp. X—XI, XVII—XIX) и сдѣлалось единственнымъ источникомъ свѣдѣній о рукописяхъ Ватопедскихъ и Лаврскихъ для всѣхъ, писавшихъ послѣ Zachariae объ источникахъ церковнаго какъ византійскаго такъ и русскаго права, при чемъ рукописи даже обозначались номеромъ по описанію Zachariae, за отсутствіемъ библіотечной нумераціи. Можно было ожидать, что работа Zachariae будетъ пополнена такими лицами, какъ Миноидъ Мина, еписк. Порфирій Успенскій и проф. Ламбросъ. Отъ перваго дѣйствительно сохранился «catalogue alphabétique des mss. de la bibliothèque du couvent de Vatopède, Mont Athos» (Paris. du supplém. 667, ff. 19), нигдѣ не напечатанный и въ виду своего незначительнаго объема едва ли даже достаточно подробный и надежный какъ указатель къ настоящему каталогу. Еп. Порфирій (Успенскій) не составилъ цѣльнаго описанія рукописей ни

1) Paris. suppl. 799, XVII в. лл. 18—29 содержитъ общій каталогъ рукописей Лавры, очевидно, настолько краткій, что изъ него можно было только узнать о существованіи въ Лаврѣ канонич. рукописи.

для одного изъ указанныхъ монастырей; такого описанія нѣтъ и въ его бумагахъ, хранящихся въ Имп. Акад. Наукъ. Посланный греческимъ правительствомъ проф. Ламбросъ не получилъ доступа ни въ Ватопедскую ни въ Лаврскую библіотеки. Изъ всѣхъ русскихъ канонистовъ первый, поѣхавшій на Аѳонъ, это, кажется, проф. А. И. Алмазовъ, но онъ для своего грандіознаго труда «Тайная исповѣдь» воспользовался только рукописями Пантелеймонскаго монастыря.

Предлагаемое описаніе есть результатъ десятидневной работы въ концѣ предпринятой мной поѣздки на Аѳонъ лѣтомъ 1902 года. И краткость бывшаго въ моемъ распоряженіи времени, и неблагопріятныя условія для работы, встрѣтившіяся мнѣ въ Ватопедѣ [1]), и физическая усталость послѣ совершеннаго уже объѣзда десятка монастырей: все это повело къ поясненію въ описаніи такихъ досадныхъ недостатковъ, какъ черезмѣрная иногда краткость, неполнота, отрывочность, неясность. Тѣмъ не менѣе даже и въ настоящемъ своемъ видѣ описаніе это, вѣроятно, не будетъ признано лишнимъ, такъ какъ 1) въ немъ все же едва ли окажется пропущеннымъ что-нибудь важное; 2) каталогъ рукописей Лаврскихъ хотя и законченъ, повидимому, въ общемъ, но обработка его потребуетъ еще много времени, въ Ватонедѣ же едва ли даже существуетъ и такой, потому что посѣтителямъ дается старый алфавитный указатель именъ авторовъ и статей, начатый составленіемъ еще въ 70-хъ годахъ прошлаго вѣка и съ тѣхъ поръ дополняемый, едва ли съ большой точностью; наконецъ, 3) мнѣ удалось, благодаря заведенному теперь сравнительному порядку въ библіотекахъ, и описать болѣе точно и подробно рукописи, извѣстныя Zachariae, и включить въ свое описаніе много новыхъ.

Въ настоящее время рукописей, относящихся къ каноническому праву въ библіотекѣ Ватопеда оказалось 51, а въ библіотекѣ Лавры—41. Изъ нихъ у Zachariae описаны 18 Ватопедскихъ и 35 Лаврскихъ, именно слѣдующія (римскими цыфрами номерація по Zach.):

---

1) До сихъ поръ трудно вспомнить мнѣ безъ горечи о своемъ почти недѣльномъ томленіи въ стѣнахъ гостепріимнаго монастыря, такъ какъ была ясна несправедливость и незаслуженность этого томленія, и кромѣ того, оно же помѣшало мнѣ использовать надлежащимъ образомъ остальное время моего пребыванія на Аѳонѣ. Конечно, спасибо братіи и за то, что не совсѣмъ прогнали! Но какая разница съ величественной Лаврой св. Аѳанасія, гдѣ замѣщавшій библіотекаря о. Гавріилъ служилъ мнѣ образцомъ рвенія къ труду, а начальствующія лица, въ предѣлахъ возможнаго, старались устранять неблагопріятныя для занятій обстоятельства: считаю долгомъ принести здѣсь всѣмъ указаннымъ лицамъ мою сердечную благодарность.

А) Ватопеда:

574=I, 239=II, 203=III, 467=IV, 412=V, 414=VI, 413=VII, 485=VIII, 484=IX, 502=X (?), 470=XI, 477=XII, 486=XIII, 476=XIV, 489=XVI, 492=XVII. Не ясно, какимъ соотвѣтствуютъ:

XV. Cod. chart. in 4° saec. XVII. Hic codex varia κανονάρια vel νομοκανόνους, quos vocant, continet. In fine est tractatus de nuptiis et de strage τῶν ἁγιορειτῶν tempore Michaelis Palaeologi facta.

XVIII. Codices duo chartacei in 12°, saec. XVIII. Continent κανονάρια.

Б) Лавры:

Е 154=I, К 202=II, Е 153=III, Л 84=IV, ω 61=V, В 93=VI, Θ 220=IX, Θ 219=X, Л 71=XI, ω 96=XII, ω 48=XV, К 14=XVII, Л 35=XXIII, ω 3=XXIV, ω 42=XXV, Л 33=XXVII, ω 47=XXVIII, Л 49=XXIX, К 112=XXXIV, ω 46=XXXV. Трудно сказать, какимъ по нынѣшнему счету должны соотвѣтствовать:

VII. Cod. chartac. in forma octava saec. XIV. Continet: Collectionem canonum cum ἑρμηνείᾳ, cui et alia nonnulla accedunt.

VIII. Cod. chart. in 8°, saec. XIV. Continet: a) M. Blastaris syntagma cum appendice vulgari. b) Collectionem canonum.

XIII. Cod. chart. in fol. saec. XVI. Continet Blastaris syntagma cum appendice.

XIV. Cod. chart. in 4°, saec. XVI. Continet: a) Blastaris syntagma a Cunali Critopulo in linguam vulgarem conversum. Mutilum desinit in littera Π. b) De nuptiis quaedam et alia ecclesiastica.

XVI. Cod. chart. in 4°, saec. XV. Continet compilationem exceptionum ex legibus et canonibus, quae capp. 161 absolvitur et partim lingua antiqua partim lingua vulgari scripta est. Primum est: $\overline{\alpha}$. Ἑρμηνεία τὸ πῶς νὰ εὑρίσκεις τὰς γενεάς. Ultimum: $\overline{\rho\xi\alpha}$. περὶ τὰς τρεῖς φύσεις τοῦ λέοντος. Cap. 1—58 de nuptiis agitur, cap. 59—118 de clericis et monachis, cap. 119—129 de legibus rusticis, cap. 130 sqq. de hereditatibus, de dotibus etc. (сравн. ω 60).

XVIII—XXII. Quinque codices chartacei, in 8⁰ minori, saec. XVIII exarati, qui varia κανονάρια νομοκάνονας continent, quos recentiores Graeci vocant: ubi de officiis clericorum, de nuptiis, de poenitentia agitur.

XXVI. Cod. chart., in 4⁰, anno 1690 in insula Cypro exaratus. Continet Malaxi nomocanonem. Habet praefationem et capp. 305.

XXX. Cod. chart. in 4⁰, saec. XVIII. Continet Malaxi nomocanonem capp. 287.

XXXI. Cod. chart. in 4⁰, saec. XVIII. In fine mutilus est. Continet Malaxi nomocanonem cum praefatione.

XXXII. Cod. chart., in 4⁰, saec. XVIII. Continet: a) Harmenopuli Epitomen canonum, Michaelis Attaliensis πραγματείαν, Eclogam, alia, quae omnia ex Leunclavii I. G. R. descripta sunt. b) Nonnulla juris ecclesiastici capita aliunde desumpta, veluti: Κεφάλαια ιβ̅ γινόμενα παρὰ τῆς γενομένης μεγάλης συνόδου ἐν τῷ καιρῷ τοῦ παναγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυροῦ ἱερεμίου εἰς σύστασιν ἐκκλησιαστικὴν κατὰ τὸ ἐν ἔτει ͵αφ┴γ′ ἐν ΚΠ.

XXXIII. Cod. chart. in 8⁰, saec. XIV. Continet Harmenopuli Hexabiblum cum appendice.

Вѣроятно, многихъ изъ указанныхъ Zacharie рукописей совсѣмъ нѣтъ теперь въ библіотекахъ Ватопеда и Лавры: пока сказать это съ увѣренностью нельзя, такъ какъ съ одной стороны ненадежность каталоговъ и справокъ по нимъ, а съ другой — обычай библіотекарей брать болѣе замѣчательныя рукописи къ себѣ въ келью не могутъ вселить въ занимающемся увѣренность въ томъ, что весь находящійся въ библіотекѣ матеріалъ пересмотрѣнъ.

Въ предлагаемомъ описаніи размѣры ркпп. обозначены въ сантиметрахъ: первое произведеніе показываетъ длину и ширину листа, второе — длину и ширину текста на страницѣ. РП=Σύνταγμα τῶν ἱερῶν καὶ θείων καν. Ралли и Потли; Ламбр. = Каталогъ Аѳонск. ркпп. Сп. Ламброса; римскія цифры обозначаютъ томы (книги, выпуски); арабскія — страницы; маленькія цыфры при арабскихъ — номера примѣчаній, при названіяхъ книгъ — изданіе.

I.

Рукописи Ватопедскія.

25.

Бум., XVI в.; 96 лл. (28×20,75; 21,8×14,2), по 39 строкъ (отлично сохранивш.!). Πρόχειρον К. Арменопула.

26.

Бум., 1682 г.; 249 лл. (29,7×21,2; 21,5×12,2) по 29 строкъ. Πρόχειρον К. Арменопула.

л. 249[b] запись: ἐν ἔτει ,αχπβ. τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα· ἐν ἔτει ,αχπβ χριστοῦ ἐν μηνὶ μαΐῳ ιε΄. εἴληφε τέρμα τὸ παρόν: —

158.

Пергам., XI в.; 311 лл. (32,25×25; 21,75×15,1), но на л. 311 внизу рукой XIV в. замѣчено: ὁμοῦ φύλλα τις, какъ дѣйствительно и должно быть если считать по тетрадямъ: 39.8+4=316; очевидно, или номерація не вѣрна или внутри не хватаетъ листовъ. На стр. по 27 строкъ. Описанъ также и Θ. И. Шмитомъ, Каталогъ жит. ркпп. (Изв. Р. Арх. Инст. въ КП. 1903, VIII, 265), откуда мною взяты нѣкоторыя подробности (на лл. 226—283).

л. 1[a]—120[a] (заст.) καθολικὴ διδασκαλία (поздн. рук. добавл. τῶν ἁγίων ἀποστόλων) — 7 книгъ Апостольск. Постановл. съ загл. въ концѣ на л. 120[a] διαταγαὶ τῶν ἀποστόλων διὰ κλήμεντος τοῖς ἔθνεσι ἀποσταλεῖσαι: —

л. 120[b]—136[b] παλλαδίου ἐπισκόπου καππαδοκίας διήγησις περὶ τῶν τῆς ἰνδίας ἐθνῶν καὶ τῶν βραγμάνων: —

Ἡ πολλὴ φιλοπονία σου...

л. 137[a]—155[a] Лавсаикъ: προοίμιον τοῦ βίου τῶν ἐν τῇδε τῇ βίβλῳ ἀναγεγραμμένων θείων πατέρων: —

Ἐν ταύτῃ τῇ βίβλῳ...

л. 156[a]—226[b] Лимонарій: πρόλογος τῆς βίβλου τῶν πατέρων τοῦ ἐπονομαζομένου λειμοναρίου: —

л. 226[b]—263[b] θεοφίλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας περὶ τῆς ἁγίας ἀναφορᾶς: —

л. 263^{b}—272^{b} περὶ τῆς ἁλώσεως ἱερουσαλήμ:—
л. 272^{b}—283^{b} περὶ τοῦ ἀββᾶ βησαρίωνος:—
л. 284^{a}—311^{b} βιβλίον η̄ τῶν ἁγίων ἀποστόλων: —
л. 311^{b} бо́льшая половина пустая.

202.

Бум., XIII в.; 368 лл. (33,25×23,25; 24,25×15,5), по 30 стр. (отлично сохранивш.!); бумага съ очень широкими, довольно ровными, но не рѣзкими vergeures на лл. 1 — 3; лл. 4 — 368, писанные основной рукой, — совсѣмъ безъ vergeures, имѣютъ древнюю нумерацію съ α̅ до τξε̅. На л. 368 (=τξε̅) внизу запись: + ἡ παροῦσα βίβλος ἐγράφη ἐξ ἐπιτροπῆς τοῦ πανοσιωτάτου καθηγουμένου τῆς σεβασμίας νέας μονῆς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς ἐλεούσης (дальше что-то выскобл.) τοῦ ἱερομονάχου κυροῦ μεθοδίου ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων ἡμῶν ἰωάννου τοῦ δούκα καὶ εἰρήνης· πατριαρχοῦντος δὲ γερμανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐν ἔτει ϛ̅ψ̅μ̅ (еще одна цыфра выскоблена) κατὰ μ (выскоблено, вѣроятно, ῆνα) ἀπρίλλιον, καὶ ἑβδόμην ἰνδικτιῶνα: —Другой рукой: ἐκοιμήθη δὲ ὁ δηλω (дальше вырѣзанъ кусокъ листа).

Порфирій (Успенскій) среди всѣхъ Ватопедскихъ рукописей юридическаго содержанія отмѣтилъ только одну эту рукопись, какъ достойную вниманія; совершенно неправильно прочелъ онъ цыфру лѣтъ 6708 (Первое путеш. въ Аѳонск. монаст. II/2. Москва. 1880, стр. 95): Іоаннъ III Дука Ватаци царствовалъ отъ 1222—1254 и патр. Германъ былъ отъ начала 20-хъ гг. XIII в. до 1240 г. На самомъ дѣлѣ рукопись писана не позже 1241 г., когда умерла Ирина, дочь Ѳедора I Ласкариса, бывшая замужемъ за Іоанномъ I Ватаци.

л. 1^{b} рукой XVI в. указ. листы для статей.

л. 2^{a}—3^{a} Ἔκθεσις τῆς ἐν τῇ παρούσῃ βίβλῳ συνθήκης τῶν ἱερῶν κανόνων τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων. ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν μερικῶν. ἤτοι τοπικῶν· καὶ τῶν παρά τινων ἁγίων πατέρων ἰδιαζόντως γενομένων κανόνων: — оглавленіе, входящее обыкновенно въ составъ списковъ правилъ съ толкованіями Зонары.

л. 3^{b} пустой, только внизу другой рукой: μηνὶ ἀπριλλίῳ ιβ′ ἡμέρᾳ δευτέρᾳ τῆς τῶν βαΐων ἑβδομάδος ἔτει ϛ̅ψ̅ιβ̅ καὶ ἰνδικτ. ζ′, κατεσχέθη ἡ ἁγία κωνσταντινούπολις παρὰ τῶν λατίνων: —

л. 4ª—8ª (заст.) Περὶ τῶν συνόδων τοῦ ἁγίου μαξίμου· χρὴ γινώσκειν ὅτι ἐν ἔτει εἰκοστῷ τῆς βασιλείας κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου ἡ ἐν νικαίᾳ γέγονε σύνοδος· ἦν δὲ ἀπὸ ἀδὰμ τῷ ,ϛωις: —

Σύνοδος πρώτη· χρὴ γινώσκειν πάντα χριστιανὸν ὅτι ἑπτά εἰσιν ἅγιαι... Здѣсь любопытно не находящееся ни въ какой другой рукописи указаніе на автора сказанія о соборахъ; очевидно, однако, что это не Максимъ Исповѣдникъ.

л. 8ª—9ᵇ Ἔτι περὶ ἁπασῶν τῶν συνόδων καὶ τῆς κατὰ χρόνον τάξεως αὐτῶν: — α. Ἰστέον ὅτι ἡ ἔκθεσις....

ις. Καὶ ἡ τελευταία....εἰκονομάχων: — Ἐπειδὴ δὲ πολλῶν..... εὐταξίαν:—

Какъ нредыдущее сказаніе о 7 вс. собб., такъ и это сказаніе о всѣхъ собб. еще не изданы; древній славянскій переводъ ихъ находится въ печатн. кормчей. Сравн. Бычковъ И. А., Описаніе перг. греч. номок. XIII в., стр. 41—43 (въ Отчетѣ И. П. Библ.).

л. 9ᵇ—11ᵇ. Три предисловія: πρόλογος τοῦ συνθέντος τοὺς κανόνας εἰς ιδ' τίτλους, далѣе τοῦ προσθέντος τὰ μετὰ τὴν ε' σύνοδον и τοῦ προσθέντος τοὺς παραλειφθέντας κανόνας καὶ τὰ ζητούμενα κεφάλαια νόμιμα,

л. 11ᵇ—80ª. XIV титуловъ, гдѣ въ каждой главѣ на каноны только ссылки, καὶ ὁ νόμος съ указаніями на Василики (въ тит. XIII 42 главы), типа Vatic. 828 и Monac. 122.

л. 80ª ἰστέον ὅτι τέσσαρές εἰσι τόποι τῶν ἐπιτιμίων...

л. 80ª. Ἀποκρίσεις συνοδικαὶ ἐπὶ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου κωνσταντινουπόλεως κυροῦ νικολάου πρὸς ἐρωτήσεις τινῶν μοναχῶν ἔξω τῆς πόλεως ἀσκουμένων:—

Εἰ χρὴ μοναχὸν... (РП IV 417—420 безъ толков. Вальс.).

л. 80ᵇ ἐκ τοῦ η βιβλίου τῶν διαταγῶν τῶν ἁγίων ἀποστόλων τῶν διὰ κλήμεντος γραφεισῶν: — παύλου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου: — (in m. περὶ δούλων)

Οἱ προσερχόμενοι τῷ ἁγίῳ μυστηρίῳ...

Присоединены и постановленія Петра и Павла, но порядокъ другой и заглавія только слѣдующія (сравн. Pitra I 64...):

περὶ δαιμονιζομένων ἐκ τῶν αὐτῶν: —

(Ἐάν τις δαίμονα ἔχῃ... προσδεχέσθω: — ζήτει καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνα οθ, καὶ τιμοθέου β, γ, ιδ, ιε:—)

περὶ εὐχῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ η̄ βιβλίου πέτρου καὶ παύλου τῶν ἁγίων ἀποστόλων:—(Εὐχὰς ἐπιτελεῖσθε...)

περὶ τόπου εὐχῶν καὶ μετὰ τίνων δεῖ προσεύχεσθαι:—(Εἰ μὴ δυνατὸν...)

περὶ σκηνικῶν:—(Τῶν ἐπὶ σκηνῆς...)

περὶ πλεονεκτῶν:—(Στρατιώτης...)

περὶ μάγων....

περὶ τῆς τῶν κεκοιμημένων μνήμης πῶς δεῖ ἐπιτελεῖσθαι:—(Ἐπιτελείσθω τρίτα...)

л. 81[b]—86[b] Изложенія вѣры всел. собб. I, II, IV, VI и VII.

л. 87[a] Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν κανόνων τῶν τε ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων· ἀλλὰ μὴν...πονηθεῖσα τῷ μοναχῷ ἰωάννῃ τῷ ζωναρᾷ...

Каноны Апп., всел. собб., КП. I—II, Соф., помѣстн. собб. и отцовъ церкви, кончая окружн. посланіемъ Геннадія, а также ἐκ τῆς πρὸς τοὺς νικοπολίτας ἐπιστολῆς τοῦ μεγ. βασιλείου и ἔκθεσις ἤτοι ἀνάμνησις τῆς γενομένης τῆς ἐκκλησίας ἑνώσεως—все съ толков. I. Зонары; стихи Григорія Богослова и Амфилохія Икон. о книгахъ поставлены не на обычномъ мѣстѣ, а впереди всѣхъ прочихъ отеческихъ правилъ, непосредственно вслѣдъ за правилами пом. собб.; къ Петра Алекс. 10 есть ἐπίλογος τοῦ ἑρμηνέως:—Ἐπιστησάτωσαν...; Тимоѳея Алекс. 20 правилъ (по оглавл., 21), но толкованія есть только къ 15-ти, а затѣмъ in. m.: Ἰστέον ὅτι οἱ μετὰ τὸν ιε̄ κανόνα οὗτοι κανόνες οὐκ ἐντάττονται τοῖς κανονικοῖς τίτλοις:—

Далѣе уже безъ толкованій:

ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου λέοντος πάπα ῥώμης ἡ λεγομένη στήλη ὀρθοδοξίας πρὸς φλαβιανόν:—(Leonis I Opp. ed. Ballerin. I 801—838; Harduin II 290...; Mansi V 1366...)

εἰς τὴν ἐπ᾽ ὀλέθρῳ... ϛφε̄. Σισίνιος ἐλέῳ θεοῦ...

Καὶ ἰατρός.... (РП V 11—19).

л. 352[b]—353[b 1]) Ἔκθεσις τῶν κανόνων τοῦ αὐτοῦ καὶ τῶν ὑπ᾽ αὐτὸν ἁγιωτάτων μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων:—

---

1) Pitra предпосылаетъ своему изданію части этого же «изложенія» (Spicil. Solesm. IV 464—465) слѣдующее любопытное argumentum: «Ad manum quidem est satis spissa illa Sisinii asianorumque antistitum synodica Ecthesis, quam etsi non semel videam excitari a gravissimis canonum magistris, negligi tamen et omitti a recentioribus, vel diligentissimis, nihilominus integram non describo libenter. Non omnia possumus omnes, nec desunt quorum pluris refert hanc synodum blattis eripere. Tum denique, ne quidquam sileam, mihi tantum suppetunt codices duo, quorum ambo fine, unus capite truncatur, alter vero accuratior licet, tot spinis obsitus squalet, ut ne manum huc ingeram, deterrear. Ἀρκείσθω

Ἡμέρας ἐφ' ἱκανὰς διασκεψάμενοι ἅμα [1]), κανονικῶς καὶ δικαίως τὴν ἑκάστου λύσιν καὶ τὸ ἐπιτίμιον ἐξεθέμεθα [2]), διοριζόμενοι· ἵνα

α'[3]). Ὁ μὲν τρίγαμος εἰς χρόνους τρεῖς ἐπιτιμηθῇ, ὁ δὲ τοῦτον εὐλογήσας πρεσβύτερος [4]) καθαιρεθήσεται [5]).

β'. Ὁ τὴν γυναῖκα [6]) λαβὼν τοῦ πρώτου ἐξαδέλφου αὐτοῦ· ἢ τὴν γυναικαδέλφην [7]), εἶτα καὶ πρεσβύτερος χειροτονηθείς [8]), ὁ τοιοῦτος [9]) καθαρμῷ ὑποβληθήσεται [10]), ὁ δὲ πρῶτον [11]) εὐλογήσας [12]), ἕνα χρόνον τῆς λειτουργίας ἐπισχεθήσεται [13]).

γ'. Ὁ [14]) εὐλογηθεὶς μετὰ τῆς τρίτης ἐξαδέλφης αὐτοῦ, διαζευχθήσεται [15])· ὁ δὲ εὐλογήσας ἱερεὺς [16]) καθαιρεθήσεται [17]).

δ'. Ὁ [18]) εὐλογηθεὶς μετὰ τῆς γυναικὸς τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ τελευτήσαντος, διαζευχθήσεται [19])· καὶ ὁ εὐλογήσας καθαιρεθήσεται.

ε'. Ὁμοίως καὶ τὰ εὑρεθέντα ἐκ μιᾶς σειρᾶς συνημμένα δεύτερα ἐξαδέλφια [20]), διαζευχθήσονται· ὁ δὲ εὐλογήσας καθαιρεθήσεται [21]).

ς'. Ὁ [22]) μετὰ θανάτον τοῦ πρώτου ἐξαδέλφου αὐτοῦ τῆς εὔνης τοῦ τελευτήσαντος ἐπιβάς, διαζευχθήσεται· ὁ δὲ εὐλογήσας καθαιρεθήσεται [23]).

ζ'. Ὁ μετὰ τῆς θείας ἢ ἀνεψιᾶς [24]) εὐλογηθείς, διαζευχθήσεται· ὁ δὲ εὐλογήσας καθαιρεθήσεται [25]).

---

bis septenas regulas eruisse me, ac sistere statim, ut duobus subsidiis jam non adjutus erim, suspenso prudenter pede in causa illa nuptiarum, si ulla unquam graecorum fuit, ancipiti ac controversiis foeta. Эти списки, изъ которыхъ дальше и приведены варіанты по Pitra, — Coisl. 363 f. (= A) и Paris. suppl. 483 f. 221 (= B). Самостоятельное заглавіе въ Roë 18 (ol. Bodl. 264) 1349 г. л. 159^{b} — 161: Ἔκθεσις κανόνων τοῦ ἁγιωτ. πατρ. ΚΠ. καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν μητροπολ. καὶ ἀρχιεπισκ. Въ Barocc. 86 XII в. л. 132^{b}—133 νόμος ἐκτεθεὶς παρὰ Σισινίου πατρ. ΚΠ. περὶ τῶν τὰς ἐξαδέλφας δύο λαμβανόντων ἀδελφῶν и мелькнувшій гдѣ-то въ ркп., мною своевременно не отмѣченный, канонъ Сисинія, можетъ быть, содержатъ особую редакцію «изложенія» или самого «тома».

1) AB Ἔκθεσις κανονικὴ Σισινίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου καὶ οἰκουμενικοῦ καὶ ἁγιωτάτων μητροπολιτῶν τοῦ τε Καισαρείας καὶ τοῦ Ἡρακλείας, τοῦ τε Ἀγκύρας καὶ τοῦ Νικομηδείας, τοῦ τε Νικαίας καὶ τοῦ Σεβαστείας, τοῦ τε Ἀμασίας καὶ τοῦ Μελιτινῆς καὶ τῶν λοιπῶν, οἷς συνδιεσκευάσθη καὶ ἐτυπώθη, οἳ δὴ συνδιασκεψάμενοι ἡμέρας ἐφ' ἱκανας. Въ Athen. 1431 XII в. л. 96^{b}—98^{a} нѣсколько различны отъ этого заглавія и начало той же редакціи: Ἔκθεσις κανον. Σ. τοῦ ἁγ. πατρ. καὶ τῶν ἁγ. μητροπ. τοῦ τε Καισ. καὶ τοῦ Ἡρ. τοῦ Σεβαστ. τοῦ Μελιτ. καὶ τῶν λοιπῶν συνεσκέφθη καὶ ἐτυπώθη: — Οἷς δὴ καὶ συνδιασκεψ. ἡμ. ἐφ' ἱκ.

2) AB ἐθέμεθα. 3) AB имѣютъ эту нумерацію каноновъ; въ cod. ея нѣтъ. 4) B проп. πρεσβύτερος. 5) A καθαιρείσθω. 6) AB Καὶ ὁ τὴν γυναῖκα ἀδελφήν. 7) AB проп. ἢ τὴν γυναικαδέλφην. 8) cod. χειροτονηθῆ. 9) AB εἶτα χειροτονηθεὶς πρεσβύτερος. 10) A καθαρισμὸν ὑποληφθήσεται. 11) A πρεσβύτερος ὁ. 12) A εὐλογήσας αὐτόν. 13) AB ἀφορισθήσεται. 14) AB Καὶ ὁ. 15) A διασυγχθήσεται fere constanter. 16) AB καὶ ὁ εὐλογήσας αὐτούς. 17) A καθαιρείσθω. 18) B Καὶ ὁ. Въ A нѣтъ всего правила δ'. 19) B διαζευχθήσονται. 20) AB δευτέρα ἐξαδελφία. 21) AB καὶ ὁ εὐλογήσας καθαιρείσθω. 22) AB Καὶ ὁ. 23) AB καὶ ὁ εὐλογήσας καθαιρείσθω. 24) AB η'. Καὶ ὁ μετὰ θείας καὶ ἀνεψιᾶς αὐτοῦ. 25) AB καὶ ὁ εὐλογήσας καθαιρείσθω. Правило ζ' поставлено въ AB послѣ правила η'.

η′. Ὁ[1]) τὴν προγόνην λαβὼν τοῦ θείου αὐτοῦ, διαζευχθήσεται· ὁ δὲ εὐλογήσας καθαιρεθήσεται[2]).

θ′.[3]) Ὁ τῇ ἀνεψιᾷ τῆς γυναικὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐπιβάς, ὁμοίως.

ι′. Ὁ[4]) τὰς δύο ἐξαδέλφας λαβών, ὁμοίως[5]).

ια′. Ὁ δὲ γαμβρὸς καὶ ἡ νύμφη[6]) οἱ εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν ἐλθόντες[7]) ἔξωθεν· εἶτα καὶ[8]) συναφθέντες τελευτησάντων[9]) τῶν οἰκογενῶν αὐταδέλφων[10]), διαζευχθήσεται[11]).

ιβ′. Ὁ τριγαμήσας εἰς τρίτην ἐξαδέλφην αὐτοῦ, διαζευχθήσεται· ὁ δὲ εὐλογήσας καθαιρεθήσεται.

ιγ′. Τὰ ἀπὸ τῶν συντέκνων συναφθέντα παιδία τοῖς αὐτοῖς ἐπιτιμίοις ὑποβληθήσονται, καὶ ὁ ἱερεὺς ὁμοίως.

ιδ′. Καὶ ὁ ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ διαβαλὼν τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ πρεσβύτερος, εἶτα ἀρνησάμενος, λαβέτω τὰ ἀλλαξήματα αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τραπέζης καὶ οὕτως ἔστω ἀνεύθυνος.

ιε′. Ὁ μετὰ θάνατον τοῦ δευτέρου ἐξαδέλφου αὐτοῦ λαβὼν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, διαζευχθήσεται· ὁ δὲ εὐλογήσας καθαιρεθήσεται.

ις′. Ἡ ὑπεισελθοῦσα θεία τὸν ἄνδρα τῆς ἰδίας ἀνεψιᾶς καὶ παραιτουμένης μὲν ἐκείνης· εὐλογηθῇ δὲ μετ᾽ αὐτοῦ τριγάμου ὄντος, διαζευχθήσεται· ὁ δὲ εὐλογήσας καθαιρεθήσεται.

ιζ′. Ὁ πρεσβύτερος ὁ ἕτερον πρεσβύτερον εἰς δίγαμίαν εὐλογῶν, οὐ μόνον ἑαυτῷ τὴν καθαίρεσιν προεξένισεν, ἀλλὰ καὶ ὃν εὐλόγησε, τῷ αὐτῷ ζυγῷ καθυπέβαλεν.

ιη′. Ὁ δὲ λαβὼν τὴν γυναικαδέλφην αὐτοῦ, διαζευχθήσεται· δεξάμενος καὶ τὰ ἐπιτίμια τοῦ μοιχοῦ· ἤγουν χρόνους δεκαπέντε· ὁ δὲ εὐλογήσας καθαιρεθήσεται.

ιθ′. Ὁ τῇ μητρυιᾷ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ συγγενόμενος, ἢ διαζευχθήσεται ἢ τῆς ἐκκλησίας ἔστω ἀλλότριος· οὔτε γὰρ προσφορὰ αὐτοῦ εἰς ἐκκλη-

---

1) AB ζ′. Καὶ ὁ.

2) AB καὶ ὁ εὐλογήσας καθαιρείσθω.

3) Редакція этого правила въ AB совершенно другая: A Καὶ ὁ τῇ ἀνεψιᾷ ἐπεισελθὼν τῆς γυναικὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ (B: Τῇ ἀνεψιᾷ τῆς γυναικὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐπεισελθὼν . . . B transit ad 16 inde ad κθ′), ὁμοίως καὶ ὁ τὴν θετὴν θυγατέρα αὐτοῦ συνζεύξας τῷ προγόνῳ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ διαζευχθήσεται, καὶ ὁ εὐλογήσας καθαιρείσθω. Затѣмъ, какъ правило ι′, въ AB вставлено: Καὶ ὁ τὴν ἐγγόνην λαβὼν τῆς γυναικὸς τοῦ θείου αὐτοῦ, ὁμοίως.

4) AB ια′. Καὶ ὁ. 5) AB λαβὼν, μετὰ τοῦ πρεσβυτέρου τὰ ὅμοια. 6) AB ιβ′. Καὶ ὁ γαμβρὸς δὲ καὶ νύμφη. 7) AB ἐλθόντες οἰκείαν (l). 8) AB проп. καὶ. 9) A τελευτησόντων. 10) AB ἀδελφῶν. 11) B διαζευχθήσονται. AB добавляютъ καὶ ὁ εὐλογήσας καθαιρείσθω. Слѣдующія дальше въ cod. правила съ ιβ′ и всѣ епитиміи въ Sp. Sol. отсутствуютъ, за исключеніемъ только епитимій γ′ и δ′, которыя обозначены текущими номерами ιγ′ и ιδ′, какъ бы слѣдующія въ AB за ιβ′ правиломъ.

σίαν δεχθήσεται, οὔτε παιδίον αὐτοῦ βαπτισθήσεται· οὔτε νεκρὸς αὐτοῦ ψαλθήσεται ἢ ταφήσεται.

κ'. Τὰ εὑρεθέντα τρίτα ἐξαδέλφια ἐκ μιᾶς σειρᾶς συνημμένα, διαζευχθήσεται· ὁ δὲ εὐλογήσας καθαιρεθήσεται.

κα'. Ὁ τῇ αὐτοῦ πενθερᾷ διὰ τὸ ἀνήλικον τῆς αὐτοῦ γυναικὸς συνελθών, ἀποκαρήσεται μετὰ ταῦτα· ἡ δὲ καταλειφθεῖσα παρ' αὐτοῦ[1]), εἰ μὲν ἀποτάξεται καὶ αὐτὴ τῷ βίῳ, μεγάλως ἀποδεχθήσεται· εἰ δὲ δευτέρῳ γάμῳ συζυγῆναι βούλεται, οὐδαμῶς κωλυθήσεται.

κβ'. Καὶ τὸ ἐκ μιᾶς σειρᾶς τρίτον γένος καὶ τέταρτον συναφθὲν διαζευχθήσεται· ὁ δὲ εὐλογήσας καθαιρεθήσεται.

κγ'. Ὁ τὴν τοῦ δευτέρου αὐτοῦ ἐξαδέλφου θυγατέρα εἰς γυναῖκα λαβών· εἰ μὲν οὐκ ηὐλογήθη, οὐδὲ εὐλογηθήσεται· εἰ δὲ καὶ ηὐλογήθη, διαζευχθήσεται· ὁ δὲ εὐλογήσας καθαιρεθήσεται:—

περὶ ἐπιτιμίων[2]):—

α'. Ὁ τὴν γυναικαδέλφην τοῦ πρώτου ἐξαδέλφου αὐτοῦ λαβών, ἐπιτιμηθήσεται χρόνους δύο· καὶ ὁ πρεσβύτερος ἕνα.

β'. Ὁ τὴν γυναικαδέλφην τοῦ πατρὸς αὐτοῦ λαβών, ὁμοίως.

γ'. Ὁ[3]) τὴν ἀπὸ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος θυγατέρα[4]), ἔτη $\overline{ζ}$.

δ'. Ὁ τὴν[5]) τοῦ θείου αὐτοῦ δευτέραν ἐξαδέλφην, ἔτος ἕν[6]), καὶ ὁ ἱερεὺς[7]) μῆνας ἕξ[8]).

ε'. Ὁ συγγενόμενος τῇ θείᾳ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ διὰ τὸ ταύτης ἀνήλικον, χωρισθήτω καὶ τῆς νομίμου, καὶ ἐπιτιμάσθω χρόνους $\overline{δ}$.

ς'. Ὁ δὲ μιάνας τὴν κοίτην τοῦ ἀποδημοῦντος ἀδελφοῦ αὐτοῦ, τὰ τῆς μοιχείας ἔτη, ἤγουν $\overline{ιε}$.

ζ'. Ὁ ἀλογευσάμενος οὐ τὰ τοῦ μοιχοῦ ἐπιτίμια, ἀλλὰ χρόνους $\overline{κ}$, διὰ τὸ παρὰ φύσιν ἀνόμημα.

η'. Ὁ ἐπιβὰς τῇ γυναικὶ τοῦ θείου αὐτοῦ καὶ ἐλεγχθείς, ἔτη $\overline{ιε}$.

θ'. Ὁ μετὰ τὴν ἀπόκαρσιν ἐπιστρέψας πρὸς τὴν ἑαυτοῦ γαμετήν, ἀμφότεροι καὶ αὖθις ἀποκαρθήτωσαν καὶ δεδόσθωσαν ἐπιτιμίοις χρόνους δύο.

ι'. Ὁ ἁμαρτήσας εἰς τὴν πενθερὰν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, χρόνους $\overline{ιε}$.

ια'. Τοῦ δὲ τρίτου καὶ τετάρτου ἐξαδέλφου, οἱ θείαν ἔλαβον καὶ ἀνεψιάν, ἔτη $\overline{β}$ ὁ ὕστερος ἐπιτιμηθήτω, καὶ ὁ πρεσβύτερος ἕνα.

---

1) cod. αὐτῶ.

2) Atheniens. такъ озаглавл.: ἀπ' ὧδέ εἰσι τὰ ἐπιτίμια χωρὶς καθαιρέσεως.

3) AB ιγ'. Ὁ δὲ. 4) AB θυγατέρα αὐτοῦ μιάνας. 5) AB ιδ'. Καὶ ὁ τῆς.

6) AB ἐξαδέλφην λαβὼν χρόνον α'. 7) AB πρεσβύτερος.

8) AB добавл. καὶ τὰ ἑξῆς.... и примѣчаніе Питра: Sequuntur ut dixi in locupletiore codice (вѣроятно, B) canones seu potius epitimia XXV quae forsan per alium aut alibi a memet proferentur.

ιβ'. Ὁ τὴν γυναῖκα τοῦ θείου αὐτοῦ ἀνευλογήτως λαβών, ἐκστήσεται ταύτης καὶ τοῦ μοιχοῦ τὰ ἐπιτίμια δέξεται.

ιγ'. Οἱ δὲ πρεσβύτεροι μνησικακοῦντες ἀλλήλοις, ἢ καθαρὰν καὶ ὡμολογημένην ἀγάπην ἐνδειξάσθωσαν, ἢ [1]) καὶ ἀμφότεροι καθαιρείσθωσαν.

ιδ'. Οἱ μοναχοὶ οἱ φιλονεικοῦντες λαβεῖν γυναῖκας, ἢ τοῦ ἀτοπωτάτου ἐγχειρήματος ἀποστήτωσαν, ἢ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐνορίας ἐκδιωχθήτωσαν.

ιε'. Καὶ ὅσα ἀπό γε τοῦ νῦν τῆς αὐτῆς ἐχόμενα ὁμοιότητος εὑρεθήσονται, κατὰ τὸ ἀνάλογον εὐθυνθήσονται.

Ταῦτα πάντα συμπαθῶς πάνυ καὶ φιλανθρώπως ἡ ἱερὰ τῶν μητροπολιτῶν ἐξέθετο σύνοδος, διὰ τὴν τοῦ τόμου ἄγνοιαν, ὃς προστάξει βασιλικῇ καὶ διασκέψει συνοδικῇ, κατὰ τῶν ἀθεμίτων γάμων ἐξετέθη καὶ ἐβεβαιώθη, κατὰ τὴν εἰκάδα πρώτην τοῦ φεβρουαρίου μηνός, τῆς ῑ ἰνδικτιῶνος ἐν ἔτει τῷ ϛφε [2]). ἵνα δὲ καὶ περὶ τῆς τοῦ γένους σειρᾶς ὅθεν τε ἄρχεται καὶ ὅπου καταπαύεται, σαφεστέραν σχῶμεν διάγνωσιν, βραχέα περὶ τούτου διέλθωμεν· ἀπὸ πρώτων ἐξαδέλφων δεῖ τὴν κατιοῦσαν γενεὰν ἀριθμεῖν δευτέρων ἄχρι καὶ τρίτων, καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν τικτομένων· ὥσπερ πάλιν τὴν ἀνιοῦσαν, ἀπὸ πατέρων [3]) δεῖ ἀναφέρεσθαι εἰς πάππους [4]), προπάππους, καὶ ἐπιπάππους· τοὺς ἀδελφοὺς μέσους τάττοντες [5]) τῶν δύο βαθμῶν· οὔτε τοῖς ἀνιοῦσι τούτους [6]) συντάττοντες, οὔτε μὴν τοῖς κατιοῦσι συγκαταλέγοντες [7])· ἐπεὶ ἐάν τινι τῶν δύο μερῶν τῶν [8]) ἀδελφῶν τὸ γένος ἐπισυνάψωμεν, ἀνάγκη πάντως καὶ τὸ ἕτερον διαμάχεσθαι καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ γένος [9]) ἐφέλκεσθαι· καὶ στήσεται [10]) λοιπὸν οὐδαμοῦ ἡ ἑκατέρου πρὸς ἑκάτερον ἀμφισβήτησις· διὰ τοῦτο ὡς εἴρηται μέσον τούτων παραλιμπάνοντες [11]) ἀπὸ [12]) πρώτων ἐξαδέλφων τῆς τῶν τρίτων μέχρι γονῆς ἀναφέρεσθαι [13]) τὴν σειρὰν τοῦ γένους, ἀδιάλυτον [14]) εἶναι ἀποφαινόμεθα· τὴν δὲ πέμπτην παραφυὴν ἀρχὴν

---

1) cod. οἳ.

2) Слѣдующее далѣе окончаніе «изложенія» составляетъ въ Vind. jur. 11 (1191 г.; описанъ мною подробно въ Журн. Мин. Нар. Пр. 1904) особую статью подъ заглавіемъ: Ἀπόφασις συνοδικὴ τῶν ὁσιωτάτων μητροπολιτῶν λέοντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου καισαρείας· βασιλείου ἀρχιεπισκόπου ἡρακλείας· θεοδώρου μητροπολίτου σεβαστείας· καὶ διονυσίου μητροπολίτου μελιτινῆς· ἐκδοθεῖσα ἐν ἔτει ϛφε: — (л. 44ᵇ—45ᵃ) нач. Ἵνα δὲ σαφεστέραν τὴν τοῦ γένους σειρὰν ποιήσωμεν, ὅθεν τε ἄρχεται καὶ ἡ καταπαύεται, μικρὰ καὶ περὶ τούτων διέλθωμεν· ἀπὸ τῶν πρώτων ἐξαδέλφων... (отсюда дальше приводятся варіанты).

3) ἀπὸ τῶν πρώτων. 4) Вставл. καὶ. 5) μέσον φέρομεν. 6) τούτοις.
7) ἐγκαταλέγοντες 8) τούτων. 9) καὶ πρὸς ἑαυτὸν τὸ γενος ὡς οἰκεῖον. 10) στήσεσθαι. 11) παραλαμβάνοντες 12) Вставл. τῶν. 13) ἀναφέρεσθαι проп.
14) Переставл. ἀδιάλυτον τοῦ γένους.

ἐξ ἀνάγκης [1]) τῆς διαστάσεως [2]) τοῦ γένους τιθέμεθα [3])· ἐγράφη ταῦτα καὶ ἐξαπεστάλη μηνὶ καὶ ἰνδικτιῶνι τοῖς προγεγραμμένοις: —

л. 353[b]—354[a] ἐξ ἀποστολῆς τοῦ πατριάρχου κωνσταντινουπόλεως κυροῦ ἀλεξίου [4]) πρὸς θεοφάνην θεσσαλόνικης:—

Συγγενὴς συγγενοῦς μνηστὴν ἁρπάσας, εἰ μὴ [5]) συνεφθάρη, οὐδὲν παρέσχε κώλυμα τοῖς μνηστευθεῖσιν. ἀλλ' ὁ γάμος προβήσεται· εἰ συνεφθάρη δέ, οὐδαμῶς.

Τοῦ [6]) νόμου τοὺς ὀγδόου μὲν βαθμοῦ ἀλλήλοις συνάπτοντος· τοὺς ἔκτου δὲ κωλύοντος· ἑβδόμου δὲ μνηστεύοντος [7]), ὠκονόμηται παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν τὸν τοιοῦτον γάμον μέλλοντα μὲν εἴργεσθαι· γενόμενον δὲ μὴ διασπᾶσθαι, ἀλλ' ἐπιτιμᾶσθαι· καὶ οὕτω καὶ νῦν ἔστω [8]).

Οἱ τοὺς διγάμους εὐλογήσαντες, ἐν τοσούτῳ τῆς ἱερουργίας ἐπισχεθήσονται, ἐν ὅσῳ καὶ οἱ δίγαμοι τῆς μεταλήψεως τῶν φρικτῶν μυστηρίων.

Γυναῖκας διγαμεῖν ὁ παῦλος διὰ τὸ πολλὰ εἶναι τὰ γυναικεῖα ἀῤῥωστήματα ἐπέτρεψεν [9]), οὐκ ἄνδρας.

Ἀκατάγνωστος ὁ εὐλογῶν γυναῖκα παρὰ ἀνδρὸς αὐτοῦ παρασχομένου τὴν αἰτίαν ἀπολυθεῖσαν.

Αἱ παρὰ ἀνδρῶν παρασχομένων τὴν αἰτίαν ἀπολυθεῖσαι, εἰ γήμασθαι βουληθεῖεν, καὶ αὐταὶ ἀνέγκλητοι καὶ οἱ εὐλογοῦντες ἱερεῖς· ὁμοίως καὶ περὶ ἀνδρῶν [10]).

Τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου διαστάντων προσώπων διὰ τὴν παρ' ἡλικίαν μνηστείαν, πρὸς ἕτερον νόμιμον ἐρχομένων γάμον, οὐδέτερον ὑπ' αἰτίασιν.

Ὁ τὴν ἐκβεβλημένην ἐπὶ μοιχείᾳ γήμας, κἂν γεγαμηκὼς κἂν ἄγαμος, μοιχός ἐστι, καὶ τῷ τῶν μοιχῶν ὑποκείσεται ἐπιτιμίῳ.

Τῆς δι' ἄλογον μῖσος παρὰ τοῦ ἀνδρὸς ἀπελαθείσης ὁ εὐλογήσας τοὺς δευτέρους γάμους ἱερεύς, τὴν τοῦ τοὺς διγάμους εὐλογήσαντος ἀπαιτηθήσεται δίκην.

Τῶν ἐκ συμφώνου (ὅπερ ἀπείρηται τοῖς νόμοις) τὸν γάμον διαλυσαμένων· ὁ τοὺς δευτέρους γάμους εὐλογῶν ἱερεὺς τῆς ἰδίας ἐκπεσεῖται τιμῆς.

---

1) Переставл. ἐζ ἀνάγκης παραφυὴν ἀρχήν. 2) τῆς διαλύσεως. 3) τοῦ συγγενικοῦ τιθέμεθα αἵματος: — этими словами и оканчивается статья въ Vind.

4) Въ Athous Κουτλουμουσίου 42 (XI—XII) л. 205[b]: ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ πατριάρχου κυροῦ ἀλεξίου κωνσταντινοπόλεως. Изъ этого см. дальше варіанты.

5) μὴ καὶ.

6) Передъ Τοῦ новое заглавіе для остальной части: л. 205[b]—206[a] ἐκ συνοδικῆς τοῦ αὐτοῦ κρίσεως.

7) Вм. μνηστεύοντος стоитъ μὴ μνημονεύοντος, какъ и должно быть по смыслу.

8) ἔσται.

9) διὰ πολλὰ τὰ γυναικεῖα ἐπέτρεψεν ἀῤῥωστήματα.

10) ὡσαύτως καὶ ἐπὶ ἀνδρῶν.

Ὁ μοιχὸν εἰδὼς τὸν χειροτονούμενον ὑπ᾽ αὐτοῦ, ἀνάξιος καὶ ἀρχιερωσύνης καὶ ἱερωσύνης· ὁ δὲ ἀγνοῶν καὶ χειροτονήσας, εἶτα μαθὼν καὶ ἐπισχών, ἔπειτα ἀπολύσας ἱερατεύειν, παυθήσεται καὶ αὐτὸς τοῦ ἱερατεύειν ἐπὶ χρόνους τινάς, εἴγε τ᾽ ἄλλα πάντα σπουδαῖός ἐστι καὶ ἐν προτερήμασιν· εἰ δὲ μή, διηνεκῶς.

Εἰ[1]) ἱερεύς τινας παρὰ γνώμην τῶν γονέων συναπτομένους ηὐλόγησεν, εἶτα διαστάντας ὑπ᾽ αὐτῶν καὶ συναπτομένους ἑτέροις κατὰ γνώμην τῶν τεκόντων ηὐλόγησεν ἕτερος· ὁ πρῶτος ἱερεύς, εἰ μὲν ἠγνόησεν τὸ τῶν τεκόντων ἀβούλητον, ἐπὶ χρόνον τινὰ ῥητὸν τῆς ἱερουργίας σχεθήσεται· καὶ τὴν ἐν νηστείαις καὶ προσευχαῖς ταλαιπωρίαν ὑποστήσεται· ὁ χρόνος γε μὴν τῆς ἐπιτιμίας τεσσαράκοντα ἡμέραι ἢ δὶς τοσαῦται· εἰ δὲ ἤδει, τῆς ἱερωσύνης ἐκπεσεῖται· εἰ δὲ προσωτέρω ἡλικίας ἦλασαν τῶν γονέων ὑπερτιθεμένων, καὶ παρὰ τούτων ἠναγκάσθησαν συναφθῆναι ἀκόντων· ἐπεὶ τὸ τοιοῦτο καὶ τοῖς νόμοις δοκεῖ, καὶ ὁ εὐλογήσας ἀναίτιος· εἰδὼς δέ, ἐπιτιμίοις μετριωτέροις ὑποβληθήσεται, ὅτι τοὺς ἁμαρτήμασι[2]) πορνείας ἁλόντας, ὡς καθαροὺς ἐστεφάνωσεν. εἰ μέντοι γνώμῃ τῶν γονέων ὁ πρῶτος συνέστη γάμος, εἶτα παραλόγως διέστη· ὁ μὲν πρῶτος ἱερεὺς ἀθῷος, ὁ δεύτερος δὲ τῆς ἱερωσύνης ἀλλότριος· εἴτε παρῆσαν οἱ γονεῖς, εἴτε μή:—

л. 354[a] ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ αὐτοῦ πρὸς μητροπολίτην φιλίππων:—
(= Коутлоум. 42, л. 206[b])

Λαμπούδιος οὗτος Θεοδοσίαν ἠγάγετο, δευτέραν ἐξαδέλφην τῆς ἰδίας μητρός, πρὸς ἣν ἑβδόμου ἐστὶ βαθμοῦ· ὁ δὲ τοιοῦτος γάμος, μὴ γενόμενος μέν, εἴργεται· γεγονὼς δέ, ἐπιτιμᾶται· ἐπεὶ οὖν καὶ ὁ τοῦ λαμπουδίου γέγονεν, ἐπιτίμησον τοῖς συναφθεῖσι· ἵνα ἐφ᾽ ὅλῃ διετίᾳ ἀπέχωνται κρέατος ἐν τετράσι καὶ παρασκευαῖς, καὶ οἴνου· τῆς δὲ ἁγίας κοινωνίας μεταλαμβάνωσιν ἐν μόναις ταῖς δεσποτικαῖς ἑορταῖς:—

Въ Athous Ἰβήρων 8, л. 56[b]—57[b], оба отрывка соединены въ одну статью подъ заглавіемъ Ἀλεξίου κωνσταντινουπόλεως ἐκ συνοδικῶν κρίσεων: — Такъ какъ отрывокъ изъ посланія патр. Алексія есть не что иное, какъ сокращенное изложеніе находящейся ниже л. 367[b] γνώμη τῆς ἐν ΚΠ. συνόδου ἐπὶ χαρτοφύλακος ἰωάννου τοῦ ἰωνοπούλου, только сдѣланное, повидимому, самимъ патріархомъ, подобно тому, какъ такое же изложеніе по другому случаю сдѣлано и Іоанномъ Хартофилаксомъ (см. ниже л. 355[a]), то недоумѣніе о времени происхожденія самого прототипа обоихъ сокращеній разрѣшается окончательно въ пользу

1) Εἰ пропущ.
2) ἁμαρτήματι.

патріаршества Алексія, какъ объ этомъ уже догадывался А. Павловъ, 50-я гл., 114 (Горчаковъ, «О тайнѣ», 174, слѣдуя Ралли и Чижману, относилъ его ко времени Луки Хрисоверга 1143—1156),

л. 354ª—354ᵇ ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ πατριάρχου κωνσταντινουπόλεως κυροῦ μιχαήλ: — Ἐπὶ τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους... ἀπείργει νόμος:— (= РП. V. 47).

л. 354ᵇ ἐξ ἑτέρας τοῦ αὐτοῦ: —Ὁ ἱερεὺς γνοὺς τὴν σύνοικον μοιχευθεῖσαν... ἀποκαρήσεται: — (= Р.П. V. 46).

л. 354ᵇ—355ª ἐκ τοῦ συνοδικοῦ τόμου ἰωάννου πατριάρχου κωνσταντινουπόλεως: — (Коутл. 42, л. 206ᵇ добавл. τοῦ ξιφιλίνου).

Εἰ καὶ προδήλως περὶ μνηστείας... καὶ ἐρρωμένου: — (= РП. V. 51—52 съ сокращ.).

л. 355ª ἔκδοσις ἰωάννου τοῦ μακαριώτατου χαρτοφύλακος:

Μηνὶ ἀπριλλίῳ ἑβδόμῃ ἰνδικτ. ϛ. ἔτους ,ϛφμϛ. προκαθημένου ἀλεξίου... (РП. V. 36—37; сравн. Павлова 50-я глава, 115 прим. 1).

л. 355ª βιβλίον τῶν βασιλικῶν κη τίτλος κβ (? ε′). περὶ τῶν κεκωλυμένων γάμων: — α. Ἡ συγγένεια...

β. τοῦ αὐτοῦ θέμα β. Ἑκάστη δὲ τάξις...
γ. τοῦ αὐτοῦ κεφ. γ. Δυσχερεστέρα δὲ...
δ. τοῦ αὐτοῦ κεφ. δ. Ἐγὼ ἔτεκον...
ε. τοῦ αὐτοῦ κεφ. ε. Ἐπὶ δὲ τῶν...
ϛ. τοῦ αὐτοῦ κεφ. τ. Εἰ γάρ τις...
ζ. τοῦ αὐτοῦ κεφ. ζ. Πάλιν ἐάν τις...

л. 355ᵇ—358ª φωτίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου κωνσταντινουπόλεως:— Πάντα τῆς ὑμῶν... οὐκ ἂν μεταστήσῃ: —

5 каноническихъ посланій Фотія (№ 80—84 по изд. Валетты, крайне неудовлетворительному).

л. 358ᵇ—360ᵇ (безъ особаго заглавія).

ὁ ραδηνός
μιχαὴλ ἀδελφοί ἄννα
Κεκώλυται...

(= Павловъ, 50-я глава, 332—340, по Моск. Син. Библ. 475, 477 и 445).

л. 360ᵇ—362ᵇ ψῆφος συνοδικὴ ἐκτεθεῖσα ἐπὶ μιχαὴλ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου· κατὰ τὸ ,ϛφξ ἔτος τῆς ε ἰνδικτ.: —

[Ἀνήνεγκεν] ὁ ἱερώτατος πρὸς τὴν ἡμετέραν μετριότητα· ὡς μελλόντων τινῶν τρισαδέλφων... (РП. V 40—45).

л. 362^{b}—367^{b} ἐρώτημα προτεθὲν ἐπὶ ἀλεξίου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου συνεδριαζόντων αὐτῷ θεοφιλεστάτων μητροπολιτῶν νικήτα ἀγκύρας· κωνσταντίνου πατρῶν· λαυρεντίου δυρραχίου καὶ κωνσταντίνου χωνῶν: — Παρέστη ἰωάννης κουβουκλείσιος. . . καὶ σύγκελλος: — (РП. V 36—37) Πολλάκις ἠμῖν ἐπῆλθε τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων θαυμάσαι. . . (РП. V 354. . .), т. е. здѣсь же и сочиненіе Димитрія, Кизическаго митрополита.

л. 367^{b} περὶ γάμων γνώμη συνοδική: —

Εἴλετό τις νόμῳ γάμου. . .

Ed. princ. А. Павловъ, 50-я глава, 111—113 (по Monac. gr. 380; съ слав. перев.).

л. 367^{b}—368^{b} γνώμη τῆς ἐν κωνσταντινουπόλει συνόδου ἐπὶ χαρτοφύλακος ἰωάννου τοῦ ἰωνοπούλου· περὶ τοῦ δισεξαδέλφῃ τῆς ἰδίας μητρὸς συναφθέντος· καὶ τῶν ὀφειλόντων δοθῆναι αὐτῷ ἐπιτιμίων: —

Λαμπούδιος οὗτος. . . κρατεῖν ἅπερ ἐν τῷδε τῷ ψηφίσματι εἴρηται· ἐφ' ἑνὶ μέντοι καὶ μόνῳ ἐνιαυτῷ.

(л. 368^{a}) ὁμοίως περί τινος ἁρμοσαμένου τῷ ἰδίῳ υἱῷ πρὸς γάμον θυγατέρα τινὸς ὑπεξουσίαν παρὰ γνώμην πατρὸς αὐτῆς: —

Πέτρος ᾧ τὸ ἐπώνυμον βομβυλᾶς. . .

Соединены вмѣстѣ (для чего прибавлено слово ὁμοίως) двѣ статьи, обыкновенно встрѣчающіяся отдѣльно другъ отъ друга (первая = РП. V 92—93, вторая = ibid., 37—39).

л. 368^{b} (in m. τίτλος ζ̄. ζήτει περὶ τῆς συντέκνου καὶ τῆς ς̄ συνόδου κανόνα νγ̄: —) Ὁ μέντοι ἀπὸ τοῦ ἁγίου βαπτίσματός τινα δεξάμενος οὐ δύναται ὕστερον. . . αἱ ψυχαὶ αὐτῶν συνάπτονται: — = Василики кн. XXVIII, 5, 14; въ ссылкѣ разумѣется тит. VII Прохирона.

Послѣ этого запись писца, приведенная выше.

203 (Zachar. 3).

Бум. (толстая, плотная, безъ vergeures), XIII—XIV в.; 362 лл. 32,5 × 24,5; 24,75 + 16,66), по 36 строкъ; въ началѣ не хватаетъ нѣсколькихъ листовъ, но безъ вреда для текста толкованій и каноновъ.

л. 1^{a}—9^{b} (безъ нач.) оглавленіе содержанія, начиная съ V вселен. собора; въ качествѣ послѣднихъ статей указаны:

Ἐπιστολὴ ἐγκύκλιος γενναδίου πατρ. ΚΠ.

Τοῦ μεγ. βασιλείου ἐκ τῆς πρὸς τοὺς νικοπολίτας ἐπιστολῆς.

Ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις, συνοδικῶς γενόμεναι ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου κυροῦ νικολάου ἐν κεφαλαίοις ἕνδεκα.

Ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις συνειλεγμέναι ἔκ τε συνοδικῶν καὶ ἱστορικῶν συγγραφῶν περὶ ἐπισκόπων μητροπολιτῶν καὶ λοιπῶν ἑτέρων ἀναγκαίων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, γενόμεναι ἐπὶ φωτίου πατρ. ΚΠ.

Περὶ τῆς τῶν βαθμῶν συγγενείας ἐκ τοῦ $\overline{\gamma}$ βιβλίου τῶν ἰνστιτούτων.

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν φωτίου ἀρχιεπισκόπου ΚΠ. περὶ ἐπιτιμίων καὶ χειροτονιῶν· καὶ διαίρεσις ἁπλουστέρα περὶ τῶν κατὰ μέρος εἰρημένων ἐν τῷ πλάτει τοῦ συντάγματος εἰς κλῆρον ἀγομένων.

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν βασιλείου ἱστορία ἐκκλησιαστική.

Περὶ τάξεως πρωτοκαθεδρίας πατριαρχῶν καὶ ἀπαρίθμησις τῶν ὑποκειμένων μητροπόλεων τῷ ἀποστολικῷ καὶ πατριαρχικῷ θρόνῳ τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος ΚΠ.

Ἔκθεσις πασῶν τῶν ἁγίων συνόδων κατὰ τάξιν τῶν χρόνων καθ' οὓς ἐγένοντο.

Συλλογὴ τῶν ἱερῶν κανόνων τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ πασῶν τῶν συνόδων διὰ τίτλων $\overline{\iota\delta}$, ζητοῦσα τοὺς μὲν κανόνας τῆς προκειμένης ὑποθέσεως διὰ ψηφίων τοὺς δὲ νόμους καὶ τὰς νεαρὰς ὁλογράφους ἐν τοῖς τόποις αὐτῶν· οὗ ἡ ἀρχή. τοῦ $\overline{\alpha}$ τίτλου κεφ. $\overline{\alpha}$. περὶ θεολογίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως καὶ κανόνων καὶ χειροτονιῶν:—

л. 10ª—279ᵇ. Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων... I. Зонары, то же, что въ Ватопеδ. 202, кончая посл. Василія къ Никопол. (Тимоѳея Алекс. 18 каноновъ); къ канонамъ in m. есть ссылки на сходные по содержанію. Далѣе:

ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις συνοδικαὶ γενόμ. ἐπὶ τοῦ ἀοιδ. πατρ. κυροῦ νικολάου. Εἰ χρὴ μοναχὸν... (=РП. IV 407... безъ толков.).

л. 280ᵇ—283ª φωτίου τοῦ ἁγιωτάτου πατρ. συναγωγαὶ καὶ ἀποδείξεις ἀκριβεῖς συνειλεγμέναι ἔκ τε συνοδ. καὶ ἱστορ. συγγραφῶν περὶ ἐπισκ. μητροπολ. καὶ λοιπῶν ἑτέρων ἀναγκ. ἐκκλησ. ζητημάτων[1]). Ἐρώτησις. Ἐν ποίοις φαίνονται... (=Migne PG. CIV 1220...).

л. 283ª—286ᵇ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν φωτίου πατρ. ΚΠ.:—

> Πάντα τῆς ὑμῶν... προσευχῇ. Epp. 80—84 (Βαλέττα), но съ дополн. Ὅτι ὁ ἀσκητὴς μαρκιανὸς... (Hergenröther, Photius III 129⁶).

1) ἀνέκδοτον, по слов. РП. VI ε' (1859); на дѣлѣ ed. princ. въ 1785 г.

41909

Дев. Гос. Ун. Научн. Библиот. Горьк.

л. 286ª—287ᵇ διαίρεσις[1]) ἁπλουστέρα τῶν κατὰ μέρος εἰρημένων ἐν τῷ πλάτει τοῦ παρόντος συντάγματος: — Τῶν εἰς κλῆρον ἀγομένων[2]). οἱ μὲν ἄδεκτοί εἰσι διά τινα ἁμαρτήματα καί[3]) τινας κωλύοντας κανόνας[4]). οἱ δὲ δεκτοὶ καὶ ἄμεμπτοι[5]), μηδὲν τὸ κωλύον ἔχοντες[6]). καὶ

τῶν μὲν ἀδέκτων κανόνες.

ὅ τε[7]) τῶν ἁγίων ἀποστόλων[8]) ιζ̄ καὶ ιη̄ καὶ ιθ̄ καὶ κβ̄ καὶ νη̄ καὶ οε̄ καὶ ος̄ καὶ οθ̄. καὶ τῶν ἐν νικαίᾳ ὁ α̅ καὶ β̅: ὡσαύτως καὶ[9]) τῶν ἐν νεοκαισαρείᾳ ὁ η̄ καὶ ιᾱ καὶ ιβ̄: ναὶ μὴν καὶ[10]) τῶν ἐν ἀντιοχείᾳ ὁ κγ̄: καὶ τῶν ἐν λαοδικείᾳ ὁ γ̄: καὶ τῶν ἐν σαρδικῇ ὁ ῑ: καὶ τῶν ἐν καλχηδόνι[11]) ὁ ς̄ καὶ ιε̄: καὶ τοῦ ἁγίου βασιλείου ἐκ τῆς γ̄ ἐπιστολῆς τῆς πρὸς ἀμφιλόχιον[12]) ὁ ῑ καὶ ὁ ιβ̄:

τῶν δὲ δεκτῶν καὶ ἀμέμπτων[13]),

οἱ μὲν εἰς ἐξάρχους καὶ πατριάρχας[14]) χειροτονοῦνται ὑπὸ τῶν ἰδίων ἐπαρχεωτῶν.
τῶν ἁγ. ἀποστόλων κανὼν α̅.
τῶν ἐν λαοδικείᾳ κανὼν ε̅.
τῶν ἐν σαρδικῇ κανὼν ς̄.

οἱ δὲ εἰς μητροπολίτας· καὶ χειροτονοῦνται ὑπὸ τῶν ἰδίων πατριαρχῶν.
τῶν αὐτῶν[15]) ἁγ. ἀποστόλων κανὼν β̅.
τῶν[16]) ἐν λαοδικείᾳ κανὼν ιγ̄.
τοῦ ἁγίου βασιλείου πρὸς τοὺς χωρεπισκόπους.

οἱ δὲ εἰς ἐπισκόπους[17]) χειρονοῦνται ὑπὸ τῶν ἰδίων μητροπολιτῶν.
τῶν ἐν νικαίᾳ κανὼν δ̄.
τῶν ἐν ἀντιοχείᾳ κανὼν θῑ.
θεοφίλου ἀλεξανδρείας κανὼν ς̄.

οἱ δὲ εἰς πρεσβυτέρους. καὶ διακόνους. καὶ ὑποδιακόνους. καὶ χειροτονοῦνται ὑπὸ τῶν ἰδίων ἐπισκόπων[18]).

---

1) Этотъ до сихъ поръ неизданный указатель печатается здѣсь по Patm. 174; f. σμεᵇ—σμζᵇ (=P), Monac. gr. 380 p. 148 — 150 (=M) и Venet. Bessar. 169 f. 56ᵇ—57ᵇ (=V). Судя по заглавію, Ватопедскій текстъ долженъ принадлежать къ редакціи P, за недостаткомъ времени списать текстъ въ Ватопедѣ мнѣ не удалось.

2) V проп. Τῶν εἰς κλ. ἀγ.; M Τῶν χειροτονουμένων 3) V ἁμαρτήματα ἀνεύθυνοι μὴ καί. 4) M. проп. καί τινας κωλύοντας κανόνας. 5) V ἄμεμπτοι καὶ; M ἄμεμπτοι καὶ ἀνεύθυνοι. 6) M ἔχοντες κανόνας. 7) M οὗτοι. 8) M здѣсь и далѣе вездѣ передъ номерами правилъ ставилъ слово κανών, а между цифрами пропуск. союзъ καί; пропускается онъ и передъ обозначеніями, чей канонъ.

9) M проп. ὡσαύτως καί. 10) M проп. ναὶ μὴν καί. 11) V и M χαλκηδόνι. 12) M проп. ἐκ τῆς γ′... ἀμφιλόχιον. 13) M добавл. κανόνες: καὶ χειροτονοῦνται. Этотъ общій заголовокъ необходимъ. 14) M вставл. καί. 15) M проп. αὐτῶν. 16) V τῶν αὐτῶν. 17) M и V ставл. καὶ. 18) M и V проп. этотъ разрядъ, можетъ быть, потому, что къ нему не подведено указаній на правила.

Τῶν χειροτονηθέντων καὶ προβληθέντων,

οἱ μὲν ἀνεύθυνοι καὶ ἄμεμπτοι καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν μεμενήκασι καὶ πρεσβείοις τετίμηνται.

οἱ δὲ ὑπεύθυνοι μετὰ τὴν χειροτονίαν ὤφθησαν. καὶ διαφόροις ὑποπεσόντες κανόσι διαφόροις ὑπάγονται ἐπιτιμίοις

ἢ [1]) κατ' εὐθείαν αὐτοῖς ὁρίζουσι τὰς τιμὰς τῶν ἁγ. ἀποστόλων κανόνες λδ καὶ λη καὶ μ καὶ μα. τῶν ἐν νικαίᾳ κανόνες δ καὶ ς καὶ ζ: τῶν ἐν ἀντιοχείᾳ ιθ καὶ κδ καὶ κε: τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει κανὼν β καὶ γ: τῶν ἐν ἐφέσῳ ζ: τῶν ἐν καλχηδόνι [2]) η καὶ ιβ καὶ ιζ. ἢ καὶ [3]) ἐκ πλαγίου περιστατικοῦ τινος ἀνακύψαντος ἐκ τῶν ὑποκειμένων αὐτοῖς. ἢ ἐξ ἑτέρας αἰτίας: τῶν ἁγ. ἀποστόλων κανόνες ιε καὶ λα καὶ λθ καὶ νβ. τῶν ἐν νικαίᾳ κανόνες ιβ καὶ ιη καὶ ιθ: τῶν ἐν ἀγκύρᾳ ιγ καὶ ιζ. τῶν ἐν ἀντιοχείᾳ ε καὶ ια καὶ ις: τῶν ἐν λαοδικείᾳ ιβ καὶ κ. εἰ δὲ περὶ πρεσβυτέρων ταῦτα πόσῳ μᾶλλον περὶ ἐπισκόπων: τῶν αὐτῶν ἐν λαοδικείᾳ δ καὶ ε καὶ νς καὶ θ καὶ ιδ καὶ ιε [4]): τῶν ἐν καλχηδόνι [5]) γ καὶ δ καὶ η καὶ θ καὶ ιγ κα ις καὶ κε καὶ κς.

Τῶν μετὰ τὴν χειροτονίαν ὑπευθύνων ὀφθέντων [6]),

οἱ μὲν τελείως τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλοντες.

οἱ δὲ καθαρέσει καθυποβάλλοντες.

οἱ δὲ ἀκοινωνησίᾳ ἐπιτιμῶντες.

οἱ δὲ ἑτέροις ἐπιτιμίοις σοφρονίζοντες.

κανόνες τελείᾳ ἐκβολῇ καθυποβάλλοντες [7]). τῶν ἁγ. ἀποστόλων κανόνες κη καὶ κθ καὶ λ καὶ μη καὶ νθ καὶ ξη [8]). τῶν ἐν νεοκαισαρείᾳ κανόνες α καὶ β. τῶν ἐν ἀντιοχείᾳ κανόνες α καὶ β καὶ δ καὶ ια καὶ ιβ καὶ ις. τῶν ἐν ἀγκύρᾳ κανὼν ιη.

---

1) M распредѣляетъ совершенно иначе ссылки на каноны, а именно:

Οἱ μὲν ἀνεύθυνοι... τετίμηνται:
τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνες λδ λη μ μα.
τῶν ἐν νικαίᾳ κανόνες δ ς ζ,
τῶν ἐν ἀντιοχείᾳ θ ι ιδ κε.
τῶν ἐν ΚΠ. κανόνες β γ.
τῶν ἐν ἐφέσῳ κανὼν ζ.
τῶν ἐν χαλκηδόνι κανόνες η ιβ ιζ.

Οἱ δὲ ὑπεύθυνοι... ἐπιτιμίοις:
τῶν ἁγ. ἀποστόλων κανόνες ιε λα λθ νβ.
τῶν ἐν νικαίᾳ κανόνες ιβ ιη ιθ.
τῶν ἐν ἀγκύρᾳ κανόνες ζ ιγ.
τῶν ἐν ἀντιοχείᾳ ε ια ις.
τῶν ἐν λαοδικείᾳ κανόνες ιβ κ νσ νζ.
τῶν ἐν σαρδικῇ κανόνες δ ε ς θ ιδ ιε.
τῶν ἐν χαλκηδόνι κανόνες γ δ η θ ιβ ιγ ις κε κς.

2) V χαλκηδόνι. 3) V προπ. καὶ. 4) P спуталъ правила; въ V тоже отчасти спутано: τῶν αὐτῶν ἐν λαοδικείᾳ νς καὶ νζ. τῶν ἐν σαρδικῇ δ. ε καὶ νς καὶ θ καὶ ιδ καὶ ιε. 5) V χαλκηδόνι. 6) M ὄντων. 7) M προπ. κανόνες... καθυποβάλλοντες.
8) M вставл. τῶν ἐν ἀγκύρᾳ κανὼν ιη′, который въ P и V на концѣ.

κανόνες καθαιροῦντες[1]). τῶν ἁγ. ἀποστόλων κανόνες γ καὶ ε καὶ ς καὶ ζ καὶ ια καὶ ιε καὶ κ καὶ κγ καὶ κε καὶ κζ καὶ λα καὶ μβ καὶ μδ καὶ με καὶ μς καὶ μζ καὶ ν καὶ νβ καὶ νε καὶ νς καὶ νζ[2]) καὶ ξ καὶ ξα καὶ ξγ καὶ ξε καὶ ξς καὶ ξζ καὶ οη καὶ π καὶ πγ. τῶν[3]) ἐν νικαίᾳ β καὶ θ καὶ ις καὶ ιζ′ καὶ ιη καὶ ιθ. τῶν ἐν ἀγκύρᾳ ι καὶ ιδ καὶ ιη. τῶν ἐν νεοκαισαρείᾳ α ζ καὶ η: τῶν ἐν γάγγραις α β γ δ ε ς ζ η θ ι α ιβ ιγ ιδ ιε ις ιζ ιη ιθ κ[4]). τῶν ἐν ἀντιοχείᾳ γ ε ι ιγ ιθ κα κβ κγ: τῶν ἐν λαοδικείᾳ δ κθ λδ λε λς. τῶν ἐν σαρδικῇ α β ιε κα. τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει α. τῶν ἐν ἐφέσῳ α β δ ε ς η. τῶν ἐν καλχηδόνι[5]) ε ς ζ ι ιβ ιη κβ.

κανόνες ἀκοινωνησίαν παρέχοντες[6]): τῶν ἐν νικαίᾳ ε ις. τῶν ἐν ἀντιοχείᾳ β ια ιζ. τῶν ἐν λαοδικείᾳ θ. τῶν ἐν ἐφέσῳ ς. τῶν ἐν σαρδικῇ α β ιγ. τῶν ἐν καλχηδόνι[7]) δ η ις κ.

κανόνες ἀφορίζοντες κατὰ τὸ δοκοῦν τοῖς δικασταῖς[8]).
τῶν ἁγ. ἀποστόλων ε η θ ι ιβ ις κδ λα λς μγ μδ να νγ νδ ξδ ξη ξθ ο πα. τῶν ἐν νικαίᾳ γ. τῶν ἐν ἀγκύρᾳ ιη. τῶν ἐν ἀντιοχείᾳ γ ς ιη κε. τῶν ἐν λαοδικείᾳ γ δ ε ς ζ η ι ιγ ιδ ιε ιε κ κα κβ κγ κδ κε κς λ λα λβ λγ λδ λε λς λζ[9]) μ μα μβ μγ μδ με μς μζ μη′[10]) να νβ νγ νδ′[11]) νε. τῶν ἐν καλχηδόνι[12]) η ιδ κδ κε κς.

τῶν κατηγορεῖν[13]) ἐπισκόπων βουλομένων. ἢ καταμαρτυρεῖν[14]) καὶ[15]) ὅλως δικαστήριον συνιστᾶν:

ποῖοι μέν εἰσι δεκτοί, ποῖοι δὲ ἄδεκτοι κατὰ τοὺς ὑποκειμένους κανόνας· καὶ τῶν μὲν δεκτῶν καὶ ἀδέκτων[16]). τῶν ἁγ. ἀποστόλων κανόνες οδ οε. τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει κανὼν ς. τῶν ἐν καλχηδόνι[17]) κανὼν κα.

ποῦ δὲ δέον ἐστὶ τοὺς κατηγοροῦντας κληρικῶν δικάζεσθαι κατὰ τοὺς ἐπιφερομένους κανόνας. τῶν δέ που δέ ἐστι[18]) τῶν ἁγ. ἀποστόλων κανὼν ιδ. τῶν ἐν νικαίᾳ ε ς. τῶν ἐν ἀντιοχείᾳ γ ιβ ιζ ιη κε. τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει β. τῶν ἐν καλχηδόνι θ ιζ[19]).

---

1) M προπ. καθαιροῦντες 2) M προπ. νξ′. 3) V τῆς. 4) M кратко сказано вмѣсто массы цифръ: ὅλοι. 5) M и V χαλκηδόνι. 6) M προπ. ἀκοινωνησίαν παρέχοντες, 7) M и V χαλκηδόνι. 8) M προπ. ἀφορίζοντες... δικασταῖς. 9) V προπ. λζ′. 10) V προπ. μή. 11) M и V προπ. νδ′. 12) M и V χαλκηδόνι. 13) P ошибочно κἀτηγορουμένων. 14) M и V καὶ μαρτυρεῖν (вм. καταμαρτ.). 15) M и V ἢ. 16) M и V προπ. καὶ τῶν μὲν δεκτῶν καὶ ἀδέκτων; но M послѣ δεκτοί вставл. τῶν κατηγορούντων. 17) M и V χαλκηδόνι. 18) M и V προπ. τῶν δέ που δέ ἐστι. 19) M ιζ′. ιϑ′; V ιϑ′. ιζ′.

τῶν κατηγορουμένων ἐπίσκόπων

οἱ μὲν οὐ πάρεισι καὶ πῶς δέον ἐστὶ κατ' αὐτούς.

οἱ δὲ πάρεισι καὶ τὰς εὐθύνας ἀποδέχονται [1]).

οἱ μὲν εὐγνωμόνως στέργουσι [2]) τὸ κριθὲν καὶ φυλάττουσι τὸ ψηφισθέν.

οἱ δὲ τυραννοῦσι τὸ κριθὲν ἐπιτίμιον καὶ τολμηρῶς τοῖς προεγκεχειρισμένοις κατεπιβαίνουσι.

οἱ δὲ ἐγκαλοῦνται [3]) τὴν ψῆφον καὶ πῶς δέον ἐστὶν ἐγγυμνασθῆναι τὴν ἔγκλητον [4]).

κανόνες τῶν μὴ παρόντων [5]) τῶν ἁγ. ἀποστόλων $\overline{οδ}$.

τῶν δ' ἐμμενόντων. τῶν ἐν ἀντιοχείᾳ $\overline{ι}$ $\overline{ιε}$ $\overline{ις}$. τῶν ἐν σαρδικῇ $\overline{γ}$.

τῶν δὲ τυραννούντων τὴν κρίσιν. τῶν ἁγ. ἀποστόλων $\overline{κη}$.

κανόνες περὶ ἐγκαλουμένων τῶν ἐν σαρδικῇ $\overline{γ}$ $\overline{δ}$ $\overline{ε}$.

οἱ τοῖς κρινομένοις δικάζοντες [6]):

ἢ ὁμοφωνοῦσιν ἐν τῇ κρίσει καὶ τῇ ψήφῳ· ὡς μὴ δύνασθαι ἐφέσει καθαρᾷ χρήσασθαι διὰ τὸ φανερὸν τοῦ ἐγκλήματος.

ἢ διαφωνοῦσι πρὸς ἀλλήλους· καὶ τί δέον ἐστὶ γενέσθαι ἐπὶ διαφωνίᾳ αὐτῶν.

Κανόνες τῶν ὁμοφωνούντων ἐν κρίσει δικαστῶν. τῶν ἁγ. ἀποστόλων $\overline{κε}$. τῶν ἐν ἀντιοχείᾳ $\overline{ιβ}$. $\overline{ιε}$. τῶν ἐν καλχηδόνι $\overline{β}$ $\overline{ζ}$.

τῶν δὲ διαφωνούντων πρὸς ἀλλήλους δικαστῶν.

τῶν ἐν ἀντιοχείᾳ $\overline{ιδ}$. τοῦ ἁγ. γρηγορίου νεοκαισαρείας τοῦ θαυματουργοῦ.

Хотя въ оглавленіи рукописи этотъ указатель приписывается Фотію, можетъ быть, потому, что поставленъ за каноническими посланіями его, но въ дѣйствительности составъ правилъ, восходящихъ ко времени ранѣе V всел. собора, заставляетъ во всякомъ случаѣ думать о времени до Трулльск. собора. Вѣроятнѣе всего, что διαίρεσις составлена еще авторомъ номоканона XIV титт., такъ какъ 1) правила приняты во вниманіе тѣ же и расположены они въ томъ же порядкѣ, какъ и въ номоканонѣ; 2) подобный самостоятельный (сравн. тит. IX) трудъ и естественнѣе и легче всего могъ быть выполненъ тѣмъ же лицомъ, которое досконально знало содержаніе правилъ и умѣло систе-

1) M и V ὑποδέχονται. 2) V φέρουσι. 3) M и V ἐκκαλοῦνται.
4) M и V ἔκκλητον. 5) M и V проп. рубрики κανόνες τῶν μὴ παρόντων, τῶν δ' ἐμμ., τῶν δὲ τυρ., καν. περὶ ἐγκ., подводя соотвѣтств. каноны прямо подъ главными рубриками. 6) M не имѣетъ всей этой рубрики.

матизировать ихъ; 3) выраженіе τῶν κατὰ μέρος εἰρημένων ἐν τῷ πλάτει τοῦ παρόντος συντάγματος очень подходитъ къ манерѣ автора, уже составившаго τὸ παρὸν σύνταγμα. Поэтому не случайно M и V имѣютъ διαίρεσις въ качествѣ непосредственнаго приложенія къ XIV титуламъ.

л. 287^{b}—292^{b}. ἔκθεσις τῶν ἁγίων συνόδων πασῶν κατὰ τὴν τάξιν τῶν χρόνων καθ' οὓς ἐγένοντο: —

α. Ἐν τοῖς χρόνοις αὐρηλιανοῦ...

ιε. οἰκουμενικὴ ζ. Ἡ δὲ ἑβδόμη... ἐχθροὺς τῆς ἀληθείας:—διὰ τί οἰκουμενικαί. Ἐπεὶ δὲ πολλῶν μνησθέντες... εὐταξίαν. Сравн. выше cod. 202 f. 8^{a}—9^{b}.

л. 292^{b}—362^{a} XIV титуловъ, гдѣ на каноны только ссылки, а гражд. постановленія (ὁ νόμος) выписаны съ обращеніемъ вниманія на Василики (сравн. Ватоп. 202).

л. 362^{b} (позднѣйш. рук.) о степеняхъ родства съ таблицей родства.

239 (Zach. 2).

Пергам., 1103 г.; 261 лл. in f.; по 32 строки; въ началѣ не хватаетъ первыхъ трехъ тетрадей.

л. 1^{a}—261^{b} XIV титуловъ, гдѣ въ каждой главѣ каноны выписапы цѣликомъ; въ гражд. постановленіяхъ (ὁ νόμος) приняты во вниманіе Василики и новеллы позднѣйшихъ императоровъ. Начинается съ Апост. 78, принадлежащаго къ составу гл. 14 тит. I.

л. 261^{b} запись: κύριε δόξα σοι:—

εψεοεισαβ· βηϊηολω· ὀχψβ ξ· βνινλε. ξηϖισ· ἐιπλωψβ̃. λς ς᾽ λβεψλ χωὲμθ πιωυιοιλωψλχ ἐμθ πλωϊλωψ λχς σχε πθψλχζϖθφ εἴωοῦ εἰϖιίσ θνν λχξλνθ. υλχψ ψεωλω ωχναεσ̃ ψλχνλξλπθνλνλχ.

τέλος δεδωκὼς τῷ παρόντι βιβλίῳ τῷ συντελεστῇ χριστέ σοι χάριν νέμω. ἐτελειώθη διὰ χειρὸς κωνσταντίνου ἁμαρτωλοῦ τοῦ τῶν χωνῶν ✝ Криптографическая запись прочитана, вѣроятно, ватопедскимъ проигуменомъ Германомъ (на бѣломъ л. запись) и гласитъ: ἐτελειώθη ἡ βίβλος αὕτη μηνὶ νοεμβρίῳ εἰκοστῇ ὀγδόῃ· ἔτους ἑξακισχιλιοστοῦ ἑξακοσιοστοῦ δωδεκάτου· γραφεῖσα χειρὶ ἰωάννου μοναχοῦ· τέλος σὺν θεῷ τοῦ νομοκανόνου.

Странно, что Zachariae, приведя эту запись, все-таки обозначаетъ содержаніе рукописи: continet Photii nomocanonem cum scholiis Balsamonis... и относитъ ее къ XIII в.

Для будущаго историка Вальсамоновыхъ схолій къ XIV табл. настоящій списокъ долженъ быть однимъ изъ основныхъ.

411.

Бум., XV в.; 306 лл. (28,5×20,67; 20,2×14,1); по 29 строкъ; двумя почерками, въ два столбца. Vergeures среднія.

л. 1ª—254ª. Синтагма М. Властаря съ обычными приложеніями до λατινικαὶ λέξεις включительно. (Смотр. Изв. О. Р. Я. и Слов. И. Ак. Н. 1901 IV 154—171).

л. 254ᵇ—255ᵇ Кирилла 12 главъ на Несторія.

л. 255ᵇ—256ᵇ οἰκτροῦ μοναχῶν ταυτὶ ματθαίου θύτου: — Τῆς ἐκκλησίας τὰς τιμάς... РП. V 540.

л. 257ª—303ᵇ ἔλεγχος ὧδε τῆς πλάνης τῶν λατίνων. θύτου παρ' οἰκτροῦ ματθαίου μονοτρόπου:— Ἄρτι μὲν ἡ τοῦ χριστοῦ ἐκκλησία...

л. 304ª—306ᵇ таблицы календарныя.

412 (Zach. 5).

Бум., конца XIV в.; 319 лл. (31×22; 21×14); по 36 строкъ.

л. 1ª=223ᵇ Синтагма М. Властаря съ приложеніями, какъ въ предыдущ. спискѣ лл. 1ª—255ᵇ, 257ª—303ᵇ (т. е. безъ статьи, что на лл. 255ᵇ—256ᵇ).

л. 224ª—298ª τοῦ ἐλαχίστου ἐν ἱερομονάχοις ματθαίου πρὸς ἰουδαίους.

л. 293ª—305ᵇ ἐπιστολὴ προεστῶτος πρὸς γέροντα τέλειον καὶ διακριτικὸν καὶ σοφόν, ζητοῦσα περὶ δηλώσεως καὶ λύσεως ζητημάτων ἀναγκαίων εἰς ἀγωγὴν μοναχῶν καὶ κατάστασιν:—

Πάτερ ἅγιε, παρακαλῶ τὴν ἐν κυρίῳ ἀγάπην σου...

Εὐσύνοπτος εἴδησις καὶ ἀπόκρισις περὶ τῶν ἐρωτηθεισῶν ὑποθέσεων:—

Προσήκει πάντα χριστιανὸν... ὑπὲρ ἡμῶν προσάγων μὴ διαλείπης:—

л. 308ª—318ª διάταξις τῆς θείας λειτουργίας ἐν ᾗ καὶ τὰ διακονικά:—

Μέλλων ὁ ἱερεὺς τὴν...

л. 318ª τὰ διπλοκατηχούμενα ἃ λέγονται ἀπὸ τῆς τετράδος τῆς μεσονηστίμου μέχρι τῆς μεγάλης τετράδος:—

Ὅσοι κατηχούμενοι προέλθετε...

л. 319. пустой.

413 (Zach. 7).

Бум., 1586 г. (Zach.: XV s.); 311 лл. (31,3×21,3; 21,25×13,5); по 30 строкъ.

л. 1—187 Синтагма М. Властаря съ обычными приложеніями до

отвѣтовъ Іоанна Китрскаго включительно (раздѣл. на 31 главу, безъ τῶν τῆς ἐκκλησίας ἀρχόντων...; есть νείλου. Ἰστέον ὅτι ὁ θεόφιλος... Изд. въ Изв. О. Р. Я. 195—227 ed. princ.).

л. 187ª—188ª τὰ κατὰ νεστόριον (!) γενόμενα παρὰ τῆς τρίτης συνόδου κεφάλαια ιβ (принадлежащія Кириллу).

л. 188ª περὶ σιλβανοῦ ἐπισκόπου τρωάδος, ὅστις τοὺς φιλοῦντας τὸ δίκαιον ἐκάθιζεν κρίτας, καὶ εἰρήνευον συντόμως τοὺς κρινομένους:—

Σιλβανὸς ὁ τῆς τρωάδος...ἐκέκτητο:—

л. 188ª. Правила Апп., всел. собб., КП. I—II, ἐπὶ βασιλείου τοῦ μακεδόνος ἡ ἀναβιβάσασα τὸν φώτιον (т. е. Соф.), помѣстн. собб. и оо. церкви; послѣ окружн. посл. Геннадія помѣщены:

ἀποκρίσεις συνοδικαὶ Николая III;

συνοδικὴ διάγνωσις περὶ διαφόρων κεφαλαίων:—Τὰς ὑπὸ αἱρετικῶν ἐνθρονισθείας... (приписывается обыкновенно Никифору);

посл. Тарасія къ Адріану;

περὶ τοῦ ἐξ αἵματος ζ βαθμοῦ κεφάλαια ς:—α. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν... β. χρυσόβουλλον τοῦ βασιλέως κυροῦ μανουὴλ τοῦ ἰσαακίου (ϛχϟδ года). Τοιγάρτοι.... κρατοῦσι. Объ этой изданной Ламбр. II 300 новеллѣ упоминаетъ Вальсамонъ при тит. XIII гл. 2 (РП. V 291; Zach. I. Gr. R. III 507—508). γ. Γίνωσκε δὲ ὅτι... (Ламбр. II 300). δ. Ἐπὶ δὲ τοῦ γάμου... ε. Δισεξαδέλφου παῖδα... ς. Ἀγχιστεία ἐστὶ...

л. 306ª—ᵇ μα. χρυσόβουλλον τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ ἰσαακίου τοῦ ἀγγέλλου περὶ τῶν γυναικῶν τῶν μελλόντων γίνεσθαι ἐπισκόπων:—Изд. Ламбр. II 300. Сравн. РП. V 321—323.

л. 306ᵇ μβ. ἐπιστολὴ κανονικὴ πατριαρχικὴ περὶ παρθένων γυναικῶν συγγενομένων ἀνδράσι παρὰ γνώμην τῶν γονέων αὐτῶν:—Οὐ λανθάνει δέ σου τὴν... РП. V 38.

л. 306ᵇ—307ª μγ. περὶ ἱερέων ἀπολεσάντων τοὺς ἄρτους:—Οἱ πταίσαντες ἱερεῖς... Мануила II (Гедеών, Канон. диат. II 39; РП. V 115; Изв. О. Р. Я. 58²; РП. V 115).

л. 307ª μδ. περὶ μεταθέσεως ἐπισκόπων (ϛψνη года):—Ἡ γοῦν μετριότης ἡμῶν... Мануила II (Кан. диат. II 42—43; РП. V 117—118).

л. 307ᵇ με. περὶ συμβολαίων προικὸς θαυμαστόν:—Δηλοῖ βιβλίον ε τοῦ κώδικος...

л. 307ᵇ—308ᵇ [μς] συνοδικὴ διάγνωσις περὶ γάμου· περὶ μνηστείας:—Κόρη τις εἰρήνη καλουμένη...

л. 308[a]—309[a] $\overline{\mu\zeta}$. περὶ παραιτήσεως ἐπισκόπων:—Ἡ μέντοι παραίτησις τοῦ μάκρης. . . Михаила Анхіала (Кан. диат. II 27).

л. 309[a] $\overline{\mu\eta}$. περὶ ἐπισκόπου ἀποκαρέντος:— Οὐδὲ χρηματίσαντος. . .

л. 309[a–b] $\overline{\mu\theta}$. συνοδικὴ διάγνωσις περὶ τοῦ ἐξ αἵματος $\overline{\zeta}$ βαθμοῦ: — Καθημένου ἀλεξίου. . . РП. V 36—37.

л. 309[b]—310[a] $\overline{\nu}$. τοῦ βασιλέως κωνσταντίνου τοῦ πορφυρογεννήτου νεαρὰ περὶ τῶν ἀποστατούντων: — Ἡ κατὰ τὸν ἰούνιον. . . Изд. Ламбр. II 301. Смотр. Вальсамона къ Гангрск. 3 (РП. III 103; Zach. I. Gr. R. III 320—321).

л. 310[a] $\overline{\nu\alpha}$. Ἐκδικὴ (!συνοδικὴ?) διάγνωσις περὶ τῶν ἀποστατούντων:—Τοὺς οὖν συμπράξαντας. . . Кажется, подлинный текстъ рѣшенія, переданнаго Вальсамономъ ῥητῶς.

л. 310[a–b] περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως: $\overline{,\varsigma\psi\pi\alpha}$ года). Не издано.

л. 310[a] περὶ καταλύσεως ἱερῶν σκευῶν:— Τὰ ἱερὰ σκεύη. . ., (Изв. О. Р. Я. 54[1]).

л. 310[b] περὶ τῶν συντέκνων:—Василики кн. XXVIII, 5, 14. Послѣ этой статьи

τέλος· ἐν ἔτει $\overline{\text{ἀφπς}}$ φεβρουαρίῳ $\overline{\text{κζ}}$.

л. 311 занятъ позднѣйш. приписками.

414 (Zach. 6).

Бум., лл. 1—5, 253—282 XVII в., лл. 6—250 XIV—XV в. 26,5×21,2; 22,25×15,5) по 30 строкъ, въ два столбца; отлично сохранился.

л. 1—5 ἔκθεσις ἁπλουστέρα Мануила.

л. 6—232[a] Синтагма Властаря со всѣми приложеніями, какъ въ Ватопед. 411 лл. 1—256[b], но со вставкой передъ ὑποτύπωσις Льва еще ἀφέσεως καὶ συγχωρήσεως γράμμα: — Ὁ τῷ κορυφαίῳ πέτρῳ. . .

л. 132[b]—235[b] о нахожденіи круга и θεμέλιος луны, круга солнца, индикта, νομικὸν πάσχα, χριστιανικὸν πάσχα, ἀπόκρεω (2 способа), и таблица.

л. 235[b] запись одного изъ позднѣйшихъ владѣльцевъ ркп. отъ 9 ноября $\overline{,\xi\eta\gamma}$ года.

л. 236[a]—249[a] ἰωάννου πατρ. ΚΠ. τοῦ νηστευτοῦ λόγος πρὸς τὸν μέλλοντα ἐξαγορεῦσαι τὸν ἑαυτοῦ πνευματικὸν πατέρα:—

Ὁ κύριος Ἰ. Χ. ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ παῖς. . .

л. 249ᵇ—250ᵃ τοῦ αὐτοῦ:—о слѣдующихъ предметахъ: περὶ φόνου, περὶ ἀρσενοκοιτῶν, περὶ κτηνοβατῶν, περὶ νύμφης, περὶ ἀδελφῆς, περὶ πορνείας, περὶ κλέπτου, περὶ τυμβωρύχων, περὶ ἐπιόρκων, περὶ γόητος καὶ φαρμακοῦ, περὶ μάντεων.

л. 253ᵃ—282ᵃ. Отвѣты Симеона Солунскаго Гавріилу.

415.

Бум., начала XVI в.; 388 лл. (26,5×19,75; 21,5×15), по 30 строкъ, разными почерками, въ два столбца.

л. 1ᵃ περὶ ὅρκου καὶ τῆς περὶ τὸν ὅρκον οἰκονομίας τοῦ σοφωτάτου σχολαρίου.

л. 1ᵃ круги солнца:

> εὑρήσεις δὲ τοῦ εἴχου (sic) καὶ τοῦ ἐωθυνοῦ(sic)... εἰς τοὺς ,ζιδ ἐπασχάσαμεν εἰς τὰς ιβ τοῦ ἀπριλλίου... (съ таблицей).

л. 2ᵃ. Изображеніе съ надписью ὁ σοφώτατος καὶ λογιώτατος καὶ ὁσιώτατος ἱερομόναχος καὶ μέγας πρωτοσύγγελος(sic) κὺρ ματθαῖος ὁ βλαστάρης, съ вѣнцомъ вокругъ головы; справа по угламъ вверху — Іисусъ Христосъ, внизу гербъ — зеленый попугай на синемъ полѣ; внизу страницы запись: αὕτη ἡ βίβλος τοῦ θείου καὶ ἱεροῦ νόμου ὑπάρχει τοῦ παναγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου θεσσαλονίκης ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης θεσσαλίας καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντος τοῦ ἐφέσου κυροῦ μακαρίου:—

л. 3ᵃ таблица круговъ солнца.

л. 3ᵇ—4ᵃ χρυσόβουλλον τοῦ ἁγιωνύμου ὄρους ἄθω: —

> Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἀσάνη κυροῦ ἰωάννου τοῦ βασιλεύσαντος κατὰ τὴν ζαγορὰν καὶ κρατήσαντος καὶ πολλὰ τῶν ῥωμαίων κάστρα... τὸν δισύπατον: —

л. 4ᵃ изображеніе двухъ святыхъ — молодого воина со щитомъ и копьемъ и архіерея съ евангеліемъ.

л. 4ᵇ (друг. рук.) αἱ λατινικαὶ λέξεις:—

л. 5ᵃ⁻ᵇ μακάριος ἐλέῳ θεοῦ ὑποψήφιος τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως κορίνθου οἰκείᾳ χειρὶ προέταξα: —

> Πιστεύω εἰς ἕνα θεὸν...

подпись: μακάριος ἱερομόναχος καὶ πρωτοσύγγελος(sic) ἐλέῳ θεοῦ καὶ ὑποψήφιος τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως κορίνθου οἰκείᾳ χειρὶ ὑπέγραψα:— ἔτους ,ζις μηνὶ ὀκτωβρίῳ ἰνδικτιῶνος ια:—

л. 5ᵇ τὸ μέγα μήνιμα (sic) τῆς μεταθέσεως τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν δεσποτου καὶ αὐθέντου τοῦ θειοτάτου ἀρχιεπισκόπου θεσσαλονίκης, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης θεσσαλίας καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντος τοῦ ἐφέσου:—

῾Ο παναγιώτατος ἡμῶν αὐθέντης καὶ δεσπότης ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης...

Ἀπολογία τοῦ ἀρχιερέως:—Ἐγὼ μὲν χάριτι τοῦ παναγάθου θεοῦ καλῶς ἐν πᾶσιν εἶχον... ἀμήν:—

Ἐγεγόνει ἡ τοιαύτη ἁγία μετάθεσις ἐπὶ ἔτους ,ζκε ἐν μηνὶ ἀπριλλίῳ δ̄ ἡμέρᾳ σαββάτῳ τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου λαζάρου, ἰνδικτ. ε̄:—

л. 6ª—218ᵇ. Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου καὶ τιμιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις κυροῦ ματθαίου τοῦ βλαστάρη ἔκθεσις συνοπτικὴ τῶν θείων καὶ ἱερῶν συνοδικῶν κανόνων καὶ τῶν ἐπὶ τούτοις πολιτικῶν νόμων κατὰ ἀλφάβητον:—

Πρόλογος. Τὸ τῶν ἱερῶν...

Синтагма М. Властаря безъ приложеній; послѣ нея

τέλος τοῦ πρώτου βιβλίου:

л. 218ᵇ (друг. рук.) περὶ τοῦ ὀφφικίου τοῦ πρωτοσυγγέλλου:—

Σύγγελλος ὡς οἶμαι...

л. 219ª (основн. рук.) безъ загл.

Τῶν δὲ ἔξω μηδένα κρίνεις...

л. 219ᵇ—220ª περὶ τῆς συγγενείας βαθμῶν ἐκ τοῦ γ̄ βιβλίου τῶν ἰνστιτούτων ἤτοι τῶν προ [ ]:—

῾Η συγγένεια... (съ таблицей).

л. 221ª—222ª. Σκόπει πίνακα βιβλίου τοῦ δευτέρου: —

Оглавленіе послѣдующаго содержанія ркп.

л. 222ᵇ—228ª. Ἤμειψε πρὸς σύνοψιν ματθαῖος ταῦτα:— κανονικὸν τοῦ ἁγίου ἰωάννου τοῦ νηστευτοῦ: —

Πρόλογος. Ἀλλὰ γὰρ...

л. 228ᵇ—229ᵇ Никифора (36).

л. 229ᵇ—232ª τοῦ αὐτοῦ περὶ διαφόρων ὑποθέσεων:—(заглавія: περὶ τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ; περὶ τοῦ πῶς ἀναγινώσκεται τὸ εὐαγγέλιον τοῦ ὄρθρου καὶ τῆς λειτουργίας; περὶ τῆς τάξεως τῶν θείων λειτουργιῶν πῶς καὶ πότε τελοῦνται; ὅτι οὐ χρὴ τὸν ἱερέα ἱερουργεῖν καθ' ἑκάστην; τοῦ αὐτοῦ περὶ τοκιστῶν).

л. 232ª—236ᵇ Іоанна Китрск. (32), безъ Τῶν τῆς ἐκκλ....

л. 236ᵇ—236ª III всел. соб. на Несторія 12 главъ.

л. 237ª–ᵇ περὶ σιλβανοῦ ἐπισκόπου τρωάδος...

л. 237ᵇ—247ᵇ. Вопросы монаховъ при Николаѣ III съ толкованіемъ Вальсамона.

л. 247^{b}—372^{b} рядъ статей тѣхъ же самыхъ, что и въ Ватопед. 413, лл. 188^{a}—310^{b}, начиная съ правилъ Апп., но безъ отвѣтовъ монахамъ при Николаѣ III, помѣщ. выше.

л. 372^{b}—373^{a} Θ. Вальсамона μελέτη χάριν τῆς εἰς τοὺς θείους ναοὺς τῶν μοναστηρίων γινομένης μετακλ. διὰ σημαντήρων τριῶν:—

л. 373^{b}—375^{a} нѣсколько вопросовъ Марка Алекс. съ отвѣтами на нихъ Θ. Вальсамона.

л.375 ^{a}—376^{a} περὶ τῆς ἐν αἰγύπτῳ παρανομίας καὶ συγκαταβάσεως βασιλικοῦ διατάγματος· ἀπὸ τῆς ὀγδόης διατάξεως: —

Συνέβη τινὸς ἐν αἰγύπτῳ γήμαντος...

л. 376^{a-b} ἐκ τῶν κεφαλαίων νικήτα ἡρακλείας.—

л. 376^{b}—377^{a} περὶ τῆς ἑβδομάδος τῆς τυροφάγου:—

Ἐν τῷ χρονικῷ...

л. 377^{a}—378^{b} Ἔκθεσις θαυμασία περὶ γάμων ἐνδεχομένων γίνεσθαι καὶ μὴ γίνεσθαι:—

τῶν ἐξ αἵματος: — Μιχαὴλ καὶ ἄννα...

л. 379^{a}—381^{b} πέτρου μοναχοῦ τοῦ δαμασκηνοῦ:—

αἱ ἀρεταὶ τῶν ἀγαθῶν πράξεων εἰσὶν:— σμδ:— Ἵνα μὴ ὑπὸ τῶν λογισμῶν χειμαζόμενοι...

τὰ δὲ πάθη εἰσὶν ταῦτα:—σ┤η:—Δεινότης πανουργία...

εἰσὶ δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν παθῶν ζ. ἃ καὶ θανάσιμα λέγονται:— οἷον:— λαγνεία...

γενναδιοῦ μοναχοῦ τοῦ σχολαρίου:—ὅτι δὲ βίζα πάντων... α. πρῶτον τοίνυν ἁμάρτημα γενικὸν ὑπερηφανία.... (дальше φθόνος, ὀργὴ, φιλαργυρία, γαστριμαργία, ἀκολασία).

л. 382^{a}—383^{a} ἡ γενομένη ἔκθεσις τῶν ὑποκειμένων τῇ βασιλίδι ΚΠ. μητροπόλεων· ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ ἀνδρονίκου τοῦ δευτέρου τῶν παλαιολόγων:—

Λέοντος τοῦ σοφοῦ: α ἡ καισαρεία... (ἡ ῥωσία, ξ οὖσα γέγονεν οα:)—всѣхъ ρια съ дополн. поздн. рукой.

л. 383^{a}—386^{b} τάξις προκαθεδρίας τῶν ὑπὸ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον ΚΠ. τελούντων μητροπολιτῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἐπισκόπων:—

л. 386^{b}—387^{a} поздн. рукоп. разныя приписки.

л. 387^{b}—388^{a} (заглавіе срѣзано) перечень митрополій (Андроника II Палеолога?) α. ὁ καισαρείας... ρια. ὁ ἀχυράους: οἱ ἀρχιεπίσκοποί εἰσιν οὗτοι:—α. ὁ βιζύης... λζ. ὁ ζυγανῶν:

л. 388^{b} [ ] ἔκθεσις τῶν ἁγιωτάτων μητροπόλεων ΚΠ. νέας ῥώμης:— α. ἡ καισάρεια. . . γ. τὰ κύβιστα. . . Αἱ ἀρχιεπισκοπαὶ δέ εἰσιν αὗται. α. ἡ βυζύη (sic). . . . μα. τὸ διδυμότυχον (sic): —

л. 388^{a} запись поздн. рукоп. αὕτη ἡ βίβλος τοῦ θείου νόμου ὑπάρχει μακαρίου ἐλέῳ θεοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς κορινθέων μητροπόλεως ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης πελοποννήσου καὶ τὸν τόπον ἐπέχων (!) τοῦ ἀγκύρας:—

Въ ркп. слѣд. изображенія: Іоанна Постника (л. 222^{b}), Іоанна Китрск. (л. 232^{a}), апостоловъ (л. 247^{b}), оо. I всел. соб. (л. 252^{a}), оо. IV всел. соб. (л. 258^{a}), Аѳанассія Алекс. (л. 334^{b}), Василія Вел. (л. 337^{b}), Григорія Нисск. (л. 352^{b}), Тимоѳея Алекс. (л. 357^{a}), Ѳеофила Алекс. (л. 358^{b}), Кирилла Алекс. (л. 360^{a}), Григорія Богосл. (361^{b}),—каждое въ началѣ соотвѣтствующихъ каноновъ.

466.

Бум., XVI в.; 464 лл. (19,75 × 13,3; 14 × 8,5); по 25 строкъ; отлично сохранивш.

л. 1—456^{b} Синтагма Властаря съ обычными приложеніями.

л. 456^{b}—461^{b} τάξις προκαθεδρίας τῶν ὑπὸ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον ΚΠ. τελούντων μητροπολιτῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἐπισκόπων:—

л. 462^{b}—464^{a} ὁ δεῖνα ἱερομόναχος ἐλέῳ θεοῦ ὑποψήφιος τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως ὁ δεῖνα οἰκείᾳ χειρὶ προέταξα:—Πιστεύω εἰς ἕνα θεόν...

л. 464^{b} другой рукой неразборчивая запись: ,αχλε ἰουνίου ς. . .

467 (Zach. 4).

Бум., XVI в. (Zach. XV saec.); 211 лл. (12,75 × 9,6; 9,3 × 5,7); по 17 стр.; отлично сохранивш.

л. 1^{a}—3^{b} πίναξ πέφυκεν ἐπιτομῆς τῆς βίβλου:— (50 главъ).

л. 5^{a}—58^{b} Συμεὼν μαγίστρου καὶ λογοθέτου ἐπιτομὴ κανόνων въ 14 главахъ, кончая Трулльск. (=Voelli et Just. II).

л. 59^{a-b} схолія: τῆς ἐν ἀντιχείᾳ (!) τὸν κ′ κανόνα οὐκ ἐγράψαμεν, διότι ἐν τῇ ἐπιτομῇ τῶν κανόνων ὁ μάγιστρος καὶ λογοθέτης οὐκ συνέτεμε· ἐγὼ δὲ ὡς νομίζω, διὰ τὸ πολλάκις τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἐν αὐτοῖς εἰρῆσθαι οὐ συνέτεμε· ἡμεῖς δὲ διὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ οὓς ὁ ἅγιος οὐ συνέτεμε, ἐνταῦθα ἐγράψαμεν, καὶ τρεῖς κοκκίδας ἐσημεώσαμεν· τὸν δὲ παρόντα κανόνα ὀκνήσας συνέτεμον ὅπερ μεταμεληθεὶς ἐσημειωσάμην καὶ ζήτει. Послѣ этого выписанъ полный текстъ Ант. 20 (при чемъ, по сравн. съ РП., . . .χρείας καὶ τῶν. . . τοῦ ἐν τῇ μητροπόλει ἐπισκό-

που . . . ἐν αὐταῖς ταῖς συνόδοις . . .) и оканчивается схолія: (киноварью) καὶ ταῦτα μὲν εὑρόντες παρὰ τοῦ μαγίστρου καὶ λογοθέτου· οὗτός ἐστιν ὡς νομίζω καὶ εἷς τινα ἀσκητικὰ εὗρον· τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν συμεὼν τοῦ νέου θεολόγου ἡγουμένου μονῆς τοῦ ἁγίου μάμαντος τῆς ξηροκίρκου:

Въ самомъ текстѣ правилъ находимъ три киноварныхъ точки при каждомъ изъ слѣдующихъ правилъ:

Ант. 20 (въ оригинальн. синопт. излож.: Ὅτι δὶς τοῦ ἔτους τελεῖσθαι τὰς συνόδους τοῖς ἐπισκόποις κατ' ἐπαρχίας:—a in m. ζήτει εἰς τὸ τέλος, гдѣ, какъ мы видимъ, есть дѣйствительно полн. текстъ Ант. 20), Сард. 16 (=РП. только рѣчь Аэція), Халк. 1, Тр. 9 (=РП. 8), 11 (=РП. 8), 20, 26 (=РП. 27), 33 (=РП. 34), 36 (=РП. 38).

л. 60 и слѣд. содержатъ остальныя главы, которыя не каноническаго содержанія.

468.

Бум., XVI в.; 222 лл. и 4 лл. добавочн. (13,7×9; 10,5×6,25), по 33 строки.

Сборникъ Ман. Малакса съ предисловіемъ и указателемъ, въ 308 главахъ.

469.

Бум., 1685 г.; 384 лл. (20,1×14; 15×9,6).

л. 1ᵃ—256ᵇ. Сборникъ Ман. Малаксы съ оглавленіемъ и предисловіемъ; въ оглавленіи указано $\overline{\text{φκη}}$ главъ, въ текстѣ ихъ $\overline{\text{φκθ}}$, которыя соотвѣтствуютъ $\overline{\text{φκ}}$ оглавленія; затѣмъ въ текстѣ слѣдуютъ безъ нумераціи статьи, составляющія главы $\overline{\text{φκζ}}$. νόμος τῶν ἁγίων ἀποστόλων, $\overline{\text{φκη}}$. περὶ τὸ νομοκάνονον по оглавленію, а именно:

л. 256ᵇ—257ᵃ νόμος τῶν ἁγίων ἀποστόλων.

л. 257ᵃ—330ᵇ νομοκάνονον πρόχειρον πρὸς τὸ διορθοῦσθαι τοὺς πνευματικοὺς πατέρας, принадлежащій монаху Исааку (объ этомъ сборникѣ смотр. приложеніе).

л. 331ᵃ—383ᵃ ἐκ τοῦ πατερικοῦ τοῦ ἁγίου φιλήμονος:—Ἀδελφὸς ἠρώτησε τὸν μέγαν φιλήμονα . . . и разныя другія статьи не каноническаго содержанія.

л. 383ᵇ запись: Ἐγράφει τὸ θεῖον καὶ ἱερώτατον βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμοῦ καὶ εὐτελοῦς ἱερομονάχου, καὶ μωσικοῦ (!) εὐγενίου· τοῦ ἐκ κόμης μπουχούνιστας, ἄνωθεν τῆς πόλεως τρίκκης· εἰς τὴν χώραν τῶν ἀμπελακίων ἐκεῖ ἐτελείωθη εἰς ἔτος $\overline{\text{ͅαχπε}}$. ἐν μηνὶ ὀκτωβρίῳ τρίτῃ καὶ δεκάτῃ· ἰνδικτ. $\overline{\text{θ}}$. καὶ εἴ τις βουληθῇ· λάβῃ αὐτὸ χωρὶς ἐμοῦ θελήματος ἱερωμένος ἢ λαϊκὸς

μικρὸς ἢ μέγας· ἔστω ἀφορισμένως(!) καὶ ἀσυγχώριτος(!) παρὰ τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου τριάδος· ἐχέτω καὶ τὰς ἀρὰς τῶν τιη θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν νικαίᾳ· καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων συνόδων· αἱ πέτραι καὶ ὁ σίδηρος λυθήσονται· καὶ αὐτὸς οὐδαμῶς· καὶ προκοπὴν θεοῦ οὐ μὴ ἴδῃ· καὶ εὐλογίαν κυρίου μὴν κληρονομήσῃ εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν: ε. χ. ζ. ε. ν. ϟ. λ. ω. ϟ. ε. ϖ. σ. λ. ν. θ. υ. λ. ω. π. θ. ϟ. τ. θ. ο. ψ. β. ω. θ. κ. λ. λ. ν. ϟ. ς. ϖ. ϟ. λ. ν. π. θ. ϖ. χ. ψ. γ. θ. ω:— θεοῦ τὸ δῶρον καὶ εὐγενίου κόπος· τέλος καὶ τῳ θεῳ δόξα. —

470 (Zach. 11).

Бум,. 1731 г.; τλς лл. (21,1 × 14,75; 16,75 × 9,8), по 20 строкъ.

л. α[a]—ρζ[b]. Сборникъ М. Малакса съ оглавленіемъ въ 245 главахъ, соединенный съ

л. ρη[a]—τλς[a]. νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον ἐκλελεγμένον ὑπὸ πολλῶν θεοφόρων πατέρων:—

л. τλς внизу запись: τέλος καὶ τῷ θεῷ ἡμῶν δόξα· θεοῦ τὸ δῶρον καὶ ἀμβροσίου πονος· ,αψλα. ἐν μηνὶ ἀπριλλίω ιδ:—

471.

Бум.; 1613 г.; 211 лл. по 19 строкъ; двумя почерками.

л. 1—19. Оглавленіе конца XVII в. къ сборнику М. Малаксы въ 378 главахъ.

л. 23—210 (друг. рук.). Сборникъ М. Малаксы съ предисловіемъ и оглавленіемъ, въ 262 главахъ.

л. 210[a] запись: ἐτελειώθη αὕτη ἡ βίβλος τῶν θείων καὶ ἱερῶν νόμιμος εἰς τὰς 1613 ἐν μηνὶ νοεμβρίῳ ιβ ἀπὸ χειρὸς δημητρίου τοῦ ἐξ ἀθηνῶν τὸ ἐπίκλην τοῦ [ ]δημήτριος [ ] καὶ δοῦλος χριστοῦ.

472.

Бум., 1586 г.; 322 лл. (18,75 × 12,6; 13,5 × 9,5), по 20 строкъ.

л. 1—320[b]. Сборникъ М. Малаксы въ 258 главахъ съ предисловіемъ и оглавленіемъ.

л. 308[b] запись: Ἐτελειώθη τὸ παρὸν νόμιμον διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ταλεπόρου (!) καὶ ἐλαχίστου μελετίου ἱερομονάχου ἐν ἔτει ,ζϟδ μηνὶ αὐγούστῳ κ ὥρᾳ θ. τούτου ἕνεκεν εἰς τὸ ἔχειν αὐτὸ καὶ ἀναγνώθη ἐφ' ὥρῳ (!) ζωῆς αὐτοῦ ἐμοῦ τοῦ ταλεπόρου (!) τοῦ κοπιάσαντος εἰς αὐτό. ὅστις δ' ἂν βουληθῇ ἐξιλεῶσαι αὐτὸ ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἔστω ἀφορισμένος καὶ ἀσυγχώ-

ριτος (!) ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος ἀμήν ἀμήν ἀμήν: — δόξα σοι χριστὲ βασιλεῦ τὸ (!) δόντι ἀρχὴν καὶ τέλος καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες εὔχεσθαί μοι διὰ τὸν κύριον καὶ μὴ κατάρασθαι διὰ τὸ πλῆθος τῶν σφαλμάτων μου ὅτι ἄπειρός εἰμι τῆς τέχνης τῶν γραφῶν. τέλος καὶ τῷ θεῷ χάρις.

473.

Бум., лл. 1 — 223 XVII в.; лл. 224 — 267 XVIII в.; 267 лл. (19,5 × 13,2; 14 × 8,9), 3 почерками; по 18 строкъ на лл. 1—223.

л. 1—225. Νέον νόμιμον πλουσιώτατον πάνυ κυρίλλου μοναχοῦ: — Ὁ δεχόμενος τοὺς...

Это замѣчательная редакція «покаяннаго» номоканона, второй списокъ которой наход. въ cod. Atheniens. 1423 (olim 55); см. Алмазовъ, Исповѣдь, I 117, прим. 73; его же, Законоправильникъ при русск. требникѣ СПб. 1902, стр. 54—55. Здѣсь третій разъ встрѣчается упоминаніе имени Кирилла монаха, какъ автора не то наставленія духовнику, не то и всего сборника (Τοῦ πατριαρχείου Ἱεροσυλ. 67, XVII; см. Ἱεροσολ. Βιβλιοθ. I 154, также Алмазова, Законоправильникъ, 56 и мою рецензію въ Журн. М. Н. Пр. 1904 май).

л. 224 — 267 περὶ τῶν βαθμῶν τοῦ γάμου, εἰς πόσα γίνονται τὰ συνοικέσια: — ματθαίου ρθγ. Οἱ βαθμοὶ τοῦ γάμου...

Статьи разнообразнаго содержанія.

474.

Бум., XVII в.; 274 лл. (18,5 × 14; 15 × 9,25), тремя почерками, по 21 строкѣ.

л. 1—181. Сборникъ М. Малаксы въ 294 главв., съ оглавленіемъ и предисловіемъ.

л. 181—267. Оглавленіе 59 главъ и самый текстъ ихъ, не каноническаго содержанія, послѣдняя: νθ. περὶ τὸ τέλος τοῦ κόσμου...

л. 268—273[a] молитвы разныя.

Есть приписка ,αχξζ года.

475.

Бум., XVIII—XIX в.; 373 лл. (21 × 15,25; 18,6 × 11,9).

Сборникъ М. Малаксы съ оглавленіемъ, безъ предисловія, въ 242 глав., и Νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον.

476 (Zach. 14).

Бум., XVII в. (Zach. XVIII s.); 151 лл. (19,5 × 14; 14 × 7,75), по 20 строкъ, двумя почерками.

л. 1—148. Сборникъ М. Малаксы въ 524 глав., съ предисловіемъ и оглавленіемъ.

л. 148—151 (другой рукой) добавленія не канонич. содержанія.

477 (Zach. 12).

Бум., XVII в. (Zach. XVIII s.); 236 лл. (19 × 13,6; 15 × 9,7), по 21 стр.

Сборникъ Ман. Малаксы съ предислов. и оглавл., въ 500 главахъ.

478.

Бум., XVII в.; 161 лл. (19,5 × 14,2; 16,7 × 9,5), по 20 строкъ.

л. 1ª—131ª. Νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον въ 400 главъ.

л. 131ᵇ—142. Ἀκολουθία τυπωθεῖσα ὑπ' αὐτῆς τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου, εἰς τοὺς ἐκ τῶν λατινικῶν αἱρέσεων ἐπιστρέφοντας τῇ ὀρθοδόξῳ τε καὶ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ... ἀντιοχείας καὶ ἱεροσολύμων: — ἐν ἔτει ͵ϛϡϟβ ἐν ΚΠ. [ἐπὶ] πατριάρχου κυροῦ συμεὼν τὴν ἐν φλωρεντίᾳ ἐκείνην παρανομωτάτην κατέβαλε σύνοδον: — (Κανον. διατάξεις II 65—60; Συντ. V 143—147=Досиѳея Τόμος Ἀγάπης, 678 и слѣд.).

л. 143ª—159ᵇ λόγοι ὠφέλιμοι... ἐπονομαζόμενοι δεκάλογος... съ оглавленіемъ.

л. 159ᵇ запись: ἰωάσαφ τάλανος ὑπάρχει πόνος.

л. 160ª—161ª. Ἔκθεσις τοῦ εὐλαβοῦς βασιλέως κυροῦ ἀνδρονίκου δευτέρου τῶν παλαιολόγων. Αἱ ὑποκείμεναι μητροπόλεις καὶ ἐπισκοπαὶ τῷ πατριαρχείῳ τῆς ΚΠ. εἰσιν αὗται: α̅. ὁ καισαρείας...

479.

Бум., 1803 г.; 194 лл. (23,6 × 16; 17 × 10,5), по 18 строкъ.

Сборникъ Ман. Малаксы въ 284 главахъ, съ предислов. и оглавл.

л. 18ᵇ—19ª запись: Μνῆσθαι (!) αὕτη εἶ βύββλος εἰς τοὺς 1699 ἐγραπτει πὰρ ἐνὸς ἱερομονάχου κυρίου κυρίου χριστοφόρου καὶ συγκέλλου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ καλῶς πατριαρχεύσαντος κυρίου κυρίου καλλινίκου· οὗ ἡ πατρὶς πελοπόνησος: Ἐν δὲ ἔτους (!) χιλίους ὀκτακόσιους τρεῖς

ἐγράπτει καὶ παρ ἐμοῦ τοῦ εὐτελοῦς καὶ ἐλαχίστου νεοφύτου ἱεροδιακόνου: καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες ἔρρωσθαι.—

л. 2[a] запись: Μνήσθαι αὐτη ἡ βίβλος μετά πολλοῦ μοχθοῦ ἐνταῦθα ἐν τῇ νήσω τῆς μυτηλύνης· ἐγράπτει δὲ παρ ἐμοῦ τοῦ εὐτελοῦς καὶ ἐλαχίστου ἐν ἱεροδιακόνοις νεοφύτου ἐκ χώρας μανδαμάδου εἰς τῶν ναῶν τοῦ ἀρχαγγέλου μιχαὴλ ἔτει ἀπὸ χριστοῦ 1803 καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες εὔχεσθαι ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον ὅπως ἐλεήσει με ἐν ἡμέρα κρίσεως.

л. 193[b]—194[a] запись: ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον ἐν μηνὶ ὀκτωβρίω κθ διὰ χειρὸς ἐμοῦ νεοφύτου ἱεροδιακόνου μυτηλυναίου καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες ἔρρωσθαι. Другой рукой: Τὸ παρὸν νομικὸν ὑπάρχει καμοῦ τοῦ ταπεινοῦ ἀθανασίου ἱερομονάχου καὶ προηγουμένου τοῦ βατοπεδίου.

480.

Бум., XVII—XVIII в.; 182 лл. (20,3×14,6; 17,3×10,5), по 20 строкъ; двумя почерками.

л. 1[a]—3[a] оглавленіе къ канонич. сборнику, безъ заглавія.

л. 4[a]—10[a] διήγησις τινὸς ἰουδαίου, πρός τινα φίλον αὐτοῦ χριστιανὸν περὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ... Ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως ἡμῶν ἰουστινιανοῦ γέγονεν...

(in m. ταύτην τὴν διήγησιν εὗρικα εἰς τὸν σουΐδα καὶ τὴν ἀντέγραψα ἐνταῦθα).

л. 12[a]—17[b] πρόλογος εἰς τὸν παρόντα νομοκάνονα τοῦ ταπεινοῦ μητροπολίτου γάζης κυροῦ παϊσίου τοῦ λιγαρίδες· τὸν ὁποῖον ἐσύναξεν ὁ ἐν ἱερομονάχοις σοφώτατος καὶ λογιμώτατος ματθαῖος ὁ βλαστάρη:—Ἔδωκεν ὁ φιλάνθρωπος θεός...

л. 20[a]—82[a] самый текстъ въ 102 главахъ:

> $\overline{α}$. Περὶ γυναικῶν μεμνηστευμένων· ἐν ᾧ καὶ περὶ μνηστείας· καὶ ὅτι ἡ μνηστεία εἶναι...
>
> $\overline{ρβ}$. Περὶ ἐκείνων ὅπου προσφεύγουσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν νόμοι.

Та же редакція Властаревой Синтагмы и въ Моск. Син. Библ. 150; въ спискѣ неизданныхъ произведеній Лигарида у Legrand, Bibliogr. Hell. IV 49 — 53 объ участіи его въ составленіи этой редакціи не упомянуто; до сихъ поръ свѣдѣній о ней нѣтъ, повидимому, никакихъ.

л. 85[a]—182[a]. Νομοκάνονον со статей περὶ ἱερέων съ добавленіемъ вопросовъ Марка Александр. и отвѣтовъ Вальсамона.

481.

Бум., начала XVIII в.; 1260 лл. (21 × 16,2; 15 × 9,6).

Νομοκάνονον συλλεχθὲν ἐκ διαφόρων ἀναγκαίων ἱερῶν καὶ θείων κανόνων τῶν θεοφόρων ἀποστόλων, τῶν οἰκουμενικῶν τε καὶ τοπικῶν ἁγίων συνόδων, τῶν πνευματεμφόρων πατέρων, καὶ νεαρῶν βασιλ[ ], καὶ ἄλλων, εἰς κοινὴν καὶ ἤδη φράσιν ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Πανδέκτῃ πρωτοτύπων μετενεχθέντων πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν τῶν ἐντυγχανόντων· μετὰ καί τινων ἑρμηνειῶν τῶν σχολαστῶν αὐτῶν, τοῦ τε βαλσαμὼν δηλαδὴ καὶ τοῦ ζωναρᾶ· ἦν δὲ ἐξ αὐτῶν ὁ μὲν βαλσαμὼν διάκονος... ὁ δὲ ζωναρᾶς μοναχὸς ἦν... Περιέχονται δὲ καί τινα τῶν ἐκ τοῦ σοφωτάτου ἐν ἱερομονάχοις ματθαίου τοῦ βλαστάρεως ὃς ἤκμαζε κατὰ τὸ ,ατλε σωτήριον ἔτος:—

Съ разными указателями, облегчающими пользованіе книгой.

482.

Бум., XVIII в.; 261 лл. (20,5 × 14,5; 16,3 × 11), по 24 стр.

Сборникъ М. Малаксы εἰς κοινὴν φράσιν въ 274 главахъ, съ оглавленіемъ; л. 261ª внизу запись: Ἡ μὲν χὴρ ἡ γράψασα ταχέως, σκέπτεται τάφῳ· ἡ δὲ βίβλος αὕτη γεγραμμένη διὰ χειρὸς ἐμοῦ ματθαίου ἱερομονάχου τοῦ ἀμαθοῦς:—

483.

Бум., XVII в., 212 лл. (20,25 × 15,24; 15,75 × 9,5), по 20 стр.

Νόμιμον πάνυ πλουσιώτατον:—

Нач.: Περὶ πνευματικοῦ πῶς κάμνει χρεία νὰ εἶναι. κεφ. ᾱ. Ὦ πνευματικέ, βάλε εἰς τὸν νοῦν...

(Вступит. статья напечат. Алмазовымъ, Тайная испов., III 25—28; сравн. ibid., I 112—115).

484 (Zach. 9).

Бум., 1631 г.; 205 лл. (19,25 × 14; 14,75 × 9,3), по 20 стр.

Сборникъ Ман. Малаксы въ 378 главахъ, безъ предисл. и безъ оглавл.; л. 205ª запись: ἐτελειώθη τὸ παρὸν ἱερὸν βιβλίον μηνὶ μαΐῳ ῑ ἡμέρα τρίτη· ἐπὶ ἔτους ,ζρλθ ἰνδικτ. ῑδ διὰ χειρὸς κάμοῦ δανιὴλ οἰκτροῦ ἱερομονάχου τοῦ χίου:

Другой рукой: Τὸ παρὸν πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει κάμοῦ μητροπολίτου συλυβρίας λεοντίου κυπρίου [ ] αὐτὸ γρόσια πέντε:—,αψκδ.

485 (Zach. 8).

Бум., 1556 г. (Zach. XVI saec.); 163 лл. (18,4×13,4; 15,5×7,8), по 20 стр.

Властарь въ перефразировкѣ Куналиса Критоп.; л. 163ª запись: Τὸ παρὸν νόμιμον, ἐγράφη διὰ χειρὸς κάμοῦ ἀποστόλου ἱερέως καὶ σακελίου θεσσαλονίκης· καὶ ἡ ἐσφάλμην, συγχωρήσαταί μοι διὰ τὸν κύριον. καὶ τὰ σφάλματα διορθώσαται : — τέλος ἔτει ζξδ ἰνδ. ιδ:—

486 (Zach. 13).

Бум., 1722 г. (Zach.: XVIII s.); 198 лл. (20,6×15; 16,6×12,1), по 24 стр.

Сборникъ М. Малаксы съ оглавл., безъ предисл., въ 530 главв.; л. 197ᵇ запись длинная, которой конецъ: Ἐτελειώθη τὸ παρὸν χρόνους εἰς τοὺς χίους (χιλίους?) Ἑπτακοσίους εἴκοσι δύο καὶ ἕξη μῆνας...

Ἐγράφη ἐν τῇ χώρᾳ βώλῳ παρ' ἐμοῦ τοῦ ἀναξίου καὶ ἁμαρτωλοῦ ὑπὲρ πάντας ἀνθρώπους· οἱ δὲ ἀναγινώσκοντες εὔχεσθαι ὑπὲρ τοῦ γράψαντος:—

487.

Бум., XVI в.; 235 лл. (19×13,2; 16×9,6), по 28 стр.; лл. 1—226ᵇ однимъ почеркомъ, а остальные—двумя разными. л. 1ª—3ª πίναξ ἄριστος τοῦ παρόντος βιβλίου: —

α. λόγος διαλαμβάνων περί τινων ὑποθέσεων:—
β. νομοκάνονον ἐν ἐπιτομῇ τοῦ ἁγίου νίκωνος:—
γ. τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἀββᾶν λουκᾶν:—

и разныя другія главы неканонич. содержанія, всего 121.

На лл. 10ª—23ᵇ νομοκάνονον ἐν ἐπιτομῇ· βεβαίας καὶ ἀσφαλεῖς ἔχον τὰς μαρτυρίας ἐκ τῶν ἐνθέσμων καὶ θείων γραφῶν· ἔτι καὶ περὶ εὐνούχων διαφορᾶς καὶ πότε δεκτέοι εἰσιν εἰς χειροτονίαν· καὶ πότε μὴ δεκτέοι· καὶ ὅτι οἱ εὐνουχίζοντες ἑαυτοὺς καὶ ἀκροτηριάζοντες, οὗτοι ἐγκλείονται (ἐκκλείονται?)· οἱ δὲ ὑπὸ ἄλλων εὐνουχισθέντες, δεκτέοι εἰς κλῆρον:—Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν ἑρμηνειῶν τοῦ κυρίου:—

Δεῖ εἰδέναι ὅτι ἐν τῷ μὴ ἀμοιρεῖν....

Этотъ номоканонъ есть произведеніе Никона Черногорца (изъ Тактикона его слово III); мною указанъ впервые и другой списокъ греческаго текста — Vindob. jur. 11 (Журн. М. Н. Пр. 1904,

іюнь, 419—420), который и будетъ изданъ въ ближайшемъ будущемъ параллельно съ слав. переводомъ; вѣроятно, изъ того же номоканона Никона взяты правила, о которыхъ говорится въ Ottobon. 350, л. 22: Τοῦ ἁγίου Νίκωνος κανόνες καὶ ὅροι (Feron et Battaglini, Codd. mss. graeci Ottobon., 183). Но описываемая рукопись содержитъ и *другія слова изъ того же Тактикона*, извѣстнаго до сихъ поръ въ наукѣ только по слав. переводу.

488.

Бум., XVIII в.; 104 лл. (19,5×14,3; 16,3×9,6), по 39 стр.

Ἀπαρχὴ τοῦ χριστιανικοῦ νόμου· συναθροίσματα ἁγίων συνόδων καὶ πατέρων· ὁμοῦ μετὰ τῆς ἀκολουθίας τῶν ἐξομολογουμένων ἤτοι τοῦ νομοκάνονος:—

Ὁ θεὸς ἔκτισε τὸν ἄνθρωπον...

Τὰ δὲ ἄλογα ζῶα...

περὶ τοῦ τί ἐστι νόμος:

Νόμος χριστιανικὸς εἶναι ἡ ἐντολαῖς τοῦ χριστοῦ..... Съ оглавленіемъ впереди.

489 (Zach. 16).

Бум., 1699 г.; 269 лл. (20,5×14,75; 15,3×10,5).

Νέον νόμιμον πάνυ πλουσιώτατον συναθροισθὲν.... съ оглавл., въ 633 глав.; л. 264 запись: πληρώσας εἶπον χριστέ σοι δόξα πρέπει:— ,αχϟθ μαρτίου ιβ:

490.

Бум.; XVIII—XIX в.; 331 лл. (24,8×18,25; 16,75×12,25), по 20 строкъ.

Сборникъ Мих. Малаксы въ 302 главы.

491.

Бум., XVIII в.; 228 лл. (19,25×15; 14,5×10,4), по 17 строкъ.

Νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον: — въ 206 глав. (оглавленіе доведено только до 135 главы).

492 (Zach. 17).

Бум.; XVIII—XIX в.; ρογ лл. (20,8×17,1; 15,2×10,8).

Νόμιμον πάνυ πλουσιώτατον.... въ 544 глав. (Zach.: compendium

juris canonici in capp. 544, quod nomocanoni M. Malaxi cognatum est); л. $\overline{\text{ρον}}^{\text{b}}$ запись: ἐγράφη διὰ χειρὸς κάμοῦ δανιὴλ τοῦ βατοπαιδινοῦ· τοῦ ἐκ νήσου πάρος· другой рукой: καὶ ἐδόθη τῶ προηγουμένω κὺρ λαυρεντίω:—

493.

Бум., XVII в.; 157 лл. (19,3 × 14,5; 15,3 × 10,2), по 18 стр.
Сборникъ М. Малаксы въ 230 глав., съ оглавл.

494.

Бум., XVII в.; 182 лл. (13,6 × 9,1; 10,6 × 6).
Сборникъ М. Малаксы безъ начала; главъ больше 290.
л. 182^{b} запись: ἐγράφη παρὰ ἀνδρὸς δειλαίου: —

495.

Бум., XVII в.; 153 лл. (14,2 × 9,3; 10,2 × 6), по 14 стр.
л. 1^{a}—142^{a}. Νομοκάνονον πλούσιον πάνυ; въ 225 главахъ.
л. 142^{b}—153^{b} различныя добавленія; конца рукописи не хватаетъ.

496.

Бум., 1685 г.; 162 лл. (13,4 × 9,1; 10,5 × 5,7), по 14 стр.
л. 1^{a}—157^{a} двумя почерками: Νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον; въ 212 главахъ съ оглавл.
л. 157^{a} запись: $\overline{\text{,αχπε}}$ χειρὶ θεοκλήτου ἱερομονάχου:
л. 158^{a}—162^{b} другая бумага и другая рука, которой добавлены статьи разнообразнаго неканоническаго содержанія.

497.

Бум., XVII в.; 413 лл. (14,8 × 10,4; 11,3 × 6,2), по 13 стр.
Προοίμιον καὶ ἑρμηνεία περὶ τοῦ πῶς δεῖ ὑπάρχειν τὸν πνευματικὸν· καὶ ἑρμηνεύει ἀκωλύτως, τοὺς εἰς αὐτὸν εἰσερχομένους ἐξομολογηθῆναι: $\overline{\text{α}}$. Ὁ δεχόμενος... въ 154 главахъ.

498.

Бум., XVII в.; 112 лл. (13,6 × 10,2; 10,5 × 6,7), по 15 стр.
Νομοκάνονον πάνυ πλούσιον:— въ 227 главахъ.

499.

Бум., 1639 г.; 126 лл. (13,4 × 10; 11,25 × 7,2), по 15 стр.

Νομοκάνονον πάνυ πλούσιον:— въ 212 главахъ.

л. 126^{b} запись: ἐγράφη διὰ χειρὸς δαμιανοῦ εὐτελοῦς τάχα καὶ ἱερομονάχου· ἐν ἔτει ζρμη ἐν μηνὶ δεκεμβρίῳ εἰς ταῖς ι. ἡμέρα ε. ὥρα ἐννάτη:— τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα ἀμήν:

500.

Бум., XVII—XVIII в.; 102 лл. (14,6 × 10,4; 10,4 × 7,4), по 12 строкъ.

75 главъ (безъ конца) безъ заглавія: [α] περὶ ἱερέως ἐὰν ψευδομαρτυρήσῃ ἢ ἐναντιηθῇ (?) τὴν ὑπογραφήν του:—

β. περὶ συκοφαντίας:—

γ. περὶ ἀναθέματος:—

. . . . . .

οε. περὶ γυναικὶ (!) λεχούσης:—

501.

Бум., XIX в.; 72 лл. (14,75 × 9,8; 12 × 6,3), по 15 стр.

Νομοκάνων μετὰ νουθεσίας ὠφελίμου τοῖς πνευματικοῖς:— Ὁ δεχόμενος. . .

кончая главою: περὶ τῆς ἁγίας προσκομιδῆς, πόσας προσφορὰς ἔχειν ὀφείλει:—

л. 72^{b} запись: τέλος τῆς κανονικῆς τῶν ἐξομολογουμένων διατυπώσεως ἀκριβῶς καταγραφείσης ὡς ἐνῆν πληρεστάτη παρὰ θεοδώρου:—

502 (Zach. 10?).

Бум., XVIII в.; 265 лл. (19 × 14,4; 14,4 × 8,7), по 21 стр.

л. 15—215 Сборн. М. Малаксы съ предисл. и оглавл., въ 307 главахъ.

л. 215^{b} вытерта запись, можно разобрать: . . . μβρίου ιβ ἰνδ. α:

Все остальное на лл. 1—14, 216—265 позднѣйшія приписки.

574 (Zach. 1).

Пергам., конца XII в.; 239 лл. (27,1 × 21,5; 18,2 × 13,25), по 28 строкъ; двумя почерками: 1—219 и 220—235; начала и конца рукописи не хватаетъ.

л. 1ᵇ—3ᵃ Правила Василія Великаго, начиная съ конца ξς (. . . ρικοὶ δὲ ὄντες τοῦ βαθμοῦ καθαιροῦνται. . .) до ϛ счетъ ихъ и текстъ своеобразный (сравн. съ Συντ., каноны которой обозначены арабскими цыфрами): ξς—οζ = 55—66; οη = 68; οθ = 67; π—πζ = 69—76; πη. Ὁ ἀδελφῇ συμμιανθείς· ἢ μητρυιᾷ· ἢ νύμφῃ, τριετίαν προσκλαιέτωσαν· τριετίαν ἀκροάσθωσαν· τριετίαν ὑποπιπτέτωσαν· διετίαν συστάτωσαν:— (ср. 79); πθ = 78. ϛ. Ὁ εἰς μητέρα καὶ θυγατέρα ἁμαρτάνων, ἔχει ἐπιτίμιον ἔτη δεκαεπτά· ἔξω τῆς ἐκκλησίας ἀκοινώνητος καὶ μετανοίας γ. καὶ τὸ κύριε ἐλέησον ρ. καὶ τὸ ὁ θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ· καὶ τὸ κύριε συγχώρησον:—

ϛα. Ὁ δύο ἀδελφὰς πορνεύσας μετανοησάτω ἔτη ὀκτὼ ἀκοινώνητος καὶ τὰ λοιπά:—

ϛβ. Εἴ τις γυνὴ ἔκτρωμα ποιήσει ἐθελουσίως, τρία ἔτη μετανοησάτω ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι καὶ χωρὶς κοινωνίας:—

ϛγ—ϛς = 80—83; ϛζ = 84 + 85.

л. 3ᵃ. κ. τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν μακάριον ἀμφιλόχιον γραφείσης ἐπιστολῆς περὶ τοῦ μὴ ἀγνοεῖν τὸν κύριον τὴν ἡμέραν· καὶ περὶ ἐγκρατιτῶν:—

л. 3ᵃ—5ᵃ. κα. τοῦ αὐτοῦ πρὸς διόδωρον τὸν ταρσοῦ κατὰ τῶν δύο ἀδελφὰς γαμούντων· ἢ ἀδελφοῖς δυσὶ γαμουμένων:—

л. 5ᵃ⁻ᵇ. κβ. τοῦ αὐτοῦ πρὸς γρηγόριον πρεσβύτερον. . .

л. 5ᵇ—6ᵃ. κγ. τοῦ αὐτοῦ χωρεπισκόποις. . .

л. 6ᵃ—8ᵃ. κδ. σίμωνος τοῦ καναναίου διάταξις ἐκκλησιαστική: — κεφ. α. Ἐπίσκοπος εὐλογεῖ οὐκ εὐλογεῖται. . . всего 41 глава.

л. 8ᵃ⁻ᵇ. κε. παρασημείωσις περὶ ἐγκλημάτικῶν κανόνων ἐμφαίνουσα τὸν τίτλον καὶ τὸν χρόνον τοῦ ἁμαρτήματος: — τίτλος α. Ὁ χειροτονῶν ὑπερόρια. . . всего 23 титла.

л. 8ᵇ—9ᵇ. κς. τόμος ἐκτεθεὶς παρὰ σισινίου πατριάρχου ΚΠ: — Ὁ δὲ πρὸς τὸν ἡμέτερον πόλεμον εὔζωνος μαχητὴς. . . καταφανέστερον ἀποδείκνυσιν: — Οἱ δὲ μεθ' ἡμῶν συνδιασκεψάμενοι. . . . κωνσταντῖνος σουγδίας: — (= Σ. V 14—15, 19).

Въ Nan. 226 послѣ этого текста (f. 116ᵇ—117ᵇ) есть еще слѣдующее добавленіе (вѣроятно, то же добавленіе есть и въ настоящемъ Ватоп. спискѣ), до сихъ поръ не изданное (сравн. Σ. V 19):

σχόλιον τοῦ αὐτοῦ τόμου: — Ὁ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου κυροῦ

σισινίου συνοδικὸς τόμος, ὃς γέγονε κατὰ φεβρουάριον μῆνα τῆς [ῑ] ἰνδικτιῶνος ἐν ἔτει ϛφε ἀπηγόρευσεν ἀδελφοὺς δύο λαμβάνειν εἰς γάμον ἐξαδέλφας δύο· ἢ δύο ἀδελφαῖς ἐξαδέλφους ζεύγνυσθαι δύο· ἢ θεῖον καὶ ἀνεψιόν ἀδελφαῖς συνάπτεσθαι δυσίν· ἢ ἀδελφοὺς δύο θεία καὶ ἀνεψιᾷ· εἰ δέ τις, φησί, ἀπὸ τοῦ παρόντος τὰ διωρισμένα ταῦτα θέμενος παρ' οὐδέν· πρὸς τοιοῦτον ἑαυτὸν ἐπιρρίψῃ γάμον· ἢ ἐπιδῷ τέκνα· τῆς ἐκκλησίας οὗτος ἐκκήρυκτος ἔσται πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ βίου αὐτοῦ καὶ οὐ πρότερον δεχθήσεται εἰς μετάνοιαν· πρὶν ἂν διασπάσῃ τὸν γάμον· κἂν φθάσῃ παῖδας ἀποτεκεῖν· ὁ δὲ τῷ τοιούτῳ γάμῳ εὐχὴν ἐπιδοὺς ἱερεὺς καθαιρέσει τελείᾳ ὑποπεσεῖται:—

л. 9ᵇ—12ᵃ. κζ. τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων διάλυσις τῶν θείων γραφῶν πρὸς κατάνυξιν καὶ ὠφέλειαν τῶν ἐντυγχανόντων: —

Нач.: Ἡ πίστις τῶν χριστιανῶν χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστιν· ὁμοίως καὶ τὰ ἔργα δίχα ὀρθῆς πίστεως νεκρά εἰσιν. Καλόν ἐστι τὸ ἐγκρατεύεσθαι. . . .

64 такихъ изреченія, безъ нумераціи.

л. 12ᵇ—13ᵃ περὶ φίλων καὶ μετανοίας καὶ ἐλεημοσύνης:—Ἀγαπητοί, εἶπεν ὁ κύριος· μετανοεῖτε· ἤγγικεν γάρ. . .

л. 13ᵃ⁻ᵇ. κη. τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς:— Нач·: Ὁ[τι] πᾶς ἄνθρωπος χριστιανὸς τὴν ἁγίαν κυριακὴν σὺν ταῖς λοιπαῖς ἑορταῖς. . . 7 правилъ, безъ нумераціи.

л. 13ᵇ—14ᵃ. κθ. τοῦ ὁσίου ἐφραὶμ περὶ μετανοίας:—Τοῦτο γινωσκέτω ἕκαστος. . .

л. 14ᵃ⁻ᵇ. λ. τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν βασιλείου ἐκ τῶν ἱερῶν γραφῶν διδασκαλία πρὸς τοὺς ἱερεῖς:— Ὁ ἱερεὺς πρῶτον ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ οὕτως...

л. 14ᵇ—15ᵃ. λα. τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀναστασίου πατριάρχου ἀντιοχείας ἀπόδειξις ὅτι μέγα καὶ ἀγγελικὸν τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα. . . . Нач.: Ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ. . . Изд. по И. П. Б. 208 у И. А. Бычкова, Описаніе пергам. номок. XIII в., стр. 44—46; F. Nau въ Oriens Christianus, 1903 III 79—81.

л. 15ᵃ—16ᵇ. λβ. τῆς ἐν νικαίᾳ συνόδου τῶν τιη ἁγίων πατέρων διάταξις περὶ ἑορτῶν καὶ νηστειῶν καὶ περὶ τῆς τεσσαρακοστῆς τοῦ πάσχα:— Ἀρχὴ τῶν νηστειῶν. . . Pitra, Hist. I 298, 440.

л. 16ᵇ—18ᵃ. λγ. τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ τοῦ πάσχα:— Δεῖ ὑμᾶς ἀδελφοί... Сравн. Constit. App. lib. V cap. 17—19 (Pitra, I 287—290).

л. 18ᵇ⁻ᵃ. λδ. ἐκ τῶν ἀποστολικῶν διατάξεων ὅτι οὐ δεῖ ξυρᾶσθαι τὴν κεφαλὴν ἢ τὸν πώγωνα:—Μὴ τῇ ἐσθῆτι ἀγαπητὲ... Сравн. Constit. App. lib. I cap. 3.

л. 18ª—19ᵇ. λε. ἐπιστολὴ πέτρου πατριάρχου ἀντιοχείας πρὸς τὸν αὐτοῦ κλῆρον· ἣν ἅμα τῷ προχειρισθῆναι πρὸς αὐτοὺς ἔγραψεν:— Εὐλογητὸς ὁ θεὸς...

л. 19ª—24ª τοῦ αὐτοῦ τῷ ἐπισκόπῳ βενετίας:— Πολλῆς ἡμῖν εὐφροσύνης καὶ...

л. 24ª—27ª. λς. μιχαὴλ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ΚΠ. νέας ῥώμης καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου τοῦ κηρουλαρίου πρὸς πέτρον τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην θεουπόλεως μεγάλης ἀντιοχείας:—

Τὸ γράμμα τῆς μακαριότητος...

л. 27ª—28ª τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτόν:—

л. 28ª—31ᵇ. λζ. πέτρου πατριάρχου ἀντιοχείας τῷ πατριάρχῃ ΚΠ.:—

Ὅτε ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς...

л. 32ª—58ª τοῦ ἁγίου ἀθανασίου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς ἀντίοχον ἄρχοντα· περὶ πλείστων καὶ ἀναγκαίων ζητημάτων τῶν ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ἀπορουμένων καὶ παρὰ πᾶσι χριστιανοῖς γινώσκεσθαι ὀφειλομένων· τῶν ἐν τῇ βίβλῳ ταύτῃ ἐγκειμένων ἐρωτήσεων:—

Ἐρώτησις α. Πιστεύσαντες καὶ βαπτισθέντες...

144 вопроса и отвѣта.

л. 58ª–ᵇ. μ. ἐρώτησις σύντομος πρὸς ἰουδαῖον· δεικνύον αὐτὸν (?) [ ] ὁ χριστιανὸς πρὸ πάντων τοῦτο ἐρωτῆσαι θέλει τὸν ἰουδαῖον:—

Εἰπέ μοι διὰ τι ἀκούεις...

л. 58ᵇ—59ª. μα. διάλεξις κακομαχούντων ἰουδαίων καὶ λεγόντων ὅτι εἰς ἄνθρωπον κατάδικον ἐλπίζομεν οἱ χριστιανοὶ ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς:—

Τί ἐστι...

л. 59ª—64ᵇ. μβ. ἀντιλογία χριστιανῶν καὶ ἰουδαίων περὶ νόμου καὶ πίστεως...

л. 64ᵇ—65ª. μγ. θεοδωρήτου ἐπισκόπου κύρου εἰς τὰ ἀπορούμενα τῆς θείας γραφῆς:— Ποῖον πνεῦμα ἐπεφέρετο ἐπάνω...

л. 65ᵇ—66ª. μδ. εὐχὴ ἣν ποιεῖ ὁ ἱερεὺς εἰς τὸν ἀπό [ ] τῶν αἱρετικῶν ἀρμενίων:—Ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν...

л. 66ᵇ—68ᵇ. με. ἐκ τῶν ἀποστολικῶν διατάξεων καὶ συνόδων, περὶ τοῦ ἁγιασμοῦ καὶ περὶ νηστείας:—

Τινές φασιν ὀκτὼ τὰς τῆς νηστείας ὑπάρχειν ἑβδομάδας...

л. 68ᵇ—71ᵇ. μς. περὶ τῶν τοπικῶν· τῆς ἐν ἀντιοχείᾳ· τῆς ἐν ἀγκύρᾳ· τῆς ἐν νεοκαισαρείᾳ· καὶ τῶν λοιπῶν· ἐγένοντο γὰρ σύνοδοι καὶ πρὸ τῆς

ἐν νικαίᾳ οἰκουμενικῆς συνόδου:—Ἐν τοῖς χρόνοις αὐρηλιανοῦ... здѣсь и о вселенскихъ соборахъ, кончая шестымъ.

л. 71[b]—75[a]. μζ. ἐκλογὴ κεφαλαίων ἀπὸ τῶν κανόνων τῶν ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων ἐν ταῖς ε συνόδοις ἐκτεθέντων: — τῶν ἁγίων ἀποστόλων περὶ ἐγκλήματων: — Апп. 53—55, 72, 73, 77, 78, 21, 43, 44.

μη. ἀπὸ τῶν κανόνων τῆς ἐν νικαίᾳ τῶν ἁγίων πατέρων, ἐκλογὴ κεφαλαίων: — Ник. 1,21 (?).

ἀπὸ τῶν κανόνων τῶν χλ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν χαλκηδόνι:—Халк. 2,27.

ἀπὸ τῶν κανόνων τῶν ρξε ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῷ τρούλλῳ βασιλικοῦ παλατίου συναθροισθέντων ἐπὶ ἰουστινιανοῦ βασιλέως τοῦ ῥινοκοπισθέντος: — Трулльск. 11, 14, 23, 36, 50, 52, 57, 59, 61, 62, 64, 65, 67, 69, 70, 73—75, 80, 92, 99, 101.

ἀπὸ δὲ τῆς ς συνόδου ἕως ζ ταύτης συνόδου ἔτη ρκ: ἐγράφη:—Ἡ δὲ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ζ σύνοδος γέγονεν ἐν...

ἀπὸ τῶν κανόνων τῆς ἐν λαοδικείᾳ τῆς φρυγίας ἁγίας συνόδου συγκροτηθείσης:—Лаод. 36, 44, 52—55, 58.

τῆς ἐν καρθαγένῃ συνόδου: — Карѳ. 42.

μθ. πέτρου ἀλεξανδρείας ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος περὶ τετράδος καὶ παρασκευῆς:—Петра Ал. 15.

л. 75[b]—76[a]. ν. βασιλεῖς κωνσταντινουπόλεως, τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν νικηφόρου πατριάρχου КП.:—

Κωνσταντῖνος ὁ μέγας... κωνσταντῖνος πάλιν ὁ υἱὸς λεόντος· ῥωμανὸς ὁ υἱὸς αὐτοῦ: — Романъ II отъ 959—963.

л. 76[a–b]. να. σύνοδος πρώτη, πατριάρχαι КП.:—

Μητροφάνης πρῶτος ἔτη ι... νικόλαος παλαιὸς ἀποκαθίσταται· στέφανος ἀπὸ ἀμασίας ἔτη γ. τρύφων μοναχὸς ἔτη β (Трифонъ, декабрь 928—августъ 931):—дальше полстраницы свободно.

л. 77[a] τάξις ὀνομάτων τῶν ὁσίων μητροπολιτῶν:—

Ἐπαρχία καππαδοκίας· ὁ καισαρείας...

л. 77[a] и слѣд. τιμοθέου πατριάρχου ἀλεξανδρείας ἐρώτησις:—Ἐὰν ὁ ἀνὴρ συγγένηται μετὰ γυναικὸς... и дальше рядъ каноновъ соборовъ и оо. церкви; статьи о ересяхъ и Тимоѳея пресвитера о принятіи еретиковъ.

л. 210^{b}—220^{a} οἱ ὅροι· ἔνθα κεῖται τὸ ἄλφα ὅρος δηλοῦται· ἔνθα δὲ τὸ βῆτα...

Σὺν θεῷ ὅροι διάφοροι κατὰ τὴν παράδοσιν..... (Migne, XXVIII 533—553).

л. 220^{a}—222^{a} περὶ τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν ϛ̄ συνόδων:—

ἀπὸ χριστοῦ ἕως τῆς πρώτης συνόδου ἔτη τιη̄. Πρώτη γέγονεν ἐν νικαίᾳ...

л. 222^{a} ἀπὸ τῆς χριστοῦ ἐνανθρωπήσεως ἕως τῆς α̅ συνόδου ἔτη τιη̄ κόσμου ,εωιη̄...

...ἀπὸ τῆς ϛ̄ συνόδου ἕως τῆς ζ̄ ἔτη κόσμου ,ϛσ̄ϛ̄.—ἀπὸ τῆς ζ̄ συνόδου ἕως θ̄ ἔτους τῆς βασιλείας μανουὴλ τοῦ κομνηνοῦ καὶ τῆς ἀνταρσίας καὶ κούρσου ῥηγὸς σικελλῶν ἔτη τνς̄ κόσμου ,ϛχξα:

л. 222^{a}—223^{a} χρόνοι βασιλέων:—Ἀδὰμ ἔτη σλ̄:—Σὴθ σε̄... διοκλητιανὸς κ̄:—

л. 223^{a-b} περὶ τῆς τῶν βαθμῶν συγγενείας ἐκ τοῦ γ̄ βιβλίου τῶν ἰνστιτούτων:—Ἡ συγγένεια γενικὸν...

Обрывается на ϛ̄. Ἕκτου ἔστιν βαθμοῦ... τύχωσιν διδασκαλίας; дальше треть стр. 223^{b} и стр. 224^{a} пустыя.

л. 224^{b}—226^{b}. κεφ. ξθ̄. ἐκλογὴ τοῦ παρὰ τοῦ θεοῦ διὰ τοῦ μωσέως δοθέντος νόμου τοῖς ἰσραηλίταις:—

л. 226^{b}—227^{a} περὶ ὅρων καὶ ὁροθεσίων ἀγρῶν.

л. 227^{a}—239^{b} ἐκλογὴ τῶν νόμων ἐν συντόμῳ γενομένη παρὰ λέοντος καὶ κωνσταντίνου· τῶν σοφῶν καὶ φιλευσεβῶν βασιλέων ἡμῶν ἀπὸ ἰνστιτούτων τῶν διγέστων τοῦ κώδικος νεαρῶν τοῦ μεγάλου ἰουστινιανοῦ διατάξεων καὶ ἐπιδιόρθωσις εἰς τὸ φιλανθρωπότερον· ἐκδοθεῖσα ἐν μηνὶ μαρτίῳ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ,ϛσμη̄:—

ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων τῆς νεαρᾶς νομοθεσίας:

Оглавленіе 18 титуловъ, за которымъ: Ἐν ὀνόματι πατρὸς καὶ υἱοῦ...

Рукопись обрывается на 17 главѣ XVII титула. Нѣкоторыя особенности текста этого списка приняты во вниманіе Zachariae при изданіи имъ Эклоги (Collectio librorum J. Gr.-R. inedit.).

На одномъ изъ бумажныхъ лл., присоединенныхъ къ рукописи, вѣроятно, въ XVI вѣкѣ, запись:—

л. 241^{a} ἐν ἔτει ,ζμβ̄ ἰνδικτ. ζ̄. ἰαννουαρίου ἀντώνιος εὐτελὴς μοναχὸς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας δοῦλος.—Αὕτη ἡ βίβλος ἦν ποτὲ τοῦ μακαρίτου ἐν ἱερεῦσι κυροῦ μανουήλ:—

616.

Бум., 1788 г.; 66 лл. (16,5 × 11,6; 13 × 7,3), по 18 строкъ; двумя почерками: 1[a]—54[a], 54[b]—66[b].

л. 1[a]—54[a] προοίμιον καὶ ἑρμηνεία περὶ τοῦ πῶς δεῖ ὑπάρχειν τὸν πνευματικὸν καὶ ἑρμηνεύειν ἀκωλύτως τοὺς εἰς αὐτὸν ἐρχομένους:—

Ὁ δεχόμενος τοὺς λογισμούς...

Въ 230 главахъ, съ оглавленіемъ.

л. 54[a] запись: ἐν τῷ ,αψπη. ἐν μηνὶ αὐγούστῳ ιγ:—

ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς αὐτοῦ πατήρ:—

(такъ оканчивается μαρτυρία τοῦ πνευματικοῦ εἰς τὸν μέλλοντα ἱερωθῆναι, вмѣсто обычнаго ὁ δεῖνα).

л. 54[b]—66[b] περὶ τῶν καιόντων τοὺς βουρκολάκους καὶ περὶ ἀνθρώπου ἀποταμμένου ἐὰν εὑρεθῇ ἀκαίρεος, τὸν ὁποῖον λέγουν καταχθόνιον τουτέστι βουρκόλακαν, ἐὰν ἦτο τοῦτο ἀληθὲς, καὶ τί δεῖ ποιῆσαι:—

Нач.: Οἱ καίοντες τοὺς βουρκολάκους λεγομένους καὶ δι' ἐκείνων καπνιζόμενοι χρόνους ς̄ μὴ κοινωνήσουν...

Ἐρώτησις. Εἰ δὲ εὑρεθῇ νεκρὸς καταχθόνιος... (вопросъ Іоасафу протосинк. 42 и отвѣтъ его) и о разныхъ другихъ предметахъ, съ πίναξ τῶν νεωστὶ συντεθειμένων κανόνων ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ:— (въ 26 отдѣлахъ).

626.

Бум., 1728 г.; 189 лл. (15,8 × 10,73; 10,1 × 7,2), по 16 строкъ.

л. 7—187 Νομοκάνον λίαν πλουσιώτατον, μεταφρασθὲν καὶ ἐξηγηθὲν ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν εἰς κοινὴν φράσιν:—

ᾱ. Νουθεσία πρὸς τὸν πνευματικὸν πατέρα.

Ὁ πνευματικός ἐκεῖνος ὁπου θέλει νὰ δεχθῇ...

Въ 254 главахъ, съ оглавленіемъ.

л. 21[a] (послѣ оглавленія) запись: ἐν ἔτει ,αψκη φεβρουαρίῳ κβ. διὰ χειρὸς νικολάου ἱερέως καὶ σακελαρίου:—

II.

Рукописи Лаврскія [1]).

B 43 (163).

Пергам., XII в.; 214 лл. ($18^1/_3 \times 12^1/_2$; $14^1/_2 \times 9^1/_2$), по 32 строки.

л. 1^a—1^b. Ἐπιστολὴ ἀδελφοῦ πρός τινα γέροντα:—

Πάτερ ἅγιε παρακαλῶ τὴν ἐν κυρίῳ ἀγάπην... στόματός σου:—

и л. 1^b—11^a. Εὐσύνοπτος εἴδησις τῆς ἀποκρίσεως, περὶ τῶν ἐρωτηθέντων ὑποθέσεων:—

Προσήκει παντὶ χριστιανῷ τηρεῖν..... ὑπὲρ ἡμῶν προσάγων μὴ διαλείπῃς:—

То же посланіе съ отвѣтомъ въ Λαύρας K 34 л. 235^b слѣд. (1720 г.) и Atheniens. 1432 XIII в. л. 30^b—35^b; въ послѣднемъ обозначено и имя лица, къ которому посланіе направлено: πρὸς γέροντα τὸν μοναχὸν Ἰωάννην, и указано, что отвѣтъ принадлежитъ старцу (...εἴδησις τῆς ἀποκρίσεως τοῦ γέροντος περὶ...)[2]).

л. 11^a—14^b. Ἐρωτήσεις κανονικαὶ καὶ ἀποκρίσεις τῆς ἁγίας συνόδου τῆς γεγενημένης ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγιωτάτου οἰκουμ. πατριάρχου κυροῦ νικολάου πρός τινας μοναχοὺς ἐπαπορήσαντας οὕτως:—

Ἀπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς μονῆς θεοτίμητοι δεσπόται ἀδελφοί...

Въ Vindob. jurid. gr. 11 (1191 г) f. 47^a—51^a есть Ἐρώτησις ἰωάννου μοναχοῦ πρὸς νικόλαον πατριάρχην κωνσταντινουπόλεως ὑπόμνησις. Нач.: Τολμῶν ὁ ἀνάξιος πανευτελὴς δοῦλος τῆς μεγίστης ἁγιωσύνης σου γράφω δέσποτα ἅγιε· ἀπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς λαύρας....; болѣе подробное оглавленіе въ Vindob. hist. gr. 7. f. 201^b—204^a: κεφάλαια ἐκκλησιαστικὰ πάνυ ἀναγκαῖα καὶ ὠφέλιμα κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν ζητηθέντα παρὰ τοῦ μοναχοῦ ἰωάννου καὶ ἡσυχαστοῦ τοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει, τῷ μακαρίῳ πατριάρχῃ κωνσταντινουπόλεως κυρῷ νικολάῳ, начинающ. прямо съ α. Ἐρώτησις· Τὸ γὰρ καταλύειν τὴν νηστείαν ἐν ταῖς τῶν μεγάλων ἁγίων καὶ ἀποστόλων ἑορταῖς... Относительно личности монаха Іоанна

1) Жирнымъ шрифтомъ въ скобкахъ помѣщены номера по порядку.

2) Помнится, что это посланіе и отвѣтъ на него есть и въ библіотекѣ Коммерческаго училища на о. Халки.

существуютъ данныя въ Διήγησις μερικὴ τῶν ἐπιστολῶν ἀλεξίου βασιλέως καὶ νικολάου πατριάρχου γενομένη κατὰ διαφόρους καιροὺς (Ph. Meyer, Die Haupturkunden für die Geschichte der Athosklöster, 163 ff.; Гедеών, Ὁ Ἄθως. Порфирій Успенскій, Первое путешествіе, II, отд. 2, стр. 355 и слѣд.). Отсюда узнаемъ, что (вѣроятно, вскорѣ послѣ 1091 г.)[1]) явились въ Константинополь 60 игуменовъ съ Аѳона, которые отъ Алексія Комнина получили назначеніе протоса на Аѳонъ, а къ патріарху Николаю обратились съ вопросами по поводу своихъ недоразумѣній: ἐρωτήσεις δὲ ἅπαντες πολλὰς ποιησάμενοι πρὸς αὐτὸν καὶ μᾶλλον ὁ μοναχὸς Ἰωάννης ὁ Χορταϊτινὸς καὶ προφήτης· Τέλος πάντων ἠρώτησα κἀγῶ, говоритъ разсказывающій о событіи вновь назначенный тогда протосъ, τοῦτο τὸν πατριάρχην εἰπών· Δέσποτα ἅγιε, εἰσί τινες τῶν ἱερέων καὶ μὴ ἔχοντες διάκρισιν τοῦ διακρῖναι τὰς ὑποθέσεις δέχονται λογισμοὺς ἀνθρώπων καὶ εἰσίν τινες τῶν ἀνιέρων καὶ ὠφελοῦσι ψυχὰς ἀνθρώπων· τί κελεύει ἡ ἁγιωσύνη σου πρὸς τοῦτο· καὶ εἶπεν ὁ πατριάρχης, ὅτι οἱ δεχόμενοι τοὺς λογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων, ὡς εἶπας, καὶ τὰς ἐξαγγελίας αὐτῶν, ἰατρῶν τάξιν πεπειραμένων ἐπέχουσιν τοῖς νοσήμασιν κατάλληλα ἐπάγειν τὰ φάρμακα· καὶ εἰ μὲν ἔστιν ἱερεύς, ἰδιώτης δὲ ἕτερος, οὐχ ἱερεύς, γνῶσιν δὲ ἔχων καὶ εἰδὼς λογισμοὺς διακρίνειν καὶ κανονίζειν ὡς εἰκός. οὗτος ἂν μᾶλλον τοῦ ἱερέως δίκαιος εἴη τοὺς λογισμοὺς ἀναδέχεσθαι καὶ κανονικῶς διορθοῦν (S. 170). Въ Vindob. hist. gr. 7 дѣйствительно встрѣчаемъ вопросъ и отвѣтъ[2]), трактующіе о томъ же вопросѣ: ἐρώτησις ις. Καὶ εἰ δεῖ λογισμῶν ἀναδόχους εἶναι τοὺς μὴ τῆς ἱερωσύνης μετέχοντας:—ἀπόκρισις. Καὶ καθόλου μὲν τοῦτό φαμεν, ὡς ἐκείνοις ἔξεστι λογισμοὺς δέχεσθαι τοῖς δεσμεῖν καὶ λύειν ἐκ τῆς πνευματικῆς χάριτος ἐξουσίαν λαχοῦσιν· ἤτοι προηγουμένως μὲν ἀρχιερεῦσιν εἶτα καὶ ἱερεῦσιν· ἐκ τῆς τῶν ἱερέων ἐπιτροπῆς καὶ τούτων τοῖς ἀκριβεστέροις καὶ πρὸς διάκρισιν τῶν λογισμῶν ἐπιστημονικωτέροις· ἡ γὰρ ἐξαγόρευσις διὰ τὴν ἄφεσιν γίνεται· ᾧ δὲ μὴ ἔξεστιν αὕτη, περιττὴ πάντως ἡ εἰς αὐτὸν ἐξαγόρευσις· φησὶ δὲ καὶ ὁ μέγας βασίλειος ἐν τῷ πεντηκοστῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ τῶν ἀσκητικῶν, ὡς ἀναγκαῖον τοῖς πεπιστευμένοις τὴν οἰκονομίαν τῶν μυστηρίων τοῦ θεοῦ ἐξομολογεῖσθαι τὰ ἁμαρτήματα· οὕτω γάρ φησι οἱ πάλαι μετανοοῦντες ἐπὶ τῶν ἁγίων εὑρίσκονται πεποιηκότες· γέγραπται γὰρ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ, ὅτι τῷ βαπτιστῇ ἐξωμολογοῦντο τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Отсутствіе здѣсь желательнаго отвѣта на вопросъ и за-

1) Въ 1098 г., по Γερασίμου Σμυρνάκη, Τὸ Ἅγ. Ὄρος. Ἐν Ἀθήναις. 1903, стр. 61.

2) Извѣстны до сихъ поръ, какъ и нѣкоторые другіе, только въ слав. переводѣ Ряз. кормчей.

ставило, вѣроятно, протоса выступить съ новымъ вопросомъ о томъ же. Нѣсколько дальше Іоаннъ называется уже ὁ Χορταϊτινὸς καθηγούμενος (S. 173)[1]); долгое время онъ жилъ на Аѳонѣ (S. 179); при царскомъ дворѣ и при патріархѣ Николаѣ III онъ былъ близкимъ лицомъ (S. 178); еще въ первой половинѣ XII вѣка онъ былъ живъ, такъ какъ сохранился разсказъ его о событіи при Іоаннѣ Комнинѣ (1118—1142) и патр. Львѣ (1134 — 1143). Попытка Ph. Meyer (S. 43 прим. 1) отожествить Іоанна Хортаитскаго съ Іоанникіемъ, даннымъ въ спутники Алексѣю Комнину его матерью во время похода противъ Василиска (Alexias, I 7, 8, 9), и съ Симеономъ, бывшимъ посредникомъ между Василискомъ и Алексѣемъ (Nicephor. Bryenn., IV 21, 27), не можетъ быть признана достаточно обоснованной пока и едва ли найдетъ себѣ подтвержденіе. Важнѣе этихъ догадокъ тотъ фактъ, что подъ однимъ аѳонскимъ актомъ 1108 года подписался Ἰωάννης εὐτελὴς μοναχὸς καὶ πρῶτος ὁ Ταρχανιώτης[2]): смѣшивать послѣдняго съ Іоанномъ Хортаитскимъ окончательно не возможно; относительно его участія въ составленіи вопросовъ есть несомнѣнное подтвержденіе въ томъ, что въ Patm. 540 встрѣчается такая статья: Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ Ταρχανή· κεφάλαια πρὸς τὸν πατριάρχην κυρὸν Νικόλαον· ἀπὸ τοῦ νομοκανόνου κυροῦ Νικολάου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως: — содержаніе ея есть не что иное, какъ сокращенное изложеніе той же практики святогорцевъ, о которой они говорятъ въ предисловіи къ своимъ вопросамъ (Spic. Sol. IV 466): Πᾶσαν δευτέραν, τετράδα καὶ παρασκευὴν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ, ἐκτὸς τῆς ἑβδομάδος τῆς διακαινησίμου καὶ τοῦ δωδεκαημέρου, ἔσθ' ὅτε καὶ δεσποτικῆς ἑορτῆς, ἀλλὰ καὶ συνελεύσεώς τινος ἀδελφοῦ, ἢ καὶ ὅτε σε συμβῇ ἀπὸ τῆς κέλλης σου ἐξελθεῖν παραβαλεῖν ἀλλαχοῦ· εἰ μὲν δευτέρα ἐστίν, καταλύειν εἰς οἶνον καὶ εἰς ἔλαιον· εἰ δὲ δεσποτικὴ ἑορτή, καὶ ὀψάριον· τὰς δὲ τετραδοπαρασκευὰς πάσας, εἰ δυνατόν σοι, μηδὲ εἰς οἶνον καταλύειν· πόσῳ γε μᾶλλον εἰς

1) Хортаитъ теперь деревня, нѣкогда городъ, около Солуня (Le Quien, Or. chr. II 54; Порфирій l. c.). О монастырѣ Χορταΐτου см. Tafel, De Thessalonica, 253—254; слѣдъ существованія здѣсь библіотеки сохранился въ записи Bodl. Miscell. 28 1341 г.: αὕτη ἡ βίβλος πέφυκε τῆς μονῆς Χορταΐτου.

2) L. Petit, Actes de l'Athos, II (прилож. № 2 къ Виз. Вр. X 1903), 2; Γεράσ. Σμυρνάκης, Τὸ Ἅγ. Ὄρος, 63. Хотя здѣсь актъ датированъ ноябремъ 6616 г.=1107 г., но индиктъ 1 соотвѣтствуетъ 6617 = 1108 г. Ближайшій его предшественникъ извѣстенъ мнѣ Косма, но хронологія подписаннаго имъ акта (Виз. Врем. 1899 VI 456, 457) колеблется въ виду несоотвѣтствія между годомъ 6610 и индиктомъ 1: кажется, что или издатель или уже писецъ переиначили бывшее первоначально обозначеніе ἔτους ,ςχ΄ ἰνδικτ. ιδ΄.

ἕτερόν τι· εἰ δὲ καὶ ἀνάγκη ἐπίκειται ἀφορμῆς τινος εὐλόγου, ὀλίγον τοῦτον πίνειν, ἢ τρικέραστον, ἐν ταῖς τυπωθείσαις τῆς ἐγκρατείας ἡμέραις. ὅσον γὰρ κολοβοῦται ὁ οἶνος πινόμενος, τοσοῦτον εὐεργετεῖ τοὺς πίνοντας: — Итакъ, главный авторъ святогорскихъ вопросовъ патріарху Николаю III — хортаитскій игуменъ Іоаннъ. Тожественъ ли онъ съ тѣмъ старцемъ Іоанномъ, отвѣтъ котораго сохранился на лл. 1—11 настоящей рукописи, покажетъ будущее[1]). Обратимъ вниманіе здѣсь еще только на то, что наблюдается удивительное совпаденіе нѣкоторыхъ чертъ жизни Іоанна съ данными, сообщаемыми объ основателѣ константинопольскаго монастыря Пётра Іоаннѣ Постникѣ (H. Gelzer, Kallisto's Enkomion auf Joh. Nesteutes въ Ztschr. f. wiss. Theol. 1886 XXIX 59—89): послѣдній также современникъ Алексѣя Комнина и Николая III и человѣкъ близкій къ обоимъ, даже до такой степени, что будто бы патріархъ сдѣлалъ его своимъ соправителемъ[2]). Такъ какъ въ διήγησις μερική вездѣ въ различныхъ важныхъ случаяхъ и въ теченіе долгаго промежутка времени упоминается одинъ только Іоаннъ Хортаитскій, то естественно предположить, что онъ же назывался и Іоанномъ Постникомъ; тѣмъ болѣе, что періодъ жизни послѣдняго до появленія въ КП. теменъ, и самый фактъ близости его къ царю и патріарху затронутъ лишь для объясненія его главнаго подвига—основанія монастыря; о первомъ же сохранились свѣдѣнія какъ разъ относительно событій изъ его жизни при дворѣ, за все же остальное время свѣдѣній нѣтъ[3]).

л. 14^{b}—16^{b}. Περὶ τῆς θεοτόκου νηστείας· ἄλλως: —Ὅτι τοῖς εὖ φρονοῦσι· καὶ...

ἄλλως περὶ τῶν αὐτῶν: —Ἡ νηστεία αὕτη τελεῖται μὲν...

τοῦ ἁ. ἰγνατίου τοῦ θεοφόρου: — Εἴ τις ἀγνεύει...

Ἐκ τοῦ λαυσαϊκοῦ: —Τὰς οὖν καθολικὰς νηστείας...

Затѣмъ (Апост.) ξθ, (Трулльск.) πη (=89 по РП), τῶν ἁγ. ἀποστόλων ξδ (=61 по РП), Лаод. κθ, Ник. 20, Трулльск. 89 (=90 по РП)—всѣ синоптич.; ἀθανασίου (Μὴ ἐπιδυέτω ὁ ἥλιος ἐν τῇ νηστείᾳ σου... προαίρεσιν ἐστί:—), ἐπιφανίου (Περὶ δὲ τῆς ὥρας νηστείας... τῆς ν:—), Гангрск. 19 (полн. текстъ); опять синопт.: Лаод. 36, 37 оба съ толк.

1) Мнѣ до сихъ поръ нигдѣ не удалось списать этотъ отвѣтъ.

2) Гельцеръ высказываетъ предположеніе, что Іоаннъ былъ синкелломъ патріарха.

3) Не есть ли Ἰωάννης ὁ Πετρινός, написавшій въ XI в. житіе св. Симеона Дивногорца (Э. Курцъ въ Виз. Вр. 1899 IV 539), тотъ же Ἰωάννης ὁ Νηστευτής основатель Пётра?

Ар.; Трулльск. 11, Карѳаг. 24 оба съ толков. Ар.; Трулльск. 63; Ѳеофила προσφώνησις;

Τὴν ἡμέραν τῶν φώτων κελευόμεθα κατὰ τὴν μνήμην..... ἐβαπτίσατο: —

Τὴν ἡμέραν τῆς παρασκευῆς τῆς ἑβδομάδος... κατεμπίπρασθαι: —

Петра Алекс. 4.

Всѣ синоптич.
- л. 16ᵇ—17ᵇ. τῶν ἁγίων ἀποστόλων πέτρου καὶ παύλου κανόνες ιζ̅: —
- л. 17ᵇ—18ᵇ. κοινῶς τῶν ἀποστόλων πάντων: — (2).
- л. 18ᵇ—19ᵃ. τοῦ ἁ. ἀπ. παύλου κανόνες ἐκκλησιαστικοὶ ιζ̅: —

л. 19ᵃ περὶ τῶν ἐν πολέμοις φονευόντων:— (Вас. 13 полн. текстъ);

καὶ τῶν ἐν νικαίᾳ: — Ὅτι οὐκ ἔξεστιν ἱερέα κοσμικὸν ἀποτάσσειν μοναχὸν... ἱερεῖς: — (изд. А. Павловъ въ Запп. Новоросс. Ун. 1874 XIII 155).

Κανόνες τῶν ἐν χαλκηδόνι ἁγίων πατέρων: — (Pitra I 536).

л. 19ᵇ—21ᵃ τῆς ἐν ΚΠ. γενομ. α̅ καὶ β̅ συνόδου ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁ. ἀποστ. κανόνες ιζ̅:— всѣ синоптич.

л. 21ᵃ τῆς ἐν τῷ περιωνύμῳ ναῷ τῆς τοῦ ϑεοῦ σοφίας ἥτις τὴν ζ̅ ἐκύρωσε σύνοδον: — всѣ синоптич.

л. 21ᵇ ἀναστασίου πατρ. ἀντιοχείας. Ὅτι μέγα καὶ ἀγγελικὸν τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα καὶ ὅτι ἀδύνατον ἀνακρίνεσθαι ἱερέα ὑπὸ λαϊκοῦ, ἀλλὰ ὑπὸ μείζονος ἀρχιέρεως καθὼς καὶ οἱ κανόνες φασίν: — Самого текста здѣсь нѣтъ при этомъ заглавіи.

л. 21ᵇ εὐλογίου ἀλεξ.: — (PΠ. IV, 398).

κυριλλου ἀλεξ.: — (Ὥσπερ οἱ...) (PΠ. IV, 398).

ἀθανασίου ἀλεξ.: — (Ἡ ἑβδομὰς ἡ πρὸ τῆς ἀποκρέου.... πάντοτε:—)

Далѣе всѣ правв. соборовъ до л. 32ᵃ въ синоптическ. излож. съ толков. Аристина.

л. 21ᵇ—23ᵃ κανόνες τῶν ἐν ἀγκύρᾳ συνελϑ. πατέρων:—13, 20—25.

л. 23ᵃ—26ᵃ κανόνες τῶν ἐν νεοκαισαρείᾳ ἁγίων πατέρων: —

л. 26ᵃ—28ᵇ κανόνες τῶν ἐν γάγγρᾳ ἁγίων πατέρων: —

л. 28ᵇ—32ᵃ τῶν ἐν λαοδικείᾳ: — 49—52

τῆς ς̅ συνόδου π̅ (=81 по PΠ.), 82, πγ̅, ϟ (=91).

τοῦ μεγ. βασιλείου νς̅ — ξζ̅, ο̅, οβ̅ — π̅, πβ̅ — πδ̅.

περὶ τῶν αὐτῶν τῆς ς̅ συνόδου: — ρβ̅.

л. 32[a]. Ἐκ τῶν τίτλων τοῦ μεγ. βασιλείου περὶ χρόνου ἁμαρτημάτων: — (κ̅ζ̅ насчитано потому, что послѣ κα поставл. цифра κγ̅).

л. 32[a]—32[b] τοῦ αὐτοῦ πόσοι τόποι τῶν ἐπιτιμίων καὶ τίνες: —

л. 32[b]—33[a]

Всѣ синопт.
- τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν ἐπισκόπους...
- τῶν πρὸς ἀμφιλόχιον: — (изъ 27 гл.).
- ἐκ τοῦ κθ̅ κεφ.: —

л. 33[a]—34[b]

Всѣ синопт.
- ταρασίου ΚΠ. ἀδριανῷ ῥώμης: —
- τοῦ ἁ. διονυσίου ἀλεξ. περὶ τοῦ πότε χρὴ τῷ μεγ. σαββάτῳ ἀπονηστίζεσθαι: —
- κανὼν πη̅ τῆς ς̅ συνόδου (=89 по РП.) περὶ τῶν αὐτῶν: — съ толк. Ар.;
- τιμοθέου ἀλεξ. ἑνὸς τῶν ἐν ΚΠ. ρ̅ν̅ πατέρων πρὸς τὰς ἐπενεχθείσας αὐτῷ ἐρωτήσεις: —

л. 34[b]—36[a] ἐρωτήματα ἅπερ ἔλυσεν ὁ τιμιώτατος χαρτοφύλαξ κυρὸς πέτρος καὶ διάκονος τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλ. ἐν ἔτει ͵σχ̅: — (РП. V, 369—373) съ дополн. (л. 36[a]):

Μοναχὸς δέ, εἰ δυνατόν, οὐδὲ ὄναρ ὀφείλει βλέπειν ὄψιν γυναικός· μήτοιγε συνεστιᾶσθαι καὶ συμβροχθίζειν καὶ συγγελᾶν καὶ συνδιανυκτερεύειν ταῖς γυναιξί· καὶ πάσας τὰς αἰσθήσεις τῆς ὁρωμένης λειμώδους ὀρέξεως ἐμπιπλᾶν: —

л. 36[a]—39[a]

Всѣ синопт.
- τοῦ μεγ. ἀθανασίου πρὸς ἀμμοῦν μονάζ...
- ἄλλως: —
- ἄλλως τοῦ ἁ. μαξίμου: —
- τοῦ ἁ. διονυσίου ἀλεξ. περὶ τῶν ἀκοινωνήτων...
- τοῦ ἁ. ἱερομάρτυρος πέτρου ἀλεξ.: —
- τοῦ ἁγίου γρηγορίου νεοκαισαρείας τοῦ θαυματουργοῦ...
- τυῦ ἁ. γρηγορίου νύσσης πρὸς λητόϊον μελ.: —
- τοῦ ἁ. κυρίλλοῦ ἀλεξ.: — (къ Домну α̅—γ̅, къ лив. и пентап. епп. δ̅—ε̅, къ Максиму ς̅ съ примѣч.: ὁ ζ̅ κανὼν κυρίλλου καὶ εὐλογίου ἀλεξ. ἐγράφησαν· καὶ ζήτει αὐτούς): —

л. 39[a] κεφάλαια τινὰ ἀπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων: — син. съ Ар., гдѣ есть эти толкованія по РП.:

Апост. 1, 2, 17, 27, 29, 64, 69, 81, πβ̅(=83);

Халкид. 1, 2, 7, 16, 18;

Карѳаген. 3, 4, 6, 25, 37, 39, 43, 60, 61, 70, ἀντίγραφα Κυρίλλου ἀλεξ. и Ἀττικοῦ КП. съ символомъ вѣры;

КП. соб. объ Агапіи и Ваг.

Трулльск. 1, 2, 10—15, 22, 23, 36, 44, 53—55, 62, 77.

Никейск. II, 8, 20, 21.

Васил. 1—4, 7—9, ια′ (= 12), 13 и ὁμοιον. περὶ τῶν ἐν πολέμοις φονευόντων = 13 полн. текст.; 21 и περὶ τῶν αὐτῶν (Γυνὴ τὸν οἰκεῖον ἄνδρα... εἰργάσαντο: —); 31—35, 43, 54, 55; ὁ νζ κανὼν καὶ οἱ ἕτεροι κανόνες ἐγράφησαν: —

Анкирск. 16, 17.

Аѳанасія
Григорія Бог.
Амфилохія } о книгахъ.

Дмитрія Киз. о іаков. и хациц.

περὶ μασσαλιανῶν τῶν νῦν βογομίλων: —

л. 53ª—56ʰ πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι ἡ ῥώμη πρῶτος θρόνος: —

л. 56ᵇ—57ᵇ ὁ τῆς ἱερολογίας θεῖος κανών: — Χρὴ γινώσκειν ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἐξ ἑνὸς αἵματος καὶ μιᾶς συγγενείας γενομένων συναλλαγμάτων..... κεκώλυνται: — (= Vatic. 2184 XIII в. л. 259).

л. 57ᵇ—59ᵇ. Ἐκ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἰουστινιανοῦ βιβλίου περὶ κεκωλυμένων γάμων: — Ἡ συγγένεια, ὄνομά ἐστι γενικόν...

л. 59ᵇ—63ᵇ ἀκριβὴς διαίρεσις τῶν κεκωλυμένων γάμων καὶ ἐννόμων: — ὁ ῥαδηνὸς ἀδελφοὶ μιχαὴλ καὶ ἄννα. κεκωλυμένος ὁ γάμος...

л. 63ᵇ—65ª τοῦ σοφωτάτου ὑπερτίμου ψελλοῦ πρὸς τὸν βασιλέα κυρὸν μιχαὴλ τὸν δοῦκα: — Δέχου καὶ τὸν θεμέλιον...

л. 65ª—65ᵇ ἄλλοι στίχοι ἐκ τοῦ θεολόγου γρηγορίου: —

Ἀρχὴν ἁπάντων καὶ τέλος...

65ᵇ—66ᵇ ἀλφάβητο νικήτα μητροπολίτου κλαυδιουπόλεως εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν: — Ἀπόστηθι τῶν πονηρῶν...

л. 66ᵇ—67ᵇ ἄλλο ἀλφάβητο [ ] τοῦ περιφανεστάτου μαγίστρου: —

Ἀπὸ χειλέων λόγους σοι...

л. 67ᵇ—69ᵇ ἀνθολογικὸν ἐκ τῆς τοῦ γεωμέτρου ἰωάννου: — εἰς τὴν γέννησιν τῆς θεοτόκου: — Γεννῶσιν...

затѣмъ εἰς τὸ τίμιον ξύλον: — εἰς τοὺς ἀποστόλους... и друг.

л. 70ª—76ᵇ λόγοι πνευματικοῦ πατρὸς πρός τινα φιλόχριστον: —

Ἐπειδή με ἐβίασας καὶ...

л. 76^{b}—78^{b} τοῦ μακαριωτ. ψελλοῦ πρὸς τὸν βασιλέα κυρὸν μιχαήλ:—

Ἔχε μοι γνῶσιν δέσποτα καὶ τοῦ νομοκανόνου...

л. 78^{b}—87^{b} Περὶ τῶν ἁγ. καὶ οἰκ. συνόδων· καὶ ποία σύνοδος τίνα καθεῖλε. καὶ οἵῳ τῷ ἀναθέματι καθυπέβαλε:—

Πρώτη σύνοδος ἡ ἐν νικαίᾳ...

л. 87^{b}—96^{a} περὶ τῶν ἁγ. καὶ οἰκ. συνόδων ποῦ καὶ πότε καὶ κατὰ τίνων ἑκάστη αὐτῶν συνήχθη:—

Χρὴ γινώσκειν πάντα χριστιανὸν...

Ἔτι περὶ ἁπασῶν τῶν συνόδων καὶ τῆς κατὰ χρόνον τάξεως αὐτῶν:—

Ἰστέον ὅτι...

л. 96^{a}—105^{b} Ник. символъ вѣры и относящіяся къ нему статьи и извлеченія изъ отцевъ церкви.

л. 105^{b}—111^{b} ἐκ τοῦ βίου θεοδώρου ἐδέσης λόγος διδασκαλ. καὶ περὶ τῶν συνόδων:—

Συναθροίσας ὁ ὅσιος θεόδωρος ἐν ἡμέρᾳ...

л. 111^{b}—112^{b}. Ἐρωτήσεις καὶ λύσεις πάνυ ἀναγκαῖαι· πρὸς τὸν πατρ. κύριον νικόλαον παρὰ τοῦ χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλ. κυροῦ κωνσταντίνου:— Δέσποτα ἅγιε εἰ χρὴ γυναῖκα διγαμήσασαν...

л. 112^{b}—144^{a}. Собраніе извлеченій изъ оо. церкви о догматахъ вѣры и статьи противъ латинянъ Фотія, Николая Меѳонскаго.

л. 144^{a}—202^{b}. Статьи разнообразнаго содержанія.

л. 203^{a}—206^{a} ἀπὸ τοῦ νομοκανόνου:—

$\overline{\alpha}$. Ὅτι οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κτίσας μοναστήριον οὔτε αὐτὸς αὐτοῦ γενέσθαι ἡγούμενος...

$\overline{\beta}$. Ὅτι οὐ χρὴ ζητεῖσθαι προσένεξιν παρὰ τοῦ καθηγουμένου τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ...

$\overline{\gamma}$. Ὅτι οὐκ ἔξεστιν οὐδένα τῶν πάντων ἀποκουρεύειν ἐν οἱῳδήποτε τόπῳ εἰ μή που πάρεστιν ὁ ἀνάδοχος...

$\overline{\delta}$. Ὅτι οὐ δεῖ μικρόσχημον ἱερέα ἀποκουρεύειν καὶ ποιεῖν μεγαλόσχημον· ὁ γὰρ αὐτὸς οὐκ ἔχει, πῶς ἂν...

$\overline{\varepsilon}$. Ὅτι οὐ δεῖ τὸν ἐπ᾽ ἐγκλήμασι καθαιρεθέντα ἱερέα ἢ καὶ ἑκουσίως τὴν ἱερωσύνην... (см. отвѣтъ патр. Николая III).

$\overline{\varsigma}$. Ὅτι οὐ δεῖ ἱερέα γυναῖκα ἔχοντα συγγενέσθαι αὐτῇ· καὶ κατατολμῆσαι τῆς θείας λειτουργίας...

$\overline{\zeta}$. Εἴ τις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος... (=Апост. 69).

$\overline{\eta}$. Τὸ τῆς τετράδος καὶ παρασκευῆς ἰδίωμα ὅπερ ἐστὶν ἡ $\overline{\theta}$ ὥρα...

θ. Χρὴ γινώσκειν ὅτι τὴν ἁγίαν ν-ὴν ὁ μεγ. βασίλειος μίαν ἡμέραν ὠνόμασεν...

ι. Ὁ ἔχων παλακὴν λαϊκός· ἕως ἂν πεισθῇ τῇ ἐκκλησίᾳ...

ια. Ὅτι οὐ χρὴ καλεῖσθαι κοινόβιον τὸ ἔχον μερικὰς ἀγάπας καὶ πεκούλια...

ιβ. τοῦ ἁ. βασιλ. Οὐδὲν ἐλλείψει τῶν ἀναγκαίων παρόντος ἡμῖν τοῦ χριστοῦ...

ιγ. τῆς ἐν γάγγρᾳ. Εἴ τις τῶν παρθενευόντων διὰ τὸν κύριον...

ιδ. Εἴ τις ἐξ ἱερέως γυναικὶ νομίμῳ συμβιοτεύσαντος ἢ καὶ ἔτι βιοῦντος διακρίνοιτο μεταλαμβάνειν...

ιε. Οὐκ ἔξεστι τοῖς γονεῦσι βουλομένους τοὺς παῖδας μονάσαι...

ις. Ὅτι τὸ ἀναχωρεῖν ἀπὸ ἀδελφότητος διὰ σαρκικὴν ἀνάπαυσιν ἢ διὰ δόξαν ἀνθρώπων καὶ προκοπὴν...

ιζ. Εἴ τις μονῆς προϊστάμενος τοὺς ὑπ' αὐτὸν τεταγμένους ἀποδιδράσκοντας...

ιη. τῶν ἁγ. ἀποστόλων. Ὅτι δεῖ.... γραφῶν· εἰ δὲ ἀμελοῖεν τοῦ τοιούτου καλοῦ ἀφορίζονται παρὰ τῶν προκριτωτέρων. ἀρχιερέων ἐπιμένοντες δὲ τῇ ῥᾳθυμίᾳ καθαιροῦνται:— (ср. Тр. 19 и Апост. 58).

ιθ. τῶν ἁγ. ἀποστόλων=(Апост. 27), и наконецъ:

Ὅτι οὐ δεῖ ἐν μοναστηρίῳ ἀσκουμένων ἀνδρῶν γυναῖκας εἰσέρχεσθαι προφάσει διακονίας· οὔτε ἐν ἐπισκοπείῳ πάρεξ τῶν ἀνυπόπτων συγγενίδων καὶ μηδεμίαν ἀφορμὴν σκανδάλου παρεχουσῶν· ὁ δὲ καταφρονῶν τῆς κοινωνίας χωρίζεται· ἐπιμένων δὲ καθαιρεῖται:—

л. 206ª—210ᵇ ἰωάννου τοῦ νηστευτοῦ νομοκάνονον· πῶς δεῖ ἐξομολογεῖσθαι:—

Λαμβάνειν χρὴ τὸν ἐξομολογούμενον...

Присоединенъ въ концѣ и апокриф. канонъ IV собора (изд. А. Павловъ въ Зап. Новоросс. Ун., 1874 XIII 155).

л. 211ª—213ᵇ ὅσοι χριστιανῶν βασιλεῖς γεγόνασι ἐν ΚΠ. καὶ περὶ τῶν συνόδων:—

Κωνσταντῖνος ὁ μέγας.... Κωνσταντῖνος ὁ μονομάχος:—

Вопросы Анастасія и Исаіи о духовникахъ.

л. 214ª συνάγονται δὲ τὰ ἔτη ὡς ὑποτέτακται οὕτως:—
ἀπὸ ἀδὰμ ἕως τοῦ κατακλυσμοῦ...

л. 214ᵇ изъ отвѣтовъ патр. Николая III (новой рукой).

В 93 (213; Zach. 6).

Пергам.; X—XI в. (Zach.: XII s.); 287 лл. (27,6×17; 20×10), по 31 стр.; первые 5 лл. съ болѣе или менѣе значительными изъянами (отъ сырости), такъ же, какъ и послѣдніе 47 лл.; въ началѣ не хватаетъ первыхъ 8 тетрадей. Писанъ тремя или четырьмя почерками, безъ киновари и безъ большихъ буквъ (заглавныя буквы выходятъ за строку слѣва); наклонъ вправо; придыханія угловатыя; сокращеній нѣтъ кромѣ самыхъ обычныхъ, да и тѣ не всегда употребляются.

л. 1[a] конецъ предисловія къ сборнику XIV титт. (послѣднія слова: τὴν τομὴν ποιήσασθαι).

XIV титт. нѣтъ.

л. 1[b]—8[b]. Правила Апостоловъ.

л. 9[a]—13[b] κανόνες τῶν ἁ. πατέρων τῶν ἐν νικαίᾳ... ἰουλίων: — съ символомъ вѣры (Spicil. Solesm., IV 541; Pitra I 435—436).

л. 13[b]—16[b] κανόνες τῆς ἐν ἀγκύρᾳ... αὐθεντίαν:—

л. 16[b]—17[b] κανόνες τῆς ἐν νεοκαισαρείᾳ... νικαίᾳ:—

л. 17[b]—20[b] κανόνες τῆς ἐν γάγγρᾳ... ἐξετέθησαν:—

л. 21[a]—26[a] κανόνες τῶν ἐν ἀντιοχείᾳ... πατέρων:—

л. 26[a]—29[a] κανόνες τῶν ἐν λαοδικείᾳ... πατέρων: —

л. 29[a]—31[b] κανόνες τῶν ἁγ. πατέρων τῶν ἐν ΚΠ... ἰουλίων: — (in m. ρν).

л. 32[a]—35[a] κανόνες τῶν σ ἁγ. πατέρων... ἰουλίων: — (9 правв., въ томъ числѣ и ψῆφος и ἐπιστολή).

л. 35[a]—40[b] κανόνες τῶν χλ... νοεμβρίων:—(30 прав.).

л. 40[b]—46[a] κανόνες τῶν ἐν σαρδικῇ συνελθ. τ ἁγ. πατέρων:—

Съ замѣч. къ 2-му: ξένον καὶ ἐναντίον τοῖς κανόσι τὸ μήτε ἐν τῇ ἐξόδῳ ἀξιοῦσθαι κοινωνίας: —

къ 5-му: ὁ παρὼν κανὼν τοῦ πρὸ αὐτοῦ δοκεῖ ἀποκρισις εἶναι:—

къ словамъ 6-го εἰ δὲ μὴ διὰ γραμμάτων... γενέσθαι есть: ξένον καὶ ἐναντίον τοῖς ἄλλοις κανόσι:—

л. 46[a]—94[b] κανόνες τῶν ἐν καρθαγένῃ... πατέρων:—(138 пр.).

л. 94[b]—95[b]. Ἐκ τῶν πραχθέντων... βόστρης (КП. 394 г.).

л. 96[a]—127[a] κανόνες τῶν ἐν ΚΠ. ἐν τῷ τρούλλῳ... βασιλέως:—съ подписями всѣхъ.

л. 127[a]—141[a] ⁘σκζ⁘ σύνοδος ζ κανόνες κβ. κανόνες τῶν ἐν νικαίᾳ... μητρός (Ник. II). Съ посланіемъ Тарасія къ Адріану.

л. 141ª—149ᵇ κανόνες ιζ. κανόνες ἐκτεθέντες παρὰ.... ἀποστόλων (КП. I—II),

л. 149ᵇ—150ᵇ κανόνες ἐκτεθέντες... ἀπελασάσης (соб. Соф. 879 г.).

л. 150ᵇ—154ᵉ τοῦ μακαρίου διονυσίου ἀρχιεπ. ἀλεξανδρείας.

л. 154ª—161ª τοῦ ἁγίου πέτρου... λόγῳ ∴ κανόνες ιδ ∴ (переправл. на ιε) и затѣмъ ιε. τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ λόγου τοῦ εἰς τὸ πάσχα: —

л. 161ª—211ª. Григорія Чудотворца; Аѳанасія къ Аммону и изъ 39 праздн. посл.; Василія къ Амф. (84) и другимъ; Григорія къ Литоію; Григор. Богосл. и Амфилохія о книгахъ; отвѣты Тимоѳея (15); Ѳеофила; Кирилла; Геннадія съ подписями; КП. церкви къ Мартирію; Аѳанасія къ Руфин.

211ª—212ª δίαταξις οζ. διὰ τοὺς φύσιν ἀσελγαίνοντας...

212ª—217ª τοῦ ἁ. γερμανοῦ ἀρχιεπ. КП. περὶ τῶν ς οἰκ. συνόδων ἐν συντόμῳ:—Χρὴ γινώσκειν ὅτι ἓξ... (вѣроятно = ἀδέσποτον у РП. I, 369—374, но съ эпилогомъ Ἰδοὺ πρὸς μείζονα γνῶσιν ἐγράφησαν αἱ ἅγιαι αὗται ἓξ... αἰώνων ἀμήν (сравн. Patm. 205 л. 414—417, Laud. 39 л. 4—7), такъ какъ та же статья, которую Coxe, Catalog., 307 и Zachariae, Prochir., 310, указываютъ въ Barocc. 185 подъ именемъ патр. Германа, оканчивается именно словами ...αἰώνων ἀμήν).

л. 217ª—239ᵇ. Ἐκ τῶν μετὰ τὸν κώδικα...

Указатель, а потомъ и самыя 87 главъ, безъ конца 87-й потому, что между лл. 239 и 240 вырѣзано 4 лл.

л. 240ª—257ª τοῦ ἁγ. ἐπιφανίου ἐπισκόπου κύπρου πόλεως κωνσταντίας: —

Πασῶν αἱρέσεων μητέρες καὶ πρωτότυποι...

къ 80-й есть κεφάλαια τοῦ τῶν μασσαλιανῶν... и затѣмъ ἔτι περὶ...

100-ая измаилиты, о которыхъ много; и наконецъ, χριστιανοκατήγοροι ἤγουν εἰκονοκλάσται ἢ θυμολέοντες: — Χριστιανοκατήγοροι καὶ εἰσὶ.....; насчитано ὁμοῦ αἱρέσεις ρος ∴

л. 257ª—270ª μβ. τιμοθέου πρεσβυτέρου... πίστει: — и о ересяхъ τῶν διακρινομένων.

л. 270ª—276ᵇ Ἐκλογὴ τοῦ παρὰ τοῦ θεοῦ διὰ τοῦ μωσῆ δοθέντος νόμου τοῖς ἰσραηλίταις· α. περὶ κρίματος καὶ δικαιοσύνης:—

въ концѣ: πεπλήρωται ἡ μωσαϊκὴ διάταξις:— въ 50 глав., съ оглавл. впереди.

л. 276ᵇ—277ª περὶ ὅρων καὶ ὁροθεσίων ἀγρῶν. τοῦ μζ βιβλίου τῶν διγέστων τίτλου ια: — Ὁ ἀρχαίους μετακινήσας ὅρους...

τοῦ αὐτοῦ τίτλου κα: Ἐὰν δοῦλος...
τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ τίτλου: Οἱ τὰ ὁροθέσια...
τοῦ κώδικος βιβλ. δ βιβλ. β. Περὶ τῶν ἀλλοτρία....
διάτ. ρκα ιδ. Πάντες οἱ ἄρχοντες... τιμωρείσθωσαν: —

л. 277[b]—287[b]. Указатель (ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων τῆς [νεαρᾶς] νομοθεσίας:—) и самая Ἐκλογὴ τῶν νόμων ἐν συντόμῳ γινομένη...

Обрывается р-сь на началѣ гл. 6 тит. VIII. Нѣкоторыя особенности этого текста Эклоги отмѣчены Zachariae (Coll. libror. J. Gr.-R. inedit.).

Во времена Zachar. ркп. была гораздо полнѣе: въ Эклогѣ titulus explicit in verbo ἀπερχομένου (т. е. она была въ цѣломъ составѣ!); leges Rhodiae, fragmenta Novellarum et Codicis varia (т. е. былъ и Appendix Eclogae въ полномъ составѣ).

E 69 (531).

Бум.; 1613 г.; 137 лл. (21 × 14; т. 14 × 7,5), по 20 стр.

л. 1—63. Литургія Іоанна Злат. и Василія Вел.; чины посвященія.

л. 64—116[a]. Πίναξ σὺν θεῷ τοῦ παρόντος νομίμου, ὅπως τὸ ζητούμενον εὔρῃς ἐν τάχει:— 230 гл. а затѣмъ и самъ сборникъ, нач.:

Περὶ τοῦ πῶς δεῖ τυγχάνειν τοὺς πνευματικοὺς πατέρας, τοὺς κατὰ θεὸν πραγματευομένους, τὴν ἑτέρων σωτηρίαν καὶ οἰκοδομήν: — Ὁ δεχόμενος τοὺς λογισμοὺς...

л. 116[a] запись: χεὶρ σωφρονίου ἀρχιερέως μελενίκου:—

л. 116[a]—132[b]. Ἐρώτησις καὶ ἀπόκρισις. Πότε ἔπλασεν ὁ θεὸς τὸν ἀδάμ; Ἀπόκρισις. Ὡς γενέσθω...

л. 132[a] запись: χεὶρ σωφρονίου ἀρχιερέως μελενίκου. ζρκα'.

Слѣдующіе листы или пустые или заняты календарными таблицами.

E 153 (615 Zach. 3).

Бум.; XIII—XIV в.; 271 лл. (34,5 × 24; 28 × 17,5), по 36 стр.

л. 1[a] ἐξήγησις τῶν ἱερῶν κανόνων· τῶν τε ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν οἰκ. συνόδων ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν τοπικῶν ἤτοι μερικῶν· καὶ τῶν λοιπῶν ἁγ. πατέρων, πονηθεῖσα τῷ ζωναρᾷ· τῷ γεγονότι μεγάλῳ δρουγγαρίῳ τῆς βίγλας καὶ πρωτοασεκρήτης: —

причемъ здѣсь Амфилохія ямбовъ совсѣмъ нѣтъ, а отъ Григорія Богосл. только заглавіе, нѣтъ текста, но есть

ἑρμηνεία. Εἰ καὶ τέσσαρες εἰσὶν αἱ βίβλοι τῶν βασιλειῶν ἀλλ' εἰς δύο παραλαμβάνονται καὶ ἀριθμοῦνται: —

ἑρμηνεία. Αἱ δώδεκα βίβλοι τῶν ἀπηριθμημένων ἄνωθεν προφητῶν, μία φησὶ λογίζονται· τέσσαρες δὲ αἱ τῶν ἄλλων προφητῶν βίβλοι ἑκάστου μία λογιζομένη:—

ἑρμηνεία. Ἀρχαίας μὲν φησὶ ἤτοι... καὶ δύο λέγεται εἶναι:—

Ἀπαριθμήσας καὶ τὰ τῆς νέας... ἀλλὰ νόθον:—

Затѣмъ

л. 269^{b}—270^{a} ἐξήγησις τοῦ ἐκ τῆς πρὸς τοὺς νικοπολίτας ἐπιστολῆς λόγου τοῦ ἁγ. βασιλείου:— Ἡ ἐπιστολὴ διαλέγεται...

л. 270^{a-b}. Ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις τῶν γεγονυιῶν ἐρωτήσεων παρὰ μοναχῶν ἔξω... κομνηνοῦ:— (РП. IV 417—425) безъ толков.

л. 270^{b} τοῦ μακαριωτ. ἀρχιεπισκόπου КП. σισινίου τόμος συνοδικός:—

Οὗτος ὁ τόμος ὁ γεγονὼς κατὰ τὸν φεβρουάριον μῆνα... καθαιρέσει τελείᾳ ὑποπεσεῖται: — см. Ватопед. 574, л. 8^{b}—9^{b}.

л. 270^{b}—271^{b}. Ἴσον τῆς ἐκτεθείσης ψήφου· συνοδικὸν ἐπὶ μιχαὴλ... Ἀνήνεγκεν ὁ ἱερώτατος... ἐκπέφευγε:— (РП. V 40—41 строка 26 сверху).

л. 271^{a-b}. Ἐστὶν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐτῶν οὕτως:—

Γίνονται οὖν ἀπὸ μὲν τοῦ ἀδὰμ ἕως τοῦ κατακλυσμοῦ... ὁμοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τελειομένου τοῦ $\overline{\zeta}$ ἔτους τῆς βασιλείας ἰωάννου κομνηνοῦ τοῦ πορφυρογεννήτου, ἔτη ἀπὸ κτήσεως κόσμου $\overline{\text{ϛχλς}}$.

л. 271^{b}. Τὰ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ὀφφίκιά εἰσι ταῦτα:—

Τὰ τῆς μεγ. ἐκκλ. ὀφφίκια κατὰ μὲν τὸν ἀριθμόν...

конца не хватаетъ.

E 154 (616 Zach. 1).

Бум.; 1565 г.; 172 лл. (36,6 × 25,6; 24,3 × 14,3), по 39 строкъ.

л. 1—155. Каноны апостоловъ всел. и пом. собб., оо. церкви (вплоть до окружнаго посланія Геннадія) съ толков. Зонары.

л. 156^{a}—162^{b}. Τοῦ ἁγιώτατου πατριάρχου КП. φωτίου:—πίνακα τῶν ἁγίων κανόνων ἐποίησεν οὗτος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης καὶ ἔγραψεν, ἐν τίτλοις τεσσαρεσκαίδεκα:—

τίτλος $\overline{\alpha}$. Περὶ θεολογίας καὶ ὀρθοδόξου πίστεως...

Указатель всѣхъ главъ номоканона съ ссылками на каноны (есть Ник. II, Конст. I—II; Соф. не замѣтилъ).

л. 163[a] записи: + ἰωάννου μαλαξοῦ καὶ τάδ' ἐγράφη: — + ἐτελειώθη ἡ παρούσα βίβλος διὰ χειρὸς ἰωάννου ἀναγνώστου εὐτελοῦς τοῦ μαλαξοῦ· ἔσω ἐν τῷ ναῷ τῆς παναγίας μου τῆς ἐπ' ὀνομαζομένης χρυσοπηγῆς, ἐν τῷ γαλατᾶ· δι' ἐξόδου, κόπου, καὶ μόχθου· τοῦ ὁσιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῦ πατρός, παπὰ κυροῦ ἰγνατίου· καὶ μεγάλου πρωτοσυγγέλου τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας· ἀπὸ κτίσεως κόσμου ϛζογ$^{\omega\prime}$ ἰνδικτιῶνος, ὀγδόης· καὶ ἀπὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας. ϡφξε$^{\omega\prime}$ μηνὶ μαΐῳ κη: καὶ εὔχεσθαι: ∞

+ τὸ παρὸν βιβλίον ἀφιερώθη εἰς τὴν σεβασμίαν καὶ βασιλικωτάτην ἁγίαν μονὴν τῆς μεγίστης λαύρας τὴν ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει τοῦ ἄθω κειμένην, διὰ μίαν πρόθεσιν· καὶ μηδεὶς ἀποξενώσει ἐξ αὐτῆς τῆς μονῆς αὐτὸ ἐν βάρει ἐπιτιμίου πολλοῦ:—καὶ ὁ ἀφιερώσας εἰμὶ γαλακτίων ἱερομόναχος ἀπὸ μωραΐαν:— ϡχξζ. ἰουλλίῳ η$^{\eta}$.—

л. 167[a] (другой рукой) τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν γριγενδίου ἀρχιεπ. γενομ. πόλεως [ ] διάλεξις μετά τινος ἰουδαίου τὸ ὄνομα ἐρβάν:— Τελεσθείσης ἤδη τῆς... Migne, LXXXVI 621 и слѣд.

H 14 (1649).

Бум.; XVII в., стр. 212 (14,5 × 10; 10,3 × 6,5); по 13 строкъ.

стр. 2—212, Νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον:—въ 169 главв. съ указат.; обрывается на 147 главѣ.

H 52 (1687).

Бум.; XIV вѣка; лл. 169 (23 × 14; 19 × 12), конца нѣтъ; въ началѣ не хватаетъ только одного листа; въ срединѣ—многихъ; разными почерками, по 28 строкъ.

л. 1—82[b]. Собраніе отрывковъ разнообразнаго содержанія.

л. 82[b]—87[a]. Νομοκάνονον τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου τοῦ νηστευτοῦ:—

Ὅτι δεῖ τὸν ἐξομολογούμενον κρύφια...

Такой же, какъ въ Ω 61, только въ концѣ нѣтъ о степеняхъ покаянія.

л. 87[a]—108[b], 118[a]. Извлеченіе изъ каноновъ Апост., соборовъ всел. и помѣстныхъ, Діонисія, Петра Алекс., Василія Вел., Тимоѳея Алекс., Ѳеофила.

л. 115[a]—117, 109[a—b] вопросы святогорцевъ патр. Николаю III въ полной редакціи.

л. 109[b] Νικηφόρου τοῦ ἁγιωτ. πατρ. ΚΠ. ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτοῦ συντάξεων· καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἁγίων πατέρων περὶ τῶν καταπτωματισθέντων ἐν αἱρέσει καὶ ἑτέροις τισὶ παραπτώμασι· ὑπὸ τοῦ δυσσεβοῦς λέοντος τοῦ τυράννου καὶ νέου αἱρεσιάρχου.

περὶ τῶν ἐκκλησιῶν τῶν ἐν αἱρέσει θρονιασθέντων (!)

α̅. Τὰς ἐκκλησίας...

(α̅ правила только начало, потому что дальше не хватаетъ одного листа).

л. 112[b]—114[b]. Κανόνες τῶν ἁγίων πατέρων περὶ μοναχούς: —

Ὅστις βούλεται βίον ἀκύμαντον καὶ ἀτάραχον ὁδεῦσαι· λογιζέσθω ἑαυτὸν...

Дальше листы сильно перемѣшаны, рукопись вообще и плохо сохранилась и неисправно написана.

Θ 14 (1649).

Бум.; XVI в.; лл. 262 (15,5 × 10,5; (10,5 × 6); 16 строкъ.

л. 137[a]—155[a]. Μανουὴλ ἱεροδιακόνου καὶ μεγ. χαρτοφύλακος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας. Ἔκθεσις ἁπλουστέρα τε καὶ συντομωτέρα...

л. 256[b] запись: δημητρίου τάλανος μέμνησο θύτα, ὅταν τὴν θείαν ἐκτελεῖς λειτουργίαν:—

Θ 195 (1610).

Бум., XIV—XV в.; стр. 189 (24 × 18; 20 × 12,3), безъ нач. и безъ конца; по 28 строкъ.

стр. 1—40. Какой-то указатель, въ которомъ выписаны заглавія и начальныя слова каноновъ.

стр. 41—135. διαφοραὶ αἱ διαθέσεις τῶν ἐξομολογουμένων κρύφια ἁμαρτήματα καὶ τῶν ταῦτα ἀναδεχομένων ἀληθιναὶ καὶ ἄπταιστοι πρὸς θεὸν καὶ ὑπὸ θεοῦ καὶ ἐκ θεοῦ αἱ διακρίσεις· ὡς οἶμαι ὁ ταπεινὸς θεόδωρος τοῦ στουδίου:—

Ὅτι δεῖ τῶν ἐξομολογουμένων κρύφια πταίσματα...

канόνες τῶν ἁγίων ἀποστόλων:—

τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἐπισκ. καισαρ. καππαδ. βασιλείου τοῦ μεγ. καὶ τῶν ἁγ. πατέρων ἐπιτίμια εἰς παραπίπτοντας: — Ἡ προσβολὴ τοῦ λογισμοῦ... всѣхъ 41.

χρὴ δὲ γινώσκειν καὶ τοῦτο ὁ δεχόμενος τὰς ἐξομολογήσεις· ἐπιτάσσειν αὐτοὺς ὡς καὶ ἡ διάκρισις αὐτοὺς συμφέρει ἵνα εἰ δύνανται οἱ ἐξομολογούμενοι ποιῶσι καὶ εὐχέλαιον καὶ ἐλεημοσύνην κατὰ δύναμιν: — α̅. Ἐὰν μεταλάβῃ τις... (всего 124).

стр. 81—136 κανόνες ἐκκλησιαστικοί: — слѣдующіе:

α̅. Τῇ ἁ. καὶ μεγ. σαββάτῳ.. всѣхъ 10.

περὶ νηστείας: — α̅. Καὶ τὰς τρεῖς ἑβδομάδας.... всѣхъ 6.

περὶ ἀρχιερέων καὶ ἱερέων καὶ διακόνων καὶ ἱερωμ. γυναικῶν: — α̅. Εὐχὰς πρὸ παντὸς χρὴ... всѣхъ 87.

περὶ τῶν ἐπιορκησάντων: — α̅. Εἰ μὲν ἐκ βίας... всего 57.

Ἐρωταποκρίσεις: — α̅. Ἐρώτ. Τὰ τῶν ἁ. ποτηρίων... всего 12 съ εὐχὴ εἰς λύσιν ὅρκου и εὐχὴ τῆς συγχωρήσεως.

ἕτεραι ἐρωταποκρίσεις Тимоѳея Алекс.

Василія къ Амфил. περὶ ἱερέων: — α̅. Τὸ κατὰ τοὺς κληρικοὺς.... всѣхъ 5.

κανόνες τῶν ἁ. ἀποστ. περὶ ἱερέων: — α̅. Ἐπίσκ. ἢ πρεσβ. ἢ διάκ. κοσμικὰς φροντίδας...; извлечены каноны изъ другихъ мѣстъ, но счетъ имъ общій; всѣхъ 195.

стр. 136—162 περὶ γάμων ἐπιτετρ. καὶ κεκωλυμ. καὶ περὶ διαφόρων βαθμῶν... κεκωλυμένα: — α̅. Τρεῖς εἰσιν ὅροι τῶν... (и о другихъ предметахъ) всего 42.

стр. 162—174. Τοῦ ἐν ἁγ. πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου ἀρχιεπ. ΚΠ. τοῦ χρυσοστόμου(!) διαφοραὶ ἐπιτιμήσεων, λίαν εὐσυμπάθητοι: — α̅. Τῆς θείας καὶ πανάγνου τοῦ ὑπεραγάθου...

стр. 175—186. ἐπιτίμια τοῦ ἁγίου ἰωάνννου τοῦ νηστευτοῦ: —

Всего 48 (счетъ отъ α̅—μη̅, хотя авторы разные).

α̅. Ἃ δέ μοι τῷ παντόλμῳ εἰς ἄπειρα πλήθη...
κανόνες τοῦ μεγ. βασιλείου: — ζ̅. Ὁ φόνος ὁ μὲν λῃστρικὸς...
τάξις καὶ προκαθεδρία τῶν ὁσιωτάτων πατριαρχῶν: — κα̅. ὁ ῥώμης...
ὅροι ἐπιτιμίων τοῦ ἐν ἁ. π. ἡμ. βασιλείου τοῦ μεγ.: — κζ̅. Εἴ τις ἐξέλθῃ...

стр. 186. (продолжается счетъ предыдущихъ ἐπιτίμια до конца р-си). Εἶθ' οὕτως ἀνιστᾷ τὸν ἐξομολογούμενον καὶ λέγει αὐτῷ: — μθ̅. Ἰδοὺ θελήματι θεοῦ... νς̅. Ἐὰν περιπατήσῃ μετὰ τῆς νύμφης...

стр. 187 ὀκτὼ αἱμομιξίαι εἰσίν: — α̅. Ὀκτὼ αἱμομιξίαι εἰσὶ καὶ ε̅ μαλακίαι...

стр. 188—189 νζ. Κτηνοβατία ὅταν φθασθῆ...

стр. 189. Εὐχὴ λεγομ. ἐπὶ ἐξομολογουμένου καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ ἁγ. δώρου· τῆς ἐπιτιμήσεως αὐτοῦ πληρωθείσης:—οζ. Κύριε ὁ θεός ἡμῶν· ὁ παραγινόμενος ἐπὶ τοῖς,.. (безъ конца).

Θ 219 (1634) Zach. 10.

Бум.; XIV в.; 411 лл. (29 × 20,5; 20,5 × 12,5); 32 строки.

л. 1—223ª. Синтагма Власт. съ обычн. прилож. вплоть до латинизированныхъ λέξεις.

л. 223ᵇ—224ª. Кирилла XII главъ на Несторія.

л. 224ª. Σωκράτους ἐκ τοῦ ζ τόμου ἐν ᾧ καὶ παραδείγματα εἰσάγει τῆς τῶν θρόνων μεταθέσεως:—Σιλβανὸς ὁ τῆς τρώαδος...

л. 224ᵇ—225ª. Матѳея Власт. о чинахъ вел. церкви и царскаго дворца.

л. 226ª—348ª. Каноны апост., соборовъ, оо. церкви, при чемъ послѣ окружн. посл. Геннадія слѣд.: Тарасія къ Адріану, изъ посл. Вас. къ Никоп. (Ἡ ἐπιστ. διαλέγεται...).

л. 348ª—354ᵇ. Св. Епифанія о ересяхъ.

л. 354ᵇ—356ª. Тимоѳея пресвит. КП. о приходящ... (не оконч., но оставл. л. 356ᵇ пустымъ и больш. полов. л. 358ª).

л. 357ª—394ᵇ. βαρλαὰμ μοναχοῦ πρὸς λατίνους 9 словъ.

л. 395ª—411ª. Πλάττεται παρὰ θεοῦ πρῶτος ἄνθρωπος εἰς γῆν ὁ ἀδάμ...

.....(Михаилъ Палеологъ) ἐτελεύτησε δὲ τῇ ια τοῦ δεκεμβρίου τοῦ ς[ψ]α ἔτους: Ἀνδρόνικος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς ἔτη μθ μῆνας γ. καὶ ἐτελεύτησε τῇ ιγ τοῦ φευρουαρίου τοῦ ςωμ ἔτους: Μιχαὴλ δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ προαπῆλθε κατὰ τὸ ςωκθ ἔτος: Ἀνδρόνικος ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἔτη ιγ. καὶ ἐτελεύτησε τῇ ιε τοῦ ἰουνίου ἰνδ. θ τῷ ςωμθ ἔτει: [τῷ ν] ἔτει τῇ κς τοῦ ὀκτωβρίου περιεβάλετο ὁ καντακουζηνὸς κυρὸς ἰωάννης τὰ κόκκινα: τῷ δὲ νε ἔτει τῇ γ τοῦ φευρουαρίου εἰσῆλθεν εἰς τὴν ΚΠ.: —

Θ 220; (1635 Zach. 9).

Бум.; XIV в.; 763 лл. (29,5 × 21,5; 18,5 × 13,3), одной рукой въ два столбца; оч. шир. verg.

л. 1—688ᵇ. Синтагма Властаря, въ которой каноны съ толкованіями Зонары и Вальс.; къ отд. Ω прибавл. еще Карѳаг. 108 и

Вас. 45, каждый съ толков. Зон. и Вальс.; затѣмъ уже обычн. прилож. (Никифора 38 правв.) вплоть до λατινικαὶ λέξεις.

л. 688ª—689ª οἰκτροῦ μοναστῶν ταυτὶ ματθαίου θύτου:—Τῆς ἐκκλησίας τὰς τιμὰς... и о придворныхъ чинахъ.

л. 689ª—692ᵇ. Вопросы монаховъ при патр. Николаѣ III, съ толк. Вальс.

л. 692ᵇ—693ᵇ Ἐρώτησις. Αἱ παρὰ τοῦ μακαρίου πατρ. ἀντιοχείας θεοδώρου τοῦ ἐπιλεγομένου βαλσαμὼν γεγονυῖαι ἀποκρίσεις πρὸς τὰς ἐρωτήσεις μάρκου τοῦ ὁσιωτ. πατρ. ἀλεξανδρείας· εὑρίσκονταί τινες παρεκβάσεις ποιούμεναι ἔν τε κανονικαῖς καὶ νομικαῖς διατάξεσι...

схолія in m.: Ἰωάννου τοῦ κίτρους εἰσὶν αὗται αἱ ἀποκρίσεις. ἀπὸ τῶν ἐρωτήσεων, ὧν πρὸς αὐτὸν προύτεινεν ὁ ἀρχιεπ. δυρραχίου κυρὸς κωνσταντῖνος ὁ καβάσιλας:—Дѣйствительно здѣсь тѣ же отвѣты, что у РП., V 418—420.

л. 693ᵇ—711ª. Вопросы Марка Ал. и отв. Вальс.

л. 711ª—712ª. Ἐρωτήσεις τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου βελλᾶς πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον. ἃς ἠρώτησε διὰ τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου δυρραχίου ῥωμανοῦ:—

α̅. Τινὲς τῶν οἰκείων γυναικῶν ὑποχωρήσαντες...

Сначала 6 вопросовъ, а потомъ отвѣты на нихъ, какъ напечат. РП., V 114—116, но съ другимъ заглавіемъ и съ предисловіемъ.

л. 712ª—712ᵇ περὶ γάμου καὶ βαθμοῦ ἐρώτησις πρὸς τὸν θεσσαλονίκης κυρὸν βασίλειον:—

Ὁ πετράκας... (РП., V 389—390).

л. 712ᵇ—713ª τοῦ патр. κυροῦ ἀλεξίου περὶ γάμου:—Προκαθημένου ἀλεξίου... ἰωάννης κουβουκλείσιος... (РП., V 36—37).

л. 713ª—714ᵇ περὶ τῶν τῆς συγγενείας βαθμῶν ἐκ τοῦ γ̅ βιβλίου τῶν ἰνστιτούτων:—Ἡ συγγένεια γενικόν... съ табл.

л. 714ᵇ—717ᵇ. Отвѣты Никиты хартоф. (РП. V, 382—388).

л. 717ᵇ—718ᵇ. Περὶ μνηστείας καὶ ὅτι οὐδὲν... (РП., V 51—52).

л. 718ᵇ—719ª. Ἑτέρα συνοδ. σημείωσις περὶ τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου καὶ αὕτη περὶ μνηστείας:— Μηνὶ μαρτίῳ ιθ̅... (V, 53—54).

съ добавл.: Ὁ παρθένον ἣ χήραν ἁρπάσας οὐ δύναται ταύτην γαμεῖν... αἱ ψυχαὶ αὐτῶν συνάπτονται:—

л. 719ª—722ᵇ ὑπόμνημα Іоанна Θракисія.

л. 722ᵇ—723ª. Ὅτι ἡ τοῦ ἀδελφοῦ μου γυνὴ δευτέρου ἐστὶ βαθμοῦ:—Ἰσχναῖς ἐπινοίαις διὰ τὴν...

л. 723ª—723ᵇ κεφ. νόμιμα περὶ προικός:—Δηλοῖ βιβλίον...

л. 723ᵇ—729ª Димитрія Хомат. (V, 421 — 427) въ срединѣ съ διαγράμμα $\overline{\epsilon}$ βαθμοῦ ἐξ ἀγχιστείας ἤγουν ἐκ δύο καὶ τριῶν. ὃς κεκώλυται:—

л. 729ª—738ᵇ его же Константину (V, 428—436).

съ прибавл. (л. 737ª) ἐρωτ. Ἐψηφίσθη τις διάκονος ὢν καὶ ὀφφικιάλιος εἰς χηρεύουσαν ἀρχιερέως ἐπισκοπὴν...

ἀπόκρ. Ἡ μὲν $\overline{\rho\lambda\zeta}$ ἰουστιν. νεαρὰ ἡ κειμ. ἐν τῷ βιβλίῳ $\overline{\gamma}$ τῶν βασιλικῶν..

л. 739ª—742ª αἱ ἐν τοῖς νομίμοις κείμεναι ἰταλικαὶ λέξεις κατὰ στοιχεῖον: — Α. Αὐσήθ, ἀπείη μὴ γένοιτο· ἀλλοφίκιος. λειτουργία. αὐδίκτους, προσκυρωθέντας...

742ª—743ª Анастасія Антіох. и Кирилла Алекс. ἔκθεσις σύντομος τῆς ὀρθοδ. πίστεως:—Ποίας θρησκείας εἶ...

л. 743ᵇ—748ᵇ κεφάλαια κατ' ἐκλογὴν τοῦ μωσαϊκοῦ παραγγέλματος:—κεφ. $\overline{\alpha}$. Περὶ κρίματος καὶ δικαιοσύνης:—

л. 748ᵇ—749ª περὶ ὅρων καὶ ὁροθεσίων:—

л. 749ª—749ᵇ περὶ τῶν ἐν ἀλλοτρίᾳ γῇ καὶ ἐν ἀλλοτρίῳ ἐδάφει...

л. 749ᵇ—756ᵇ. Вальсам. о постахъ цѣлаго года (IV 565—579).

л. 756ᵇ—762ᵇ. Іоанна Зонары о φυσικὴ ἐκροή (IV 598—611).

л. 762ᵇ—753ª. Вальсамона статьи εἰς νομοκάνονα: —Τοῦ ἁγίωτ. πατρ. ἀντιοχείας κυροῦ θεοδώρου τοῦ βαλσαμὼν στίχοι εἰς τὸν νομοκάνονα ἰαμβικοί:—Τὴν μωσαϊκὴν ἀναμετρήσας πλάνην...

I 22 (1234).

Бум.; 1602 г.; лл. 434 (15×10,5; 10×6), двумя почерками, по 14 строкъ.

л. 1—108ª. Νομοκάνονον σὺν θεῷ πάνυ πλούσιον:—съ указат. въ 165 главахъ.

л. 108ª запись: κύριλλος μοναχὸς $\overline{\zeta\rho\iota}$ μηνὶ ἀπριλλίῳ. ἐν ὄρει τοῦ ἄθω:—

л. 111 до конца уже другой рукой:—

Календарь, тропари изъ παρακλητική, чинъ великой схимы, ἀκολουθία τοῦ ἀποκουκουλίσματος, разрѣшит. молитва, ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ, ἀκολουθία τοῦ ἐξοδιαστικοῦ, τοῦ τριωδίου, ἀκολ. τοῦ ἁ. ἐλαίου.

К 14 (1024; Zach. 17).

Бум.; 1600 г. (Zach.: XVII s.), лл. 320 (15,5×10; 10×5,8), по 19 стр.

Въ этой р-си содержится сборникъ іеромонаха Макарія, встрѣчающійся очень рѣдко [1]), и потому она заслуживаетъ особаго вниманія.

л. 1ª—8ª. Πίναξ σὺν θεῷ ἁγίῳ τοῦ πρώτου βιβλίου· περὶ κοσμικῶν κεφάλαια διάφορα καὶ ἀναγκαῖα:—

Всѣхъ главъ σλα.

α. Περὶ τῶν ἀρνηθέντων τὸν χριστὸν ἑκουσίως ἢ ἀκουσίως:—

β. Περὶ τῶν αἱρετικῶν ὑποστρεφόντων:—

γ. Περὶ αἱρετικῶν:—

δ. Περὶ λατίνων:—

ε. Περὶ ἱερέων ἐχόντων γυναῖκας, χρὴ δέχεσθαι τὰς ἐξομολογήσεις:—

ς. Περὶ μοναχῶν δεχομένων τὰς ἐξομολογήσεις:—

ζ. Περὶ πόσων χρόνων ὀφείλει ἐξομολογεῖσθαι ὁ ἄνθρωπος:—

. . . . . .

σλα. Περὶ μελλόντων χειροτονηθῆναι κεφάλαια διάφορα:—

л. 9ª. Κανόνες συντεθέντες παρὰ τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων· καὶ τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων τῶν ἑπτά [2])· ἔτι δὲ [3]) καὶ τῶν κατὰ καιροὺς γενομένων τοπικῶν συνόδων· καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν βασιλείου· ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεως τοῦ νηστευτοῦ· καὶ ἑτέρων ἁγίων πάνυ μεγάλων· κεφάλαια διάφορα καὶ ἀναγκαῖα πρὸς τοὺς δεσμεῖν καὶ λύειν ἐξουσίαν εἰληφότας. За этимъ заглавіемъ слѣдуетъ небольшое предисловіе составителя:

Ἐπεὶ οὖν πάλαι κατὰ καιροὺς ὑπὸ διαφόρων καὶ διαφόροις ἁρμόζοντες (ἁρμόζοντα?) οἱ νόμοι καὶ κανόνες τῆς ἐκκλησίας ἐθέσπισαν· δέκα γὰρ μετὰ

1) Мнѣ извѣстны только три син., кромѣ Лаврскаго: 1) Athous Δοχειαρίου 293 (Ламбр. 2967), бум., 1616 г. (ἐγράφη ἐν ἔτει ζρκε μηνὶ νοεμβρίῳ), in 8°; 2) Vatic. Borgian. gr. 13 (olim L. VI. 14), XVI в., лл. не номерованы (21,5×14,75; 14×8), по 23 строки; 3) описанный Gollob въ Sitzungsberichte der Wiener Akad. der Wissensch. 1904 CXLVI (объ этомъ описаніи знаю только изъ Byz. Ztschr. 1904). Изъ-Borgian. приводятся варіанты къ тексту предисловія составителя.

2) οἰκουμ. ζ συνόδων B. 3) δὲ проп. B.

τοὺς ἀποστόλους αἱ μεγάλαι γεγόνασι σύνοδοι. πρὸς τούτοις δ' αὖ[1]) καὶ βασίλειος ὁ μέγας περὶ πολλῶν ἐκανόνισε· ἔτι μὴν καὶ ἰωάννης ὁ νηστευτής· καὶ ἕτεροι ἅγιοι πατέρες· εἰκότως δὲ διὰ τοῦτο σποράδην ὑπ' αὐτῶν, ὡς ἀπῄτει τὰ κατὰ χρόνους ἀναφυόμενα· καὶ οὐ τάξει τινὶ πραγμάτων, ὡς ἐν κεφαλαίοις διηρημένων, οἱ κανόνες ἐγράφησαν· ὡς ἐκ τούτου δυσεύρετον τὸ πρός τινων ἀθρόως ἐπιζητούμενον κεφάλαιον· καὶ διὰ τοῦτο χάριτι τοῦ κυρίου καὶ[2]) θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ· τὰ σποράδην ὑπ' αὐτῶν ὁρισθέντα κατὰ καιρούς, εἰς ἓν ἡμεῖς συναθροῖσαι σπουδάσομεν καὶ ταῦτα διελθόντες, μακάριος ἱερομόναχος, ἐκτεθείκαμεν[3]) ἕνα ἕκαστον κεφάλαιον τῶν αὐτῶν ἁγίων εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν[4]) ὁμοῦ, ὡς ἂν εὑρεθῶσι τῆς μιᾶς ὑποθέσεως ζητούμενα πρὸς τὸ ἀνοχλήτως· καὶ ἀνεμποδίστως εὑρίσκειν εὐθὺς τοὺς τῶν ψυχῶν οἰκονόμους: —

κεφ. $\overline{\alpha}$. Περὶ τῶν ἀρνηθέντων τὸν χριστὸν ἑκουσίως ἢ ἀκουσίως:— (in m. τοῦ μεγ. βασιλείου $\overline{\pi\alpha}$) Ἐπειδὴ πολλοὶ ἐν τῇ....

л. 174[b] ἕτερα κεφάλαια ἀναγκαῖα καὶ συντομώτερα περὶ κληρικῶν, ἱερέων, διακόνων, καὶ ἀναγνωστῶν:—(83 главы).

πίναξ:—$\overline{\alpha}$. Περὶ διδασκόντων καὶ διδασκομένων:—

$\overline{\beta}$. Περὶ μνησικακίας κληρικῶν: —

. . . . . .

$\overline{\pi\gamma}$. Περὶ ἱερέως κουρευθέντος ἔχοντος γυναῖκα:—

βιβλίον $\overline{\beta}$.

κεφ. $\overline{\alpha}$. Περὶ διδασκόντων καὶ διδασκομένων: — (in m. ἀποστόλων). Παραγέλομεν τοὺς ἱερεῖς...

л. 236[b] ἕτερα καφάλαια διάφορα καὶ ἀναγκαῖα περὶ μοναχῶν: —

Указатель 38 главъ.

$\overline{\alpha}$. Περὶ τῶν θελόντων μονάσαι: —

. . . . . .

$\overline{\lambda\eta}$. Περὶ ἑκουσίου καὶ ἀκουσίου φόνου: —

[βιβλίον $\overline{\gamma}$].

κεφ. $\overline{\alpha}$. Περὶ τῶν θελόντων μονάσαι:—(in m. τῆς ἐν ΚΠ). Τὰς ἀκριτους καὶ ἀδοκιμάστους....

л. 264[a]—272 πίναξ σὺν θεῷ τοῦ παρόντος νομίμου, τοῦ $\overline{\delta}$ βιβλίου:—

$\overline{\alpha}$. Ὅτι οὐ δεῖ χειροτονεῖν παρ' ἐνορίαν:—

. . . . . .

1) δ' οὖν B. 2) κυρίου καὶ προπ. B. 3) ἐκτεθέκημεν cod. 4) εἰς τῶν αὐτῶν ὑπόθεσιν B.

σκη. Περὶ τοῦ πότε καταλύεται ἡ νηστεία τῆς τετράδος καὶ τῆς παρασκευῆς:—

Но послѣ этого πίναξ не слѣдуетъ непосредственно сама IV книга, а сначала внѣ счета:

л. 272ª—281ᵇ. Ἕτερον νομοκάνονον συνοπτικώτερον ἀπὸ διαφόρων κανόνων:—Προοίμιον. Ὁ δεχόμενος τοὺς λογισμοὺς.... ....κατὰ τὸν μγ τῆς αὐτῆς συνόδου: — далѣе также и

л. 273ᵇ. Ἀκολουθία τῆς ἐξομολογήσεως: —

Εἰς ἐξομολόγησιν προσφέρει ὁ πνευματικὸς πατὴρ τὸν μέλλοντα... (= Павловъ, Номоканонъ, 83 — 99 до словъ: ....ἐὰν θελήσῃ κατὰ τὸν ματθαῖον).

За канонико̀нъ уже слѣдуетъ IV книга подъ заглавіемъ:

л. 281ᵇ—320 Συνοδικοὶ κανόνες καὶ ἀποστολικοί, καὶ τοῦ μεγάλου βασιλείου:— α. Ὁ χειροτονῶν ὑπερορίαν σὺν τῷ χειροτονουμένῳ...

Павлова, Номоканонъ, 115—437 содержитъ тотъ же текстъ, но раздѣленіе на главы другое хотя ихъ тоже 228.

л. 320ª запись: τέλος τοίνυν εἴληφεν ἡ παροῦσα βίβλος διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ γγίνου ἱερέως καὶ πρωτοπάπα τῆς ἁγιωτ. ἀρχιεπισκοπῆς πωγωνιανῆς ἀρχιερατεύοντος τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς αὐτῆς ἀρχιεπισκοπῆς κυροῦ ἀνθίμου· τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ἀρχιερατείας αὐτοῦ· τοῦ ἑπτακισχιλιοστοῦ, ἑκατοστοῦ ὀγδόου ἔτους· μηνὶ ἰουλίῳ· καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες εὔχεσθαί μοι, διὰ τοῦ κυρίου· κοινὸν γὰρ τοῖς πᾶσιν τὸ τοῦ θανάτου ποτήριον:—

Хотя въ своемъ предисловіи авторъ не упоминаетъ ни объ одномъ изъ бывшихъ до него системат. сборниковъ, но въ текстѣ онъ не разъ дѣлаетъ ссылки на Властаря; несомнѣнно также, что имъ взято много изъ Νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον; благодаря тому, что р-сь датирована 1600 годомъ, можно съ увѣренностью отнести появленіе сборника къ XVI вѣку. Объ авторѣ сборника мнѣ ничего не извѣстно; едва ли даже это одинъ изъ извѣстныхъ въ исторіи византійской литературы Макаріевъ XVI—XVII вв.

Неправильно, т. е. неточно замѣчаніе Zach.: 231 capitibus constans, такъ какъ сборникъ Макарія состоитъ изъ четырехъ книгъ, Zach. же обратилъ вниманіе только на первую [1]).

1) Borgian. 13 заставляетъ предполагать, что сборникъ Макарія пользовался нѣкоторымъ вниманіемъ въ той средѣ, для которой былъ предназначенъ, такъ какъ текстъ этого списка, повидимому, даетъ намъ особую редакцію сборника:

К 15 (1025).

Бум.; XVI в.; 193 лл. (15 × 10,3; 9,5 × 5,8), по 12 стр.

л. 380[b]. Νουθεσία εἰς πνευματικὸν πατέρα καὶ ἀσφάλεια:—

Ὁ δεχόμενος τοὺς....

въ 237 главахъ съ указат. (безъ нач.).

л. 81[a]—192[b] πίναξ σὺν θεῷ τοῦ παρόντος νομίμου:—

α. Περὶ ἱερέως ἐὰν ἐξ ἀμελείας χύσῃ τὰ ἅγια...

ρϟζ. Τοῦ αὐτοῦ ἔτι περὶ τῆς γεννήσεως ἤτοι συλλήψεως τοῦ ἀνθρώπου:—

и затѣмъ самый сборникъ:

κεφάλαια διάφορα κατ' ἐκλογήν.

κεφ. α. τοῦ ἁγιωτ. πατρ. ἀλεξ. κυροῦ μάρκου:— Περὶ ἱερέως ἐὰν ἐξ ἀμελείας χύσῃ τὰ ἅγια:—

Ἱερεὺς ἐὰν...

и изъ другихъ отвѣтовъ о разныхъ предметахъ; составъ своеобразный.

К 24 (1034).

Бум.; XVII в.; 109 лл. (14,8 × 10; 10,5 × 7,5), по 15 строкъ.

Νομοκάνονον πάνυ πλούσιον:—

въ 225 главъ съ указат.

л. 1—7 (заставка) πίναξ σὺν θεῷ ἁγίῳ περιέχων ἅπαντα τὰ τοῦ νόμου κεφάλαια:— (оглавленіе и сами 231 глава I книги);

затѣмъ II книга: πίναξ δεύτερος· περὶ κληρικῶν κεφάλαια διάφορα καὶ ἀναγκαῖα и 83 ἕτερα κεφάλαια διάφορα καὶ ἀναγκαῖα περὶ κληρικῶν:—

и наконецъ, III книги πίναξ περιέχων τὰ τῶν μοναχῶν κεφάλαια, но съ добавленіемъ λϑ. Ἀκολουθία τῆς ἐξομολογήσεως. μ. Εὐχὴ τῆς μεταλήψεως, и всѣ 40 главъ; вмѣсто же IV книги, находятся:

πίναξ τῶν συνοικεσίων περὶ κεκωλυμένων γάμων καὶ ἀκωλύτων: —

α. Ὅρος περὶ συγγενείας.

β. Περὶ δύο ἀδελφῶν.

. . . . . .

μη. Περὶ πορνευσαμένης θυγατρὸς, καὶ ζητεῖ ὁ υἱὸς αὐτῆς τὴν ἀδελφὴν τοῦ πορνεύσαντος.

μδ. Πένθος ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἀποθανόντος.

и самыя эти 44 главы; затѣмъ

περὶ τῶν ζ συνόδων (Ἔτους εωκα ὑπῆρχον... παρέπεμψαν);

ὑποτύπωσις Льва (РП., V 447—486);

τὰ ὀφφίκια τῆς ἐκκλησίας ὅπως ἔχουσιν (α. Ὁ μέγας οἰκονόμων . . . λα. Ὁ πριμικήριος τῶν ταβουλαρίων).

K 25.

Бум.; 1685 г.; 305 лл (14,75 × 10; 10,25 × 5,6); аккуратный красивый почеркъ.

Νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον: —въ 250 главъ съ указат.

л. 305[a–b] записи: πληρώσας εἶπον, χριστέ σοι δόξα πρέπει, παΐσιος τλήμων, ἀρετῆς πάσης ξένος: —ἔτος σωτήριον ,αχπε· ἐν μηνὶ μαΐῳ ιβ:—

τὸ παρὸν νόμιμον ὑπάρχει κάμοῦ ναθαναὴλ ἱερομονάχου τοῦ κουτλουμουσιανοῦ, ἐκ νήσου ῥόδου:—

K 41 (1051).

Бум.; XVI в.; 252 лл. (20 × 13,5; 15 × 9,3), по 35 строкъ.

л. 1[a]—14[b] κανονάριον σὺν θεῷ συντεθὲν παρὰ ἰωάννου διακόνου μαθητοῦ δὲ τοῦ μεγάλου βασιλείου· διαγορεῦον περὶ πάντων λεπτομερῶς· τῶν τε παθῶν καὶ τῶν ἐκτοῖς (ἐκείνοις?) προσφόρων ἐπιτιμίων· περί τε τῆς ἁγίας κοινωνίας. βρωμάτων τε καὶ ποτμάτων καὶ εὐχῶν· λίαν συμπαθεστάτην ἔχουσα (!) τὴν διήγησιν:—

Τῆς θείας καὶ παναγάθου τοῦ ὑπεραγάθου.....πάσης κακίας τουτέστι καὶ μικρᾶς καὶ μεγάλης:—

л. 14[b]—21[b] ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἁγίου γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ:—

Εἷς θεὸς πατὴρ λόγου ζῶντος, σοφίας... (Pitra I 514; эта же маленькая статейка въ Лаύρας K 41, л. 97[a–b] имѣетъ такое заглавіе: περὶ πίστεως ἦν ὁ θεολόγος καὶ ἀπόστολος ἰωάννης ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς πανάγνου θεοτόκου κατ' ἐπιτροπὴν αὐτῆς τῷ ἁγίῳ καὶ θαυματουργῷ γρηγορίῳ ἐν ὀπτασίᾳ ὑπηγόρευσεν:—)

и разные другіе отрывки.

л. 22[a]—23[a] τοῦ στεφάνου πρὸς τὸν πάπαν ἰνοκέντιον ὡς ἀπὸ τῶν κωνσταντινουπολιτῶν μετὰ τὴν ἅλωσιν: —

Δέσποτα [ ] τὴν τοῦ μέλλοντος θείου σαββάτου παρασκευὴν τὴν παροῦσαν ζωὴν...

л. 23[b]—26[b] νικολάου τοῦ ἁγιωτ. πατρ. ΚΠ. ποίημα πρὸς τὸν πρῶτον τοῦ ἁγίου ὄρους ὡς τυπικόν:—

Πολλάκις με ἐβίασας... (Spic. Solesm., IV 489...).

л. 26[b]—27[a] τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου κυζίκου· διάγνωσις περὶ τῶν γνησίων καὶ νόθων λόγων τοῦ χρυσοστόμου:—Πολλοὶ τῶν...

л. 28[a]—37[b]. Симеона Θессалоникск. περὶ τοῦ θείου ναοῦ...

л. 37[b] до конца статьи не имѣющія канонич. содержанія.

На листѣ, прикл. къ переплету, есть запись «Арсеній» (Суховъ).

К 112 (1122; Zach. 34).

Бум.; 1369 г. (Zach.: XIV s.); лл. 373 (22×14; 14¾×8½), 22 строки.

л. 1—311[a]. Прорихонъ Арменопула.

л. 311[a] запись: + τὸ παρὸν πρόχειρον τῶν νόμων ἐγράφη χειρὶ, τοῦ ἀπὸ τῶν πατριαρχικῶν νοταρίων, ἰωάννου τοῦ ὁλοβώλου, ἐν τῷ πατριαρχείῳ· καὶ ἐτελειώθη κατὰ μῆνα μάρτιον τῆς ζ ἰνδ. τοῦ ϛωοζ ἔτους:—

л. 312[a]—361[a]. Ἐπιτομὴ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων Арменопула.

л. 361[b]—368[a]. Περὶ πίστεως ὀρθοδόξου: τοῦ αὐτοῦ:—Πιστεύειν δεῖ...

л. 368[b]—369[b]. Ὑποτύπωσις Льва Мудраго.

л. 369[b]. Τὰ ὀφφίκια τῆς μεγ. ἐκκλ.: — α. Ὁ μεγ. οἰκονόμος: — β. ὁ μεγ. σακελλάριος...

л. 380[a]—371[a]. Τὰ τοῦ παλατίου ὀφφίκια:—α. Ὁ δεσπότης...

К 194 (1204).

Бум.; XVI в.; лл. 254 (29×20; 22×12), разными почерками, по 33 стр.

л. 1—2[b] (безъ нач.). Перечень епархій каждой изъ патріархій.

л. 2[b]—4[a]. Ὑποτύπωσις Льва Мудраго и λατινικαὶ λέξεις.

л. 4[a]—7[b]. Πίναξ Синтагмы Властаря.

л. 9[a]—11[a]. Τῷ παρόντι κανόνι χρησάμενος... (Вальсамонъ къ Анкирск. 13) и разные каноны разнообразнаго содержанія.

л. 11[a]—245[b]. Синтагма Властаря съ обычными приложеніями до отвѣтовъ Іоанна Китрскаго включ.; къ τὰ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ὀφφίκια прибавл.:

ἡ τάξις τῶν ὀφφικίων καὶ τῶν ἀρχόντων τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἔχουσιν οὕτως:— Ὁ μέγας οἰκονόμος ὀφείλει ἐνεργεῖν... (РП., V 534—539).

Отвѣты Китрскаго только до средины 7 потому, что между лл. 245 и 246 не хватаетъ 2 тетрадей (16 лл.).

л. 246[a] окончаніе какой то статьи: ...τῆς χάριτος ἐξεπέσετε:—и κατὰ ἀζύμων: — Οὐδὲν ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τελουμένων...

л. 247[b] ἐπιστολὴ Ἰωάννου πάπα Ῥώμης πρὸς Φώτιον ΚΠ.:—

л. 249[a] πράξεις ἐκκλησιαστικαὶ γενόμεναι κατὰ καιροὺς συλλεχθεῖσαι ὑπὸ (!) διαφόρων βιβλίων ἱστορικῶν καὶ χρονογράφων:—

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἀθανασίου τοῦ μεγάλου ἦν ἐν ἱεροσολύμοις πρόεδρος μάξιμος ὁ ὁμολογητὴς...

л. 253[b] πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι τοῦ πάπα ψιλὸν μνημόσυνον οὐδέν τι παραβλάπτει οὐδὲ φέρει τι σκάνδαλον εἰς τὴν τοῦ χριστοῦ ἐκκλησίαν:—

Εἰ λόγου παντὸς προηγεῖται ἔννοια, πάντως ἂν καὶ τῆς νῦν.....

Рукопись безъ конца.

К 202 (1212; Zach. 2).

Бум.; лл. 1—9 XV вѣка, лл. 10—384 XIV в. по 26 строкъ въ одинъ столбецъ, тщательно и красиво писана, хорошо сохранилась.

л. 1—8[b]. Оглавленіе XIV титт., при чемъ приведены ссылки на каноны (есть и Ник. II и позднѣйшіе).

л. 8[b]—9[b]. Ἔκθεσις τῆς ἐν τῇ παρούσῃ βίβλῳ συνθήκης τῶν ἱερῶν κανόνων τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων· ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν μερικῶν, ἤτοι τοπικῶν· καὶ τῶν παρά τινων ἁγίων πατέρων ἰδιαζόντως γενομένων κανόνων:—

Указатель совершенно соотвѣтствуетъ содержанію книги и оканчивается отвѣтами патр. Николая III.

л. 10[a]—384[b]. Толкованіе Зонары къ канонамъ Апостоловъ, соборовъ всел. и помѣстн. и отцовъ церкви до статьи Григорія Богосл. о книгахъ включит.; здѣсь находятся всѣ тѣ толков., которыя въ изд. Ралли приписаны одному Вальсамону (къ правил. Тимоѳея Алекс., Ѳеофила Алекс., Кирилла Алекс. и Григорія Богослова), только толкованіе къ стихамъ Григорія Богослова о книгахъ представляетъ собою сокращеніе помѣщеннаго у Ралли и своеобразно: послѣ первой половины стиха (перечисленіе книгъ Ветх. Завѣта) читаемъ:

αἱ δώδεκα βίβλοι τῶν ἀπηριθμημένων ἄνω προφητῶν· μία φησὶ λογίζονται· τέσσαρες δὲ αἱ τῶν ἄλλων τεσσάρων προφητῶν βίβλοι· ἑκάστη μία λογιζομένη· ἀρχαίας μὲν ἔθηκα δύο καὶ εἴκοσι βίβλους· τοῖς τῶν ἑβραίων γράμμασιν ἀντιθέτους· ἀρχαίας μέν φησιν· ἤτοι τῆς παλαιᾶς γραφῆς, ἔγραψα. βίβλους εἴκοσι δύο ἀντιθέτους ἤγουν ἰσοθέτους ἰσαρίθμους· λαμβάνεται γὰρ ἡ ἀντιπρόθεσις καὶ ἐπὶ τοῦ ἴσου· ὥσπερ λέγομεν ἀντίτεχνον τὸν ὁμότεχνον· τοῖς τῶν ἑβραίων γράμμασι· στοιχεῖα γὰρ τοῖς ἑβραί-

οις εἴκοσι δύο λέγονται εἶναι:—далѣе осгальная половина стиховъ Григорія Богосл. (со словъ Ἤδη δ' ἀριθμεῖ...), къ которой Зонара: ἀπαριθμήσας καὶ τὰ τῆς νέας γραφῆς βιβλία ὁ ἅγιος, ἐπήνεγκεν· ὅτι εἴ τι τούτων τῶν ἀπηριθμημένων ἔξω ἐστίν, οὐ γνήσιον λογίζεται ἀλλὰ νόθον:—

Безъ толкованія ямбы Амфилохія, окружное посланіе Геннадія, посланіе Василія къ Никополитамъ и вопросы монаховъ патр. Николаю III; изъ 11 только до начала отвѣта на 7 сохранился текстъ рукописи.

Λ 33[1]).

Νόμιμον ἐν κεφαλαίοις υκβ, ἐκ φύλλων 261. Ἔγραψε Ματθαῖος ἱερομόναχος· περιέχει τὰ συνήθη ἐν μεταφράσει. ,αψιβ'.

(Zachariae: 27. Cod. chart. in 4°; exaratus manu ματθαίου λαυριώτου ,αψιβ. — Continet Malaxi Nomocanonem capp. 422).

Λ 35 (845; Zach. 23).

Бум.; 1617 г.; лл. 254 (19 × 14; 13,5 × 8,5), по 20 строкъ.

Ман. Малакса съ предислов. и указател., въ 315 главахъ.

л. 254ª запись: ἐν ἔτει ,ζρκε. μηνὶ ἰουνίῳ ιε:—

Λ 49 (856; Zach. 29?).

Бум.; XVII в. (Zach.: XVIII s.); лл. 193; in 4°.

л. 1ª—3ª. Χαῖρε τῶν ἀθηναίων τὰς πλοκὰς διασπῶσα:—Χαῖρε ἐσὺ θεοτόκος...

л. 2—124. Сборникъ Ман. Малаксы въ 233 главахъ (Zach.: 333 capp.), съ предисловіемъ и указателемъ главъ; послѣ предисловія есть (л. 3ª—ᵇ). Τάξις προκαθεδρίας τῶν ὁσιωτάτων πατριαρχῶν καὶ μητροπόλεις καὶ ἀρχιεπισκοπαὶ καὶ ποῖαι εὑρίσκονται τὴν σήμερον καὶ εἶναι ὑποκείμεναι τῇ βασιλίδι ΚΠ.—

л. 126 (подъ заст.). Νομόκανονον ἐκ τῶν θείων καὶ ἱερῶν ἀποστόλων· καὶ ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν χαλκηδόνι· καὶ ἑτέρων· θεοδώρου τοῦ στουδίτου καὶ ἰωάννου τοῦ νηστευτοῦ· καὶ τοῦ μεγάλου βασιλείου· καὶ ἑτέρων ἁγίων πατέρων κεφάλαια.

---

1) Этой рукописи нельзя было найти въ библіотекѣ, когда я тамъ занимался; поэтому описаніе взято изъ Лаврскаго каталога.

Χρὴ τὸν ἐξομολογούμενον τοῦ εἰσέρχεσθαι ἀνεντηρήτως τὸν πνευματικὸν αὐτοῦ καὶ μὴ διστάζειν διὰ τὰς ἁμαρτίας ἃς κατέχεται· μηδὲ αἰσχύνεσθαι λέγειν τὰ φαῦλα ἔμπροσθεν τοῦ χριστοῦ· καὶ γὰρ οὐ τῷ πνευματικῷ αὐτοῦ διαλέγεται· ἀλλὰ τῷ θεῷ καὶ φοβερῷ κριτῇ τὰς ἁμαρτίας διαγγέλλει· Ὅταν δὲ ἄρξηται ἐξομολογεῖσθαι, ψάλλει τὸ τρισάγιον· τὸ παναγία τριάς· τὸ πάτερ ἡμῶν· τὸν ν. εἶτα τὸ τροπάριον ἐλέησον ἡμᾶς. ἐλέησον ἡμᾶς κύριε ἐλέησον ἡμᾶς· τὸ κύριε ἐλέησον ἡμᾶς· καὶ νῦν. τῆς εὐσπλα[γχνίας]. Εἶθ' οὕτως φέρει τὸν ἐξομολογούμενον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἢ ἐν τῷ κελλίῳ αὐτοῦ· καὶ ποιεῖ μετανοίας γ. εἶτα ἵστησιν καὶ ἀποσκεπάζει αὐτὸν κἂν καὶ αὐτός ἐστιν ὁ διάδημα φορῶν· καὶ ἐπιτρέπει εἰπεῖν τοῦτον τὸν λόγον· Ἐξομολογοῦμαί σοι κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς πάντα τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας μου.

Εἶτα ἐπερωτᾷ αὐτὸν εἰ δυνατὸν καταφιλεῖν καὶ τὸν ἐξομολογοῦντα καὶ λέγει αὐτῷ· Πῶς σου ἐφθάρη...

Послѣ вопросовъ двѣ молитвы; затѣмъ: Χριστὸς ἀρχὴ Χριστὸς τὸ τέλος αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

л. 127ᵇ. Ἐρωτήσεις κανονικαὶ ὧν τὰς λύσεις ἀπέδωκεν... πέτρος:— Здѣсь эти отвѣты находятся въ ихъ первоначальной еще неизданной редакціи (до сихъ поръ извѣстна только позднѣйшая передѣлка ихъ, которая и въ РП., V 369—373); объ особенностяхъ ея будетъ рѣчь при изданіи самого текста ея, уже подготовляемаго къ печати по нѣсколькимъ спп. Ватикана и Моск. Син. Библіотеки.

л. 128ᵇ и слѣд. Νομοκάνονον τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῆς α συνόδου· περὶ ἱερέων καὶ διακόνων:—

Ἐρώτ. Ἁμαρτία ἐστὶν ὅστις τὸν Χριστὸν ἀρνήσεται καὶ δαιμόνιον ἐξαγορεύσει:—Δευτέρα δὲ ὅστις λαὸν ἐν κάστρῳ παραδώσει, καὶ τὴν ψυχὴν ἀπωλέσει:—Τρίτη δὲ ὅστις τοὺς ἑαυτοῦ γονεῖς ἀτιμάζει:—

Περὶ δὲ ἱερέων καὶ διακόνων οὕτως:—Ἱερεὺς ὁ ἔχων γυναῖκα καὶ πορνεύσει...

л. 133ᵃ. Τοῦ ἁγίου θεοδώρου τοῦ ὁμολογητοῦ τοῦ στουδίτου περὶ ἀνδρῶν ἐπιτίμια κανονικὰ ἔχοντα οὕτως:—

Ὅστις πέσει εἰς τὴν ἑαυτοῦ πενθεράν....

л. 134ᵃ. Ἐπιτίμια τοῦ μεγάλου βασιλείου:—

Ἐὰν πέσει ἀββᾶς εἰς μονάστριαν, ἔχουν ἐπιτίμιον χρόνους...

л. 134ᵇ. Τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν χαλκηδόνι:—

Ἐάν τις ἔχει τὴν σύμβιον αὐτοῦ ἐν τῇ λογχίᾳ αὐτῆς πλὴν τοῦ πληρῶσαι τὰς μ ἡμέρας...

л. 135ª. Κεφάλαια κανονικὰ τοῦ ἁγιωτ. καὶ οἰκ. πατρ. συνσινίου (!) καὶ τῶν ἁγιωτ. μητροπολιτῶν τοῦ καισαρείας καὶ τοῦ πρώτην (!) ἐν ΚΠ.

[Δ]ευτέραν τῶν ἁγίων πατέρων τὴν κατὰ μακεδονίου πνευματομάχου:—Τὴν ἐν ἐφέσῳ... Καὶ τὴν ζ̄ τὴν ὑπὲρ τῶν ἁγ. εἰκόνων συναθροισθεῖσαν· καὶ δέχομαι οὓς ἐδέξαντο· καὶ ἀναθεματίζω, οὓς ἀναθεμάτισαν:—Ἀνάθεμα σίμωνα τὸν πρῶτον αἱρετικόν...

л. 137ᵇ. Τῶν ἁγίων πατέρων κανών: — Τὴν ἀκαθαρσίαν γυνὴ παθοῦσα...

л. 138ª. ταῦτα πάντα ἐρευνάσθω δὴ τὸν ἐξομολογούμενον... (и молитвы).

л. 138ª—139. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐγείρει αὐτὸν καὶ ποιεῖ αὐτὸν σκεπάζεσθαι καὶ συγκαθέζεσθαι μετ' αὐτοῦ καὶ ἐρωτᾷ αὐτόν, τί ἐντολὴν ἰσχύει φυλάξαι. Οὐ γὰρ ὀφείλει διδόναι τὸ ἐπιτίμιον...

Между лл. 139 и 140 не хват. листовъ, поэтому конца этого отдѣла не хватаетъ, а л. 140ª начинается (безъ загл.) эпитиміями монахамъ.

л. 143ª о постахъ (безъ загл.), а затѣмъ

Περὶ τῆς μ̄ τῆς χριστοῦ γενέσως:—Γέγραπται ἐν τῇ περιόδῳ τοῦ ἁγ. φιλίππου...

Περὶ τῶν ἁγ. ἀποστόλων. νηστείας:—Ὁ δὲ μετὰ τὴν ν̄...

Τὴν δὲ τῆς ὑπερενδόξου κοιμήσεως νηστείαν...

Περὶ δὲ τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ ἐγγράφως νηστείαν οὐδὲν εὕρομεν...

Ἀναστασίου τοῦ σινᾶ ὅρους:—Καταλύομεν...

Νικηφόρου τοῦ ἁγιωτ. πατρ. ΚΠ. καὶ ἑτέρων:—Τὸν μὴ νηστεύοντα..

л. 146ª (чьи-то 7 вопросовъ и отв.). Ἐρώτ. Ἐὰν ἀνὴρ ἢ γυνὴ τῶν κοσμικῶν νηστεύῃ ταῖς ἡμέραις τῆς ἁγίας μ̄, πῶς θέλει νηστεύειν...

л. 146ᵇ. Περὶ τῶν φράγκων καὶ λοιπῶν λατίνων: — Ὁ πάπας ῥώμης...

л. 151ᵇ. Τῶν ἐν καλχηδόνι ἁγίων πατέρων κανών:—

Εἴ τινος παιδίον ἀποθάνῃ ἀβάπτιστον...

л. 153ª. Λέγουσί τινες πῶς ἐξαγορεύσομαι εἰς ἱερέα πλεόνά μου πταίσαντα· διὸ δὴ λέγει ἡμῖν...

л. 155ᵇ. Μαξίμου περὶ πίστεως: — Πόσας φύσεις ὁμολογεῖς ἐπὶ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος:—Μίαν φύσιν...

л. 156ᵇ. Βαθμολόγιον ἐξαγορεῦον τὸ συγγενὲς τῶν ἀνθρώπων· Περὶ γάμων ἐπιτετραμμένων καὶ [κε]κωλυμένων· καὶ περὶ διαφόρων τῶν βαθμῶν

τῆς συγγενείας· τῶν ἐξ αἵματος καὶ τῶν κατὰ σάρκα ἀνιόντων καὶ κατιόντων· ἅμα τῶν ἐκ πλαγίας· καὶ τῶν ἐξ ἐπιγαμίας γνωριζομένων συγγενῶν· ἐκ πρώτων καὶ δευτέρων συμπενθεριῶν· ἀκολούθως γραφέντες· ἐπὶ τίνος γινώσκεις καλῶς κατὰ τὴν ἀκολουθεῖσαν τάξιν· βαθμίδα τοῦ ψῆφους ποῖα πρόσωπά εἰσιν πρὸς γάμον ἀκώλυτα καὶ ποῖα κεκωλυμένα: —

Τρεῖς εἰσιν ὅροι τῶν κεκωλυμένων...

л. 159[b]. Ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις περὶ συνοικεσίων:—всѣхъ 10.

[Ὁ] ἰωάννης καὶ ὁ μιχαὴλ θεῖος καὶ ἀνεψιός· ἡ μαρία καὶ ἡ καλάννα θεία καὶ ἀνεψιά...

л. 160[a] περὶ τῆς ἁγ. λειτουργίας καὶ περὶ ἱερέων:—

Πρὸ πάντων μὲν ὁ καταξιωθεὶς λειτουργὸς γενέσθαι...

л. 172 ἑρμηνεία τοῦ χρυσοστόμου ἐκ τοῦ κατὰ ματθαῖον: — Εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ὑμεῖς ἐστὲ τὸ ἅλας...

л. 173[a] εὐχὴ ἐπὶ χριστιανοὺς μαγαρίσαντας ἐπιστρέφοντας πρὸς τὴν ἐκκλησίαν.

л. 174[b] ἑρμηνεία τοῦ χρυσοστόμου ἐκ τοῦ ἁγ. εὐαγγελίου:—

Ἄνθρωπός τις κατέβαινε ἀπὸ ἱερουσαλὴμ...

л. 177[a] ἑρμηνεία ἐκ τοῦ εὐαγγελίου: —Ἄνθρωπός τις ἐποίησε γάμους...

л. 177 ἀθανασίου περὶ τῆς ἁγ. τριάδος: — и затѣмъ περὶ τῶν φύσεων τοῦ Χριστοῦ:—

л. 178[b]. Ἔκθεσις τῆς ὀρθοδόξου πίστεως· περὶ τῆς ἁγ. τριάδος... πᾶς χριστιανός:—Πᾶσα ψυχὴ πιστὴ κρατεῖν...

л. 179[a]. Разныя статьи: «περὶ Σολομῶντος καὶ τῆς αὐτοῦ ἁμαρτίας»; «γυναῖκες Σολομῶντος»; «περὶ τοῦ παραδείσου»; «περὶ ἡλικιῶν»; «Μαξίμου ὁμολογητοῦ περὶ τῶν λ̄ ἀργυρίων τῆς πράσεως τοῦ χριστοῦ»; «κυροῦ θεοδώρου τοῦ στουδίτου: — Εἴτε ἱερεῖς, εἴτε λαϊκοί...»; «Νικολάου πατρ. ΚΠ. τυπικὸν σύντομον πάνυ ὠφέλιμον:—Πολλάκις με παρήτησας...».

л. 187[a] διδασκαλία περὶ γνώσεως: — Οὐδὲν τῆς γνώσεως τιμιώτερα...

192[a] διδασκαλία παραίνεσις:—Γίνωσκε τοίνυν ὦ τέκνον...

Λ 71 (881; Zach. 11).

Бум.; XVI в. (Zach.: XV s.); 404 лл. (28,5×19,5; 21×13); конца нѣтъ; одной рукой по 29 стр.

л. 1—210[b]. Синт. Властаря съ приложеніями, кончая λατινικαὶ λέξεις, но безъ Іоанна Постника.

съ л. 211[a]. Σκόπει πίνακα βιβλίου τοῦ δευτέρου, гдѣ дано оглавленіе 52 главъ; въ текстѣ ихъ больше (но нумерація идетъ только до νβ. περὶ καταλύσεως ἱερῶν σκευῶν), и вплоть до отвѣтовъ Вальсамона Марку содержаніе р-си сходится съ Ватоп. 415; но здѣсь отвѣтовъ Вальсамона 66, затѣмъ

л. 399[b] пустой;

л. 400[a–b] (безъ заглавія) Περὶ τῶν ἀναξίως ἱερατευόντων, ἠρώτησάς με καὶ πρότερον ἐν τῇ λήμνῳ καὶ εἶπόν σοι ἵνα διαστέλλῃ ἀπ' αὐτῶν, ἀλλ' οὐ φανερῶς ἀλλὰ συνεσκιασμένως· ὥστε αὐτοὺς μόνους αἰσθάνεσθαι τοῦ γινομένου... ταῦτά σοι ἐν τύπῳ ἐπιστολῆς ἐπὶ τοῖς ἠρωτημένοις συντόμως ἀπεκρινάμην· κύριος ὁ θεὸς εἴη διαφυλάττων σε ἀνώτερον παντὸς ἀνιαροῦ συναντήματος:—

л. 400[b]—402[b] περὶ τῶν τῆς συγγενείας βαθμῶν, ἐκ τοῦ $\overline{\gamma}$ βιβλίου τῶν ἱνστιτούτων· ἤτοι τῶν προϊσταμένων:—

Ἡ συγγένεια γενικόν ἐστιν ὄνομα.... съ таблицей.

л. 402[b]—404[b]. Ἔκθεσις ἁπλουστέρα καὶ συνταμωτέρα περὶ... Мануила. Конца нѣтъ потому, что р-сь обрывается.

Λ 84 (894) Zach. 4.

Бум.; XIII вѣка; δ′–ι–349 лл. и два пергам., на которыхъ постороннее содержаніе (28,5 × 20,5; 22 × 14,5).

лл. $\overline{\alpha}$ — $\overline{\delta}$ (безъ начала) указатель содержанія каноновъ, кончая Антіох. соб., а затѣмъ идетъ продолженіе, гдѣ уже дается что-то въ родѣ оглавленія книги вообще:

Προσευχὴ τῶν ἁγίων μακαρίων θεοφόρων πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν νικαίᾳ τῆς $\overline{\alpha}$ συνόδου:—

Τὰ ὀνόματα τῶν ἁγίων $\overline{\tau\iota\eta}$ μακαρίων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν νικαίᾳ:—

Ἔκθεσις τῶν ἁγ. πασῶν συνόδων κατὰ τὴν τάξιν τῶν χρόνων καθ' οὓς συνέστησαν:—Περὶ τῆς $\overline{\alpha}$ οἰκ. συνόδου:—Περὶ τῆς $\overline{\beta}$ οἰκ. συνόδου:—....Περὶ τῆς $\overline{\zeta}$ οἰκ. συνόδου:—(о другихъ собб., т. е. о помѣстн., нѣтъ).

Διάταξις τῶν ἁ. ἀποστόλων περὶ χειροτονιῶν διὰ ἱππολύτου:—

Εὐχὴ περὶ χειροτονίας ἐπισκόπου:—

Εὐχὴ περὶ χειροτονίας πρεσβυτέρου:—

Εὐχὴ περὶ χειροτονίας διακόνου:—

Εὐχὴ περὶ χειροτονίας ὑποδιακόνου:—

Εὐχὴ περὶ χειροτονίας ἀναγνώστου:—

Σχόλαιον τοῦ μοναχοῦ καὶ διδασκάλου κυροῦ ἰωάννου περὶ τοῦ μὴ εὑρίσκεσθαι οὗτος κανὼν ἐν τῇ $\overline{\delta}$ συνόδῳ, ἀλλὰ ἐπὶ τῶν τελευταίων κανόνων τοῦ φωτίου:—

Περὶ τοῦ $\overline{\delta}$ κανόνος τῆς $\overline{\delta}$ συνόδου τοῦ διαλαμβάνοντος περὶ τοῦ ἀποταξαμένου τὸν κόσμον καὶ γενομένου μοναχοῦ καὶ ἐπιδειξαμένου βίον ἐνάρετον. γενέσθω διάκονος πρεσβύτερος καὶ ἐπίσκοπος:—

Σχόλαιον τοῦ αὐτοῦ μοναχοῦ ἰωάννου:—

Τοῦ ἐν ἁγ. πατρὸς ἡμῶν νικηφόρου πατρ. ΚΠ. πρὸς ναυκράτιον περὶ τῶν διγαμούντων· περὶ ἐρωτήσεων καὶ ἀποκρίσεων:—

Φωτίου ἀρχιεπ. ΚΠ. λόγοι κανονικοὶ διάφοροι κεφάλαια $\overline{\xi\eta}$: —

Περὶ διγάμων εὐλογηθέντων κατὰ ἄγνοιαν τοῦ ἐπισκόπου:—

Дальше большая полов. л. $\overline{\delta}^{a}$ и вся стр. $\overline{\delta}^{b}$ пустыя.

л. —349. Каноны апостоловъ, соборовъ вселенскихъ, Конст. I—II, Соф., Карѳаг. при Кипріанѣ, и помѣстныхъ Анкирск. и Неокес., съ толков. Зонары.

Рукопись обрывается съ окончаніемъ толков. къ Неокес. 8.

Λ 95 (905).

Бум.; 1333 г.; лл. 277 (21,5 × 14,8; 15,3 × 10,3), 28 стр., разными почерками.

л. 1—159. Типикъ св. Саввы.

л. 160—162. Григорія Богосл. λόγος εἰς τὸ ἅγιον πάσχα καὶ εἰς τὴν βραδύτητα:—

Между лл. 162 и 163 не хватаетъ тетрадей $\overline{\kappa\delta}$—$\overline{\kappa\zeta}$.

л. 163^{a} (подъ заст.) Τάξις περὶ τῶν ἐξαγορευόντων:—

Χρὴ τὸν ἐξαγορεῦσαι μέλλοντα, ἐν ἐκκλησίᾳ...

л. 171^{a} ὧδε ἐκλογὴ ἐπιτιμίων πάντων παθῶν:—

Ἀνὴρ ἔχων γυναῖκα εἰ πέσει εἰς ὕπανδρον...

л. 173^{b} παρασημείωσις τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων:—

Ὁ διὰ χρημάτων χειροτονούμενος...

л. 173^{b} ἐπιτίμια τοῦ ἁγίου βασιλείου:—

Ὁ συνδυασμὸς μετανοίας $\overline{\iota\beta}$:—Ἡ συγκατάθεσις...

Здѣсь и извлеченія изъ вопросовъ Николаю III, Анастасію Синаит., всел. собора, Гангрск. соб.

л. 175^{b} διδασκαλία ἣν ὀφείλει ἐγγράφως ὁ λογισμοὺς δεχόμενος διδόναι πρὸς τὰ μεγάλα ἁμαρτήματα ἁλόντας:—Οὕτως ὀφείλεις ἀγαπητὲ...

л. 176ª. Ὅρος καὶ διάταξις τοῦ ἁγίου ἀποστόλου παύλου: — Εἴ τις κοσμικὸς...

л. 178ᵇ. Τῶν ἁγίων πατέρων:—Ἐὰν ἀνὴρ τρίγαμος λάβῃ δίγαμον γυναῖκα...

л. 181ª. Ἐκ τῶν ἀσκητικῶν διατάξεων τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν βασιλείου:—Εἴ τις ὑγιαίνων τῷ σώματι...

л. 181ᵇ τοῦ ἀββᾶ μωυσέως περὶ ἀρετῶν:—Ὁ φόβος τοῦ θεοῦ ἐκδιώκει πάσας...

л. 181ᵇ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν στε[φάνου] κεφάλαια ιβ:—

α. Μὴ ἔχε φιλίαν μετὰ γυναικός· ἵνα μὴ τὸ πῦρ αὐτῆς κατακαύσῃ σε:—

β. Μὴ... (въ Моск. Син. Библ. слав. 153 XIV — XV в. есть л. 249 — 249 эти же «заповѣди стго ѡца нашего стефана числомъ ві»).

л. 182. Κανόνες τοῦ παναγιωτάτου νικηφόρου ἀρχ. ΚΠ. καὶ οἰκ. πατρ. ἐκ τῶν ἐκκλ. αὐτοῦ συνάξεων καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἁγ. πατέρων. περὶ διαφόρων κεφαλαίων. περὶ ἐκκλησιῶν τῶν παρὰ αἱρετικῶν ἐνθρονιασθεισῶν:—α. Τὰς ἐκκλησίας τὰς...

л. 183ª ἐκ τοῦ αὐτοῦ τυπικοῦ:—Χρὴ ψάλλειν τὸν ἄμωμον... ἐγράφησαν ταῦτα ἐξ ἑτέρων κανόνων δι' αὐτοῦ: —

185ª. Εἰς τοὺς κανόνας τῶν ἁγ. ἀποστόλων εὕρομεν· ἐὰν γυνὴ γεννήσῃ... ἄλλο διήγημα τοῦ αὐτοῦ:—Ἄλλην εὕρομεν. ὅτι ἐὰν τελεία γυνὴ...

л. 185ª. Отвѣты хартоф. Петра.

л. 185ᵇ ἕτερον κεφ. κανονικὸν τοῦ ἐν ἁγ. π. ἡμ. ἰωάννου... Οὐ γὰρ ἁπλῶς... РП., IV 387.

л. 186ª τοῦ αὐτοῦ χρυσοστόμου ἐκ τῶν αὐτοῦ διατάξεων: —Ἀδελφοί φησιν ὁ μέγας χρυσόστομος· ὅτι οὐκ ἀρκεῖ τὸ ἁπλῶς...

л. 188ª ἐκ τῶν κανόνων τῶν ἁγ. ἀποστόλων περὶ ἀλογευσαμένων ἢ ἀλογευομένων:—

и изъ другихъ каноновъ и законовъ о различныхъ предметахъ.

л. 212ª. Ἰωάννου μοναχοῦ μετάφρασις τοῦ ἁγίου συμβόλου: — Πιστεύω εἰς ἕνα καὶ πατέρα...

л. 213ª. Κόσμου εωιη. Χρὴ γινώσκειν ὅτι ἑπτὰ ἅγιαι οἰκουμ. εἰσι σύνοδοι· καὶ ἡ μὲν α...

л. 216ª ὅσοι ἐν τῷ βυζαντίῳ ἐβασίλευσαν χριστιανῶν βασιλεῖς:—

Κωνστ. ὁ μεγ. ἔτη λβ... ῥωμανὸς ὁ ἀρμενιανὸς ἔτη κβ:—

л. 217^{b}. Καὶ ὅσοι ἐπίσκοποι ἀπὸ χριστοῦ καὶ τῶν ἀποστόλων:—

Ἀνδρέας ὁ ἁγίωτ.... θεοφύλακτος ὁ υἱὸς τοῦ ῥωμανοῦ ἔτη γ:—

л. 219^{a}—246^{a}. Κανονάριον ἰωάννου μοναχοῦ μαθητοῦ τοῦ ἁγίου βασιλείου:—

Τῆς θείας καὶ παναγάθου τοῦ ὑπεραγάθου ἀληθινοῦ θεοῦ.... Ἄρξομαι δὲ τῇ τοῦ θεοῦ ἀγαθοῦ ὁδηγίᾳ...

л. 225^{b}. Ἀρχὴ τοῦ κυροῦ ἰωάννου περὶ ἐπιτιμίων: —Ἐάν τις ἥμαρτεν....

л. 246^{a} σημεῖον συντελείας τοῦ παρόντος βίου:—

πρὸ ἐτῶν λ μὴ φανῆναι τὸ ἐν τῷ οὐρανῷ τόξον· ἰστέον ὅτι τὰ πάντα κτισθέντα... + ἀπὸ δὲ τοῦ δηλουμένου ϛωπη ἔτους εἰς τὴν ἔναρξιν τοῦ παρόντος βιβλίου ἄκτωθεν τῶν πασχαλιῶν ὃ καὶ διὰ τὴν πολυγραφίαν ἐτέμομεν τὴν ὁδὸν τῶν ἐτῶν καὶ ἤλθομεν ἐν τῷ δηλουμένῳ ἔτει, τῆς νῦν τρεχούσης ιγ περιόδου τοῦ κυρίου πάσχα· δηλονότι ἕτερον οὐκ ἔστι:—

. . . . . .

л. 247^{a}—257 пѣснопѣнія церковныя.

л. 257^{b}—258^{a} запись: ἐτελειώθη τὸ παρὸν τυπικὸν διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου τοῦ τιμιωτάτου ἐν μοναχοῖς κυροῦ ἀκακίου ἐν ἔτει ἑξακισχιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ μα ἰνδ. α.

л. 259. Канонъ на отходъ души.

л. 262—277. Ноты. ἀρχὴ τῶν σταυροθεοτοκίων...

Ω 3 (658; Zach. 24).

Бум.; 1637 г.; л. ρξθ (19 × 14,3; 14,6 × 9), 20 строкъ одной рукой.

Сборникъ Ман. Малаксы въ 272 главахъ съ указателемъ; передъ главой α въ текстѣ наход. еще и

Κεφάλαιον κανονικὸν τοῦ ἐν ἁγ. πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου ἀρχιεπ. ΚΠ. τοῦ χρυσοστόμου πῶς δεῖ συνάγειν τὰ ἐπιτίμια τῶν ἁμαρτανόντων:—Οὐ γὰρ ἁπλῶς... (PG., IV 387).

л. ρξθ^{b} запись: Τέλος χριστέ· χρηστὸν χάρισαι τῇ ψυχῇ μου· ὁ καταπαύσας τῶν χειρῶν μου τὸ ἔργον:—

Διπλοῦν τὸν ἁπλοῦν ἡ κυήσασα λόγον· διπλῆν ῥῶσιν δίδου μοι τῷ γεγραφότι:—

Ἐτελειώθη τὸ παρὸν νόμιμον· διὰ χειρὸς ἐμοῦ. μάρκου τοῦ καλογερέα ,αχλζ ἐν μηνὶ ἰουλίῳ ι: —

Ω 24 (679).

Бум.; XVII вѣка; лл. не нумеров. (19 × 14; 15 × 9,5).

Указатель (безъ нач.) 498 главъ и сборникъ М. Малаксы.

Περὶ ἀρχιερέων καὶ πῶς ἕνα πρέπον νὰ εἶναι:—κεφ. α. Τοῦ θείου παύλου:—Τὸ λοιπὸν εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου...

Περὶ κριτοῦ ἤτοι ἀρχιερέως τοῦ εἶναι εἰς πάντας συμπαθῆ... κεφ. β:— Πρέπει τὸν κριτὴν...

Обрывается р-сь на υζθ главѣ.

Ω 25 (680).

Бум.; XVII вѣка; τκ лл. (20 × 15; 15,3 × 9), по 24 строки.

Сборникъ М. Малаксы въ 245 главахъ (безъ предисловія), соединенный съ νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον.

Конца не хватаетъ.

Ω 30 (685).

Бум.; XIII—XIV в.; лл. 170, по 21 стр., тремя почерками.

Правила въ синоптическомъ изложеніи съ толков. Арист.

л. 1[a]—8[b] (подъ заст.) κανόνες τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων:—

л. 8[b]—13[b] σύνοδος α κανόνες τῆς ἐν νικαίᾳ ἁγίας συνόδου:—

л. 13[b]—19[a] κανόνες τῶν ἐν ἀγκύρᾳ ἁγίων πατέρων:—

л. 19[a]—21[b] κανόνες τῶν ἐν νεοκαισαρείᾳ ἁγίων πατέρων: —

л. 21[b] κανόνες τῶν ἐν γάγγρᾳ ἁγίων πατέρων:—

л. 24[a] κανόνες τῶν ἐν ἀντιοχείᾳ ἁγίων πατέρων:—

л. 29[a] κανόνες τῶν ἐν λαοδικείᾳ τῆς φρυγίας συνελθόντων ἁγίων πατέρων:—

л. 35[a] κανόνες τῶν ἐν ΚΠ. συνελθόντων ρν ἁγίων πατέρων:—

л. 36[b] κάνονες τῶν ἐν ἐφέσῳ συνελθόντων ἁγίων πατέρων:—

л. 37[b] κανόνες τῶν ἐν χαλκηδόνι ἁγίων πατέρων:—

л. 42[b] κανόνες τῶν ἐν σαρδικῇ συνελθόντων ἁγίων πατέρων:—

л. 47[a] κανόνες τῶν ἐν καρθαγένῃ συνελθόντων ἁγίων πατέρων σύνοδος ε:—ἦσαν πατέρες ρξε:—

л. 73[a] ἐκ τῶν ἐν ΚΠ. περὶ ἀγαπίου...

л. 73[b] τῆς ἕκτης τῆς ἐν τῷ τρούλλῳ συνόδου:—

л. 96[b] κανόνες τῆς ἐν νικαίᾳ συνόδου τὸ δεύτερον:—

л. 102[b] τῆς ἐν ΚΠ. γενομ. $\overline{\alpha}$ καὶ $\overline{\beta}$ συνόδου ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων:—

л. 105[a] τῆς ἐν τῷ περιωνύμῳ ναῷ...

л. 105[b]. Василія 91, Тарасія, Діонисія (оба посл.), Петра, Григорія Чудотв., Аѳанасія (безъ "Αλλο τοῦ ἁγ. Μαξ.), Григ. Нисск., Тимоѳея, Ѳеофила, Кирилла, Геннадія къ Мартирію, Аѳанасія къ Руфин., Петра и Павла, Павла, всѣхъ апост., хрисов. περὶ προσφύγων δούλων, Василія о вр. и чинѣ запрещ., мѣста епитимій, 12 главъ на Несторія, Димитрія о хациц.., о богомилахъ, Петра Ант. къ архіеп. Венеціи, Льва Болгар., περὶ τῆς ϑείας λειτουργίας (Σπούδασον ὦ ἱερεῦ...), τοῦ αὐτοῦ περὶ μεταλήψεως (Τὸ δὲ καϑ' ἑκάστην . . .), τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν καταφρονούντων τῶν ἐπιτιμίων (Ὃν οὐ σωφρονίζει...).

Послѣ этой статьи л. 152[b] τέλος βιβλίου ἀμήν:— и л. 153[a–b] стихотворная запись: + φύσεις ἅπασαι τῶν σοφῶν ὦ πατέρες, | τῶν ἐμπρεψάντων καὶ λόγους ἐκ τῶν πάλαι, | κἀκ τῶν δ' ἐπεμβαίνοντας ἄλλων εἰς λόγους, | ὁρῶμεν ἠττήϑησαν ταῖς διαδουχίαις | ϑαῦμα μέν ἐστι καὶ πέρα τῶν ϑαυμάτων· | πόρρω δὲ ϑάμβους εὐφυῶς ἡρμοσμένον· | καὶ ϑάμβους μὲν ἄξιον ὡς ὑπερέβην, | σοφοὺς ἅπαντας, τῶν ἐκ πάλαι τῷ λόγῳ· | πόρρω δὲ ϑάμβους· ἐκφοβούμενος λέγω· | ὅπῃ καὶ γὰρ πέφυκε πνεύματος χάρις | καὶ ϑεία λάμψις καὶ φάους μετουσία· | ἅπαν κάκιστον ἐκπιμπροῦται συντόμως· | καὶ γὰρ διελϑὸν ἀφρόνως περιδρόμως· | στῖφος ἀπίστων· κακοδόξων ἀστόργων, | τὴν γῆν ἅπασαν ἀπεξόφου τῇ πλάνῃ· | σπάϑη δὲ ϑεία· εὐκλεοῦς παντὸς τύπου· | πρώτη προπηδήσασα παντὸς συλλόγου, | ἅπαν ἐκτεφροῖ, τῶν κακίστων εἰς φύσιν· | τῶν δ' αὖ ὁσίως καὶ καλῶς ἡρμοσμένων, | ἐνστερρᾷ πίστει· καὶ μενόντων ἀξίως, | ἄρδην ἀνιστᾷ τὰς ἐμφάσεις αἰσίως, | τὴν πληϑῦν ἡμῶν ἀπεκάλεσα σπάϑην, | μνήμης ἀξίαν, εὐκλεεῖς μοι πατέρες ∴ | ∴ ἦν οὖν τὸ κάλλος τῆς σπάϑης χρῆμα ξένον· | ἄγαλμα σεπτόν. εἰκόνος ϑείας τύπος· | μίμημα λευκῆς χιόνος στοιχουμένη· | ὡς μακαρίζω καὶ τὸ κάλλος τῆς σπάϑης· | ἀσπάζομαι δὲ καὶ τὸ τμῆμα συντόμως· | ἐσχηκότα δ' αὖ καὶ τὸν γράψαντα πόϑῳ, | σκέποις· φυλάττοις· καὶ ῥύοις πάσης ζάλης:— |

+ εὕρηκε τέρμα τὸ παρόν μοι πυκτίον· | καὶ παῦλαν οὐκ ἔσχηκε χεὶρ ἡ γραφέως· | μοχϑεῖ γὰρ ἀπέραντα· φεῦ ἕως πότε· | ἄρα μέχρις οὗ, τάφος αὐτὴν δαμάσει· | εἰ τοῦτό σοι δέδεκτο χριστέ μου λόγε· | καί με προσεκλήρωσας ἐργώδει βίῳ· | τοῦ ζῆν ἀφορμ[ ] ἐκ χειρῶν κατακρίνας· |

στέργω φέρω πλὴν, καρδιακῷ τῷ πόνῳ· | ἰσχὺν μόνον μοι, τὸ κράτος σου διδότω ✝ ἁμαρτωλὸς κασιανός.

л. 154[a–b] (друг. рук). Тимоѳέου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας: — Ἐρώτ. Εἰ χρὴ γυναῖκα διγαμήσασαν εἰς τρίτον ἐλθεῖν συνοικέσιον;

Ἀπόκρ. Τρίτος γάμος παρὰ τῇ ἐκκλησίᾳ οὔτε ἔγνωσται, οὔτε ἐπιτρέπεται· ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἱερεὺς τοιοῦτον εὐλογήσει γάμον, καθαιρείσθω.

Ἐρώτ. Εἰ χρὴ στεφανοῦσθαι τοὺς διγαμοῦντας· καὶ εἰ τὸ ἓν μέρος παρθενεύει, τί ὀφείλει γίνεσθαι;

Ἀπόκρ. Οἱ διγαμοῦντες οὐ στεφανοῦνται· κἂν τὸ ἓν μέρος παρθενεύῃ οὐδὲ τοῦτο στεφανοῦται· ἐπειδὴ ἄμφω κοινωνοῦσιν ἀλλήλοις καὶ τὸ τοῦ ἑτέρου ἐλάττωμα θάτερον καταδέχεται.

Ἐρώτ. Ἐάν τις συζευχθῇ γυναικί, λάβῃ τὴν τῆς εὐλογίας εὐχήν· οὐ φθάσῃ δὲ συγκοιμηθῆναι αὐτῇ· διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν ἀνήλικον· καὶ τελευτήσῃ ἡ γυνή· εἶτα ἔλθῃ εἰς δεύτερον συνοικέσιον· τελευτήσῃ δὲ καὶ ἡ δευτέρα· χρὴ λαμβάνειν αὐτὸν τρίτην γυναῖκα καὶ εὐλογεῖσθαι;

Ἀπόκρ. Ἐὰν μὴ καὶ συνάφεια οὐ γέγονε, τέλειος ἦν ὁ πρῶτος γάμος· εἰ γὰρ καὶ ἄνηβος ἦν ἡ κόρη, ἀλλ' αὐτὸς ἔστερξε καὶ ἐπέμεινε· ἐπὶ τοῦτο οὖν ἱερολογηθῆναι αὐτὸν εἰς ἑτέραν γυναῖκα οὐκ ἐπιτρέπομεν· ἀλλὰ καὶ ὁ ἱερεὺς καθαιρεθήσεται ὁ τοῦτο ποιῶν: ✝

Ὁ μέντοι γε ἀπὸ τοῦ ἁγίου βαπτίσματός τινα δεξάμενος· οὐ δύναται αὐτὴν ὕστερον πρὸς γάμον ἀγάγεσθαι ὡς δῆθεν θυγατέρα αὐτοῦ γενομένην· οὐδὲ τὴν ταύτης μητέρα ἢ θυγατέρα· ἀλλ' οὐδὲ ὁ υἱὸς αὐτῆς· ἐπειδὴ οὐδὲν ἄλλο δύναται οὕτως εἰσαγαγεῖν πατρικὴν διάθεσιν καὶ δικαίαν γάμου κώλυσιν ὡς ὁ τοιοῦτος δεσμός· δι' οὗ θεοῦ μεσάζοντος αἱ ψυχαὶ αὐτῶν συνάπτονται:—(срав. выше стр. 16).

л. 155[a]—170[b] (третьей рукой) ἀπόδειξις объ ересіархахъ и дѣянія VII всел. собора.

Ω 33 (688).

Бум.; XVII в.; лл. не нумеров. (20,8 × 15,5; 16 × 9,5), по 20 строкъ.

Ман. Малаксы съ предислов. и указат. въ σξη глав. безъ нач. и безъ конца.

Ω 39 (694).

Бум.; 1651 г.; лл. 288 (19,3 × 14; 14,8 × 10), четырьмя почерками, по 19 строкъ.

Ман. Малаксы въ υξ̄ главъ съ указат.

л. 288^{b} запись: ἐν ἔτει ζρνθ̄.

Ω 42 (697; Zach. 25).

Бум.; 1641 года; лл. 153 (19,6 × 14,5; 15,5 × 10,5), 25 строкъ.

Νόμιμον περιέχον τοὺς πλέον ἀναγκαίους τῶν ἱερῶν κανόνων τῶν ἁγίων ἀποστόλων, τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ τῶν λοιπῶν, τῶν θείων διδασκάλων· τῶν θείων νόμων, καὶ νεαρῶν τῶν βασιλέων, σαφηνίζον κατὰ λεπτῶς (!) τὴν ἔννοιαν αὐτῶν εἰς κοινὴν φράσιν:—

Πίναξ. Περὶ κριτοῦ:—α̅. περὶ δικαιοσύνης:—β̅...

а затѣмъ и самое

Νόμιμον ἐκ πολλῶν ἐκλελεγμένον εἰς πεζὴν φράσιν: —

Περὶ κριτοῦ ματθαίου βλαστάρεως:— Πρέπει τὸν κριτὴν...

Ман. Малаксы, въ σπα̅ глав.

л. 152^{a} запись: ἐγράφι τῶ παρῶν νόμημον ἐν ἔτι ἀπὸ χριστοῦ $\frac{1641}{\text{αχμα}}$ ἐν μηνὶ αὐγούστου· ιε̅· ἐν χώρα κοῦλα πλησίων τῆς πόλεως φιλαδελφίας:—

Ω 46 (701; Zach. 35)

Бум.; 1729 г.; лл. 303, по 25 строкъ.

Сборникъ Арменопула безъ всякихъ прилож.

л. 297^{b} запись: ,αψκθ̄; μαΐου ἐγράφη· δρυϊνουπόλεως στεφάνου κτῆμα:—

Ω 47 (702; Zach. 28).

Бум.; 1721 г.; лл. 287 (21,5 × 16,5; 15,5 × 12), по 21 строкъ.

Ман. Малакса съ указат. въ τοη̅ глав. съ дополненіями (Zach.: Continet: a) notas chronologicas, εὐχὰς etc.; b) Malaxi Nomocanonem capp. 377; c) tractatus de synodis; canones Apostolorum; de sectis quaedam, ἐρωταποκρίσεις).

л. 283^{b} запись: ,αψκα μαΐου λ̄ ἔλαβεν τέλος θεοῦ τὸ δῶρον καὶ πόνος γρηγορίου ἱερομονάχου λαυρηότου· ἔγραψα δὲ αὐτὸν εἰς τὴν μάκρην τοῦ ἁγίου μαρωνείας ἀρχιερατεύοντος τοῦ πανειροτάτου κυρίου κυροῦ γαβριὴλ, ἐφημερεύοντός μου εἰς τὴν ἁγίαν ἀναστασίαν:—

л. 284^{a-b} запись о землетрясеніи, дождяхъ, громѣ, пожарѣ на

Аѳонѣ въ 1727, 1728, 1740 гг. и о событіяхъ изъ личной жизни писавшаго.

Ω 48 (703; Zach. 15).

Бум.; XVII в. (Zach.: XVI saec.); 198 лл. (23,5 × 17,5; 17 × 10), 27 строкъ.

Синтагма Властаря, въ изложеніи К. Критопула, написанная только до 16 главы отд. П и неоконченная.

Ω 50 (705).

Бум.; XVII в.; лл. 206 (21 × 13,5; 14,8 × 8), по 21 стр.

Неоконч. Синтагма Власт. съ приложеніемъ каноновъ апостоловъ, соборовъ и оо. церкви вплоть до конца посланія Тарасія къ Андріану.

л. 206. Τῶν μητροπολιτῶν οἱ θρόνοι:—

$\overline{α}$. ὁ καισαρείας....

Конца р-си нѣтъ.

Ω 60 (715; Zach. 16?)[1]

Бум.; XVI в.; лл. 269, по 17 строкъ.

л. 1—256[a] $\overline{α}$. ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τοῦ βαθμολογίου:—

Οἱ βαθμοὶ τοῦ γάμου...

160 главъ разнообразн. содерж.

л. 227[a]—262[b]. Чинопослѣдованіе надъ рясофорнымъ, велик. и мал. схимы (это главы $\overline{ρξα}$—$\overline{ρξγ}$).

л. 262[b]—264[a]. $\overline{ρξδ}$. τὰ $\overline{ζ}$ μυστήρια τῆς ἐκκλησίας:—

$\overline{ρξε}$. τὰ $\overline{ζ}$ θανάσιμα ἁμαρτήματα:—

$\overline{ρξς}$. αἱ $\overline{ζ}$ μεγάλαι ἀρεταί:—

$\overline{ρξζ}$. περὶ τὰς $\overline{γ}$ φύσεις τοῦ λέοντος:—

л. 265[a]—269 πίναξ σὺν θεῷ ἁγίῳ τῶν ὧδε κεφαλαίων ὅπως τὸ ζητούμενον εὕρῃς εὐκόλως:—

Ω 61 (716) Zach. 5.

Бум.; XIV в.; лл. 195 (21 × 15; 15 × 9), 26 строкъ, двумя руками одновременными (кромѣ первыхъ 5 лл.).

---

1) Смотр. выше стр. 3.

л. 1—4 XVI вѣка. Νόμοι γεωργικοί, κατ' ἐκλογὴν συντεθέντες ἐκ τῶν βιβλίων τοῦ τῆς μακαρίας λήξεως ἰουστινιανοῦ βασιλέως:—

Χρὴ τὸν γεωργὸν...

л. 5—6 XVI в., пустые.

л. 7[a]—143[b]. Іоанна Зонары толкованія къ кан. Апп., Вас. Вел. (84; περὶ βρωμάτων διαφορᾶς, Діодору и Григорію пресв.), Тимоѳея Ал. (18; къ 1—15 есть толков. и къ 18).

л. 143[b]—145[a]. Вопросы монаховъ Николаю III (11 безъ толк.).

л. 145[b]—158[b]. Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου ἀρχιεπ. ΚΠ. τοῦ νηστευτοῦ κανονάριον διαγορεῦον περὶ πάντων τῶν παθῶν λεπτομερῶς· καὶ τῶν τούτοις προσφόρων ἐπιτιμίων· περί τε τῆς ἁγίας κοινωνίας βρωμάτων τε καὶ πόματων καὶ εὐχῆς· λίαν συμπαθέστατον:— и подзаголовокъ:

Ἐξαγορεύσεως διαφοραὶ διάφοροι καὶ διαθέσεις τῶν ἐξομολογουμένων κρύφια ἁμαρτήματα· καὶ τῶν τούτους ἀναδεχομένων ἀληθιναὶ καὶ ἄπταιστοι πρὸς θεόν· καὶ ὑπὸ θεοῦ καὶ ἐκ θεοῦ διακρίσεις:—съ указаніемъ положеній:

Ὅτι δεῖ τὸν ἐξομολογούμενον κρύφια ἁμαρτήματα...

Ὅτι δεῖ τὸν τὰς ἐξομολογήσεις ἀναδεχόμενον· μὴ ὡς ἑτέρων...

Ὅτι δεῖ τὸ ταπεινὸν καὶ συντετριμμένον καὶ πιστὸν καὶ εὐμετάδοτον τοῦ ἐξαγορεύοντος σκοπεῖν τὸν ἀναδεχόμενον...

Ὅτι δεῖ τὸν δεχόμενον τὴν ἐξομολόγησιν μὴ εἰς ὄγκον· μηδὲ εἰς πλῆθος ἀποβλέπειν ἁμαρτημάτων...

Καὶ τὸν ἐξομολογούμενον δὲ πεπειραμένον (πεπιστευμένον?) εἶναι χρὴ ὅτι ὥσπερ ὁ νιπτὴρ τὸν ῥῦπον ἀναδέχεται...

Далѣе самый сборникъ: л. 146[a]. Πῶς δεῖ ἐξομολογεῖσθαι:—Λαμβάνειν χρὴ τὸν ἐξομολογούμενον ὁ τοῦτον καὶ τὰ αὐτοῦ ἀναδεχόμενος...

л. 151[b]. Αἱ δὲ ἐπιτιμήσεις καὶ αἱ διαφοραὶ τῶν ἐπιτιμήσεων εἰσιν αὗται:—Ὅσα ἐγένοντο πρὸ τῶν $\overline{\lambda}$...

л. 154[a]. Περὶ βρώσεως διαφοραὶ $\overline{\beta}$:—Αὗται δὲ ὡς προεῖπον...

Кончается

Ἰστέον δὲ ὅτι $\overline{\delta}$ εἰσὶ τόποι τῶν ἐπιτιμιῶν· τοῦ προσκλαίοντος· τοῦ ἀκροωμένου... ἕως πληρώσει τὸν ὁρισθέντα χρόνον:—

л. 158[b]. Τοῦ αὐτοῦ διακρίσεις καὶ ἐπιτίμια τῶν διαφόρων ἁμαρτιῶν καὶ λεπτοτέρα ἐξέτασις:—Τῆς θείας καὶ παναγάθου τοῦ ἀληθινοῦ...

л. 184[b]. Γίνωσκε δὲ καὶ ἐπιτίμια ἅπερ οὐκ ἡμεῖς ἀλλ' ὁ μέγας ἐν πατράσι τοῖς παραπίπτουσιν ἐξέθετο βασίλειος: — Ἡ μὲν προσβολὴ τοῦ λογισμοῦ...

л. 186[b]. Τοῦ ἁγίου νικηφόρου ἀρχιεπισκόπου ΚΠ, ἐκ τῶν ἐκκλησιαστ.

αὐτοῦ συνάξεων, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἁγίων πατέρων:—(арабскими цыфрами нумерація правилъ Никифора по изданію Питра) Κεφάλαιον δ. (=38); 87; η. (=42); ιθ. (=43); ι. (=44); 47; 49; κ. (=53); κδ. (=1); κς. (=5); κζ. (=76); κθ. (=6); λδ. (=8); λε. (=9); λς. Ὁ εἰς τεσσαρακοστὰς... λη. Ἐὰν γένηται ἱερέα... μ. Κατὰ περίστασιν... μβ. (=85); μγ. (=3); и другія правила его же дописанныя другой современной одной рукой; затѣмъ вопросы и опять правила; кончается

Εἴ τις ἱερεὺς λειτουργήσει καὶ γαστριμαργήσας ξεράσει τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ... καὶ πληρώσει μετανοίας [ ]:—

Ω 62 (717).

Бум.; XVI в.; лл. 101, но при этомъ надо замѣтить, что послѣ 44 идетъ 50!! (20,8×15,3; 14,5×8) разные почерки; по 20 строкъ.

л. 1ª. Τοῦ ἐν ἁγ. π. ἡμ. ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου θεσσαλονίκης λόγος πάνυ ὠφέλιμος εἰς τὴν κοίμησιν καὶ πρὸς θεὸν μετάστασιν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου μαρίας:—

л. 23ª. Περὶ τῆς ὑψώσεως τῆς παναγίας:—

л. 24ª. Εὐχὴ εἰς τὸ ποιῆσαι ἐθνικὸν κατηχούμενον:—

л. 25ª. Ἀκολουθία τυπωθεῖσα ὑπὸ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμ. συνόδου· ἥτις ἐπὶ ἐνατροπῇ συνέστη τῆς ἐν φλωρεντίᾳ... ...Ἐτυπώθη δὲ ἐν ἔτει ϛϡβ:—см. выше стр.

л. 25ª. Ἐρωτήσεις τοῦ ἀρχιερέως ἢ τοῦ ἱερέως πρὸς τὸν ἐκ λατίνων ἐπιστρέφοντα:—

л. 28ª. Ἑρμηνεία περὶ ἀπομυρώσεως:—

л. 28ᵇ. Софронія Іерус. περὶ τῶν μὴ ψαλλόντων τὰς ὥρας.

л. 29ᵇ. Ἑρμηνεία εἰ συμβῇ τινι μετὰ θάνατον εὑρεθῆναι ἀφωρισμένον.....

л. 32ᵇ. Ἐρώτησις καὶ ἀπόκρισις θείων πατέρων περὶ πίστεως καὶ κατὰ λατίνων:—Τί ἐστι χριστιανὸς...

л. 34ᵇ—38ᵇ. Отрывки разнообразн. содерж. разн. почерками.

л. 39ª—78ᵇ. (Безъ заглавія и безъ указателя, потому что между лл. 38 и 39 не хватаетъ, повидимому, листовъ)

Ὁ δεχόμενος τοὺς λογισμοὺς...

а затѣмъ

συνοδικοὶ καὶ ἀποστ. κανόνες καὶ τοῦ μεγάλου βασιλείου:—α. Ὁ χειροτονῶν ὑπερορίαν... 245 главъ.

л. 79ª—80ª. Отвѣты Никиты Иракл. въ сокращ. Властаря.

л. 80[a]—83[b]. Приписки разными почерками разнообразн. содерж.

л. 84[a]—98[a]. Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμ. ἐφραὶμ τοῦ σύρου λόγος ψυχωφελὴς περὶ ἀγάπης καὶ περὶ τῆς δευτέρας τοῦ κυρίου παρουσίας.

л. 99—101 разныя приписки.

Ω 78 (733).

Бум.; 1740 г.; лл. 173 (19,3×13,8; 13×9,3), 15 строкъ.

л. 1—154. Νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον:—

въ 216 главахъ съ указат.

л. 163[a]—167[a] кеф. σξη. Τάξις προκαθεδρίας Андроника II Палеолога.

л. 167[a]—168[a] кеф. σ. (!). Περὶ ποῖοι τῶν μητροπολιτῶν λέγονται ὑπέρτιμοι καὶ ἔξαρχοι· ποῖοι δὲ ὑπέρτιμοι μόνον:—

л. 169 μητροπολῖται ὑποκείμενοι ταύτῃ τῇ ἀχρίδος ἀρχιεπισκοπῇ:—

л. 171[a]—172[b]. Ἐγεννήθη ὁ κύριος ἡμῶν...

л. 172[b] запись: Πληρώσας εἶπον, χριστέ σοι δόξα πρέπει, ἀρσένιος τλήμων, ἀρετῆς πάσης ξένος, ἔτος σωτήριον ,αψμ΄ ἐν μηνὶ μαρτίου ἑπτά:—

и дальше стихи:

Νόμιμον τὸ παρὸν ὑπάρχει γνῶτε φίλοι. Θύτου εὐκλεοῦς ἀρσενίου τὴν κλήσιν. Ὅστις ὑπῆρχεν ἐκ τῆς ἐνδόξου ναυπάκτου. Τέκνον ἱερὸν ἀθανασίου θείου. Τοῦ δομήτορος μεγίστης θείας λαύρας. Οἱ δ' ἀναγινώσκοντες νόμιμον τόδε. Εὔξασθαι ἐκ ψυχῆς ἀρσενίου θύτῃ. Κατευθυνθείειν πρὸς πόλον θείας τρίβου. Ὑμνεῖν δὲ ἀεὶ ὑψιμέδονι κυρίῳ. Πατρὶ υἱῷ τε σὺν πνεύματι ἁγίῳ. Ὧ πρέπει δόξα κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν: —

Ω 84 (739).

Бум.; XV в.; лл. 376 (21×14; 15,8×9), двумя почерками, по 27 строкъ.

л. 1—285[b]. Синтагма Властаря съ обычными приложеніями вплоть до λατινικαὶ λέξεις.

л. 285[b]—289[a]. XII главъ Кирилла на Несторія, Σωκράτους ἐκ τοῦ ζ τόμου ἐν ᾧ καὶ παραδείγματα εἰσάγει τῆς τῶν θρόνων μεταθέσεως (inc. Σιλβανὸς ὁ τῆς...), Властаря о чинахъ вел. церкви и царскаго двора.

л. 292[a]—361[b]. Каноны апостоловъ соборовъ всел. и помѣстн. (много пропущенныхъ).

л. 361[b] περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι γάμον $\overline{ζ}$ βαθμοῦ ἐξ αἵματος:—Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγίωτ. ἐκείνου πατριάρχου κυροῦ ἀλεξίου· γέγονεν ἀμφιβολία.. ($\overline{ςχος}$ года 14 апр., Луки Хрисоверга).

χρυσόβουλλον τοῦ βασιλέως κυροῦ μανουήλ:—Τοίγαρτοι καὶ ἡ βασιλεία... (РП., V 312, 7 строкъ).

ἰσαακίου τοῦ ἀγγέλλου: — Γίνωσκε δὲ ὅτι κἂν ὁ τοιοῦτος συνοδικὸς τόμος...

л. 363[a] περὶ τοῦ $\overline{ς}$ βαθμοῦ: —Ἐπειδὴ δὲ τοῦ γάμου τῶν ἀπὸ ἀγχιστείας...

στίχοι τοῦ ψελλοῦ πρὸς τὸν βασιλέα κυρὸν μιχαήλ: — Δισεξαδέλφου παῖδα... (см. Ἀ. Παπαδ.-Κεραμεύς, Μαυρογορδ. Βιβλιοθ., I 23).

383[b] περὶ τοῦ $\overline{ζ}$ βαθμοῦ ἐξ αἵματος: — Ἀγχιστεία ἐστὶν ὡς τῷ νόμῳ δοκεῖ...

Σημείωμα Исаака Ангела, нач.: Ἡ βασιλεία μου, παραυτὰ διωρίσατο...

Περί τινος ἁρμοσαμένου τῷ ἰδίῳ υἱῷ πρὸς γάμον θυγατέρα τινὰ ὑπεξούσιον... αὐτῆς πατριαρχικόν:—Οὐ λανθάνει δέ σου...

τοῦ διοραχίου (!):—Οἱ πταίσαντες ἱερεῖς... (РП., V 115).

τοῦ πατρ. μανουήλ:—Ἡ γοῦν μετριότης... (РП., V 117—118).

κεφάλαιον νόμιμον περὶ προικός: — Δηλοῖ γὰρ... (Μαυρογορδ. Βιβλ., I 24).

περὶ μνηστείας: — Τοῦ σεβαστοῦ ἐκείνου καὶ μεγ. δρουγγαρίου κυροῦ στεφάνου... (РП., IV 226, строка 1 снизу).

περὶ μνηστείας:—Κόρη τις... соборное рѣшеніе при патріархѣ Θеодосіи 30 іюля (1179 г.) инд. 12 (РП., 223, строка 15 снизу—224).

τί δύναται τὸ χρῖσμα:—Τῷ $\overline{ιβ}$ κανόνι τῆς ἐν ἀγκύρᾳ συνόδου χρησάμενος... толков. Вальсам. на Анк. 12.

περὶ παραιτήσεως ἐπισκόπου:—Ἡ μέντοι παραίτησις...

περὶ τοῦ $\overline{ζ}$ βαθμοῦ ἐξ αἵματος τοῦ πατρ. ἀλεξίου: — Προκαθημένου ἀλεξίου... (V 36—37).

л. 368[a—b] ὁ ἀναθεματισμὸς τῶν ἐπανιστάμενων τοῖς βασιλεῦσιν:—Ἡ κατὰ τὸν ἰούνιον μῆνα τῆς $\overline{θ}$ ἰνδ. τοῦ $\overline{ςφλδ}$ ἔτους γεγονυῖα νεαρὰ...

τὰ διδόμενα ἐπιτίμια τοῖς ἐκ τούτων ἐπιστρέφουσι:—Τοὺς οὖν συμπράξαντας τοῖς τοιούτοις...

л. 369[a]. περὶ βαθμῶν:—Εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι οὐ διὰ θεσμόν...

л. 370[b] до конца. ἔτι περὶ βαθμῶν συγγενείας:—Ἡ συγγένεια γενικόν ἐστιν ὄνομα· καὶ προεγράφη εἰς τὸ $\overline{α}$ κεφ. τοῦ... Обрывается потому, что рукопись безъ конца. Сравн. выше стр. 24—25.

Ω 96 (715; Zach. 12).

Бум.; 1694 года; лл. 382 (21 × 15; 15 × 11).

л. 1—339[a]. Синтагма Властаря, въ которой послѣ προθεωρία есть «Ἡ παλαιὰ δεκάλογος», «Τοῦ ἁγίου μαξίμου» и «Ἐκ τοῦ πολιτικοῦ νόμου, ταῦτα τὰ κάτωθεν ἐξῆλθον: Σεβῆρος δὲ καὶ ἀντώνιος. οἱ θειοτάτοι βασιλεῖς ἀντέγραψαν. εἰ καὶ τοῖς νόμοις οὐχ ὑποκείμεθα, ἀλλ᾽ οὖν κατὰ νόμους πολιτεύεσθαι χρή:—Νόμος ἐστὶ παράγγελμα εἰς πάντας...» и затѣмъ уже ὁ πίναξ τῶν κεφαλαίων:—, въ которомъ содержится оглавленіе не только для самой синтагмы, но и для ея приложеній (кончая Іоанномъ Китрск.) и для собранія каноновъ; къ Синтагмѣ приложенія только до отвѣтовъ Іоанна Китрск. включит., затѣмъ каноны апостоловъ, соборовъ и отцовъ церкви (не цѣликомъ); περὶ τῶν τῆς ἐκκλησίας ὀφφικίων; ὑποτύπωσις Льва.

л. 329[a]. Συλλογαί τινες μαρτυριῶν ἀπὸ τῶν ἱερῶν διδασκάλων· ὅτι οὐ δεῖ περιεργάζεθαι τὰ ἱερὰ μοναστήρια, οὐδὲ καιναῖς τις (! τισι) λέξεσι χρῆσθαι πρὸς δῆθεν τελεωτέραν αὐτῶν κατάληψιν· οὔτε προσθετεῖν οὔτε ἀφαιρεῖν. ἀλλὰ μόναις ταῖς τῶν ἁγ. διδασκάλων λέξεσι καθαραῖς χρῆσθαι πρὸς ἐξάγγελσιν τούτων ἀυστάκτως (!):—

Начин.: ἰγνατίου τοῦ θεοφόρου.—Ὁ λέγων παρὰ τὰ διατεταγμένα...

л. 332[a–b] латинскаі лѣксіс:—

л. 333[a]—333[b]. Ἐκ τοῦ νόμου:—Ἐάν τις λάβῃ πάρ[] ἀπορήσαντος τοῦ γεωργοῦ... (изъ Земледѣльч. закона).

л. 335[a]—339[a] (безъ загл.). Στρογγύλον σχῆμά ἐστι τόδε...

л. 332[a]—343[b]. Ἐπιστολὴ ἰωάννου πάπα ῥώμης πρὸς τὸν ἁγίωτ. φώτιον πατρ. КП. (Bevereg. Synod., II/$_2$306—307).

л. 344[a]—347[b]. Πρᾶξις γενομ. συνοδικῶς ἐπὶ φωτίου πατρ. КП.:—Προκαθεσθέντων τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων... (см. ibid., 300).

л. 347[b]—374[b]. Ποσάκις οἱ ῥωμαῖοι ἐσχίσθησαν· καὶ ἐπὶ ποίων καιρῶν:—α. Ἐπὶ γρατιανοῦ βασιλέως... съ извлеченіями изъ оо. церкви.

л. 375[a]—377[a]. Νεαρὰ τοῦ ἐν ἁγ. πατρὸς ἡμῶν ἀθανασίου πατρ. КП.:—Εἰ καί τινι τῶν δικαιωθέντων ἀπὸ χριστοῦ ἰθύνειν... (РП., V 121—126).

л. 377[b]—382[a]. Краткій разсказъ о ересяхъ: Ἄρειος μὲν τῆς μανίας ἐπώνυμος· ἐξεκόπη....

л. 382ᵇ запись: Ἐγράφη ἡ παροῦσα αὕτη βίβλος καὶ ἐτελειώθη, ἡ ὁποῖα εἶναι τοῦ ἐν ἱερομονάχοις λεγομένου βλαστάρι διὰ χειρὸς ἰωάννου ἱερέως καὶ μεγάλου σακελλαρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τοῦ βυζαντίου ἐν ἔτει σωτηρίω ͵αχ⌐δ:—μηνὸς μαρτίου η: —

Ω 109 (764).

Бум.; 1648 г.; лл. 239 (20,5 × 15; 14 × 9), двумя почерками, по 18 строкъ.

л. 1—184ᵇ. Νέον νόμιμον πλουσίωτατον πάνυ:—

л. 185ᵃ до конца. Выписки изъ Властаря и Арменопула.

л. 184ᵇ запись: ἐγράφη τὸ παρὸν νόμιμον, διὰ χειρὸς τοῦ ἐν μοναχοῖς παρθενίου ἐν ἔτει ͵ζρνς ἐν μηνὶ μαΐῳ, ι.

ПРИЛОЖЕНІЕ.

Номоканонъ монаха Исаака.

Въ рукописи Метеорскаго (въ Ѳессаліи, у городка Калабаки) м-ря τῆς μονῆς τῆς Μεταμορφώσεως В. 8 [(съ надписью Νομοκανόνιον) XVII в.; 301 лл. (15 × 10½; текстъ 9⅔ × 6) древней нумераціи (до 26 включит. листы перепутаны); среднія vergeures, знакъ «якорь въ кругѣ»] среди разныхъ чинопослѣдованій, какъ часть книги въ родѣ требника, находится небольшой каноническій сборникъ, до сихъ поръ совершенно неизвѣстный.

л. κζᵃ—ρλαᵇ. Заглавіе:

Νομοκάνονον πρόχειρον πρὸς τὸ διορθοῦσθαι τοὺς πνευματικοὺς πατέρας ἕκαστον τῶν προσερχομένων τῇ μετανοίᾳ καὶ ἐξομολογήσει: —

Ἐγέγονει δὲ διὰ προτροπῆς τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Παλαιῶν Πατρῶν κυροῦ Δανιήλ, χάριν τῶν ἀπειροτέρων καὶ μὴ ἐχόντων πεῖραν τῶν θείων κανόνων· καὶ συντέτακται παρὰ τοῦ ἐλαχίστου ἐν μοναχοῖς Ἰσαάκ, τάχα καὶ πνευματικοῦ, ἐκ διαφόρων ἑρμηνειῶν τῶν θείων κανόνων:—

О самомъ составителѣ номоканона монахѣ-духовникѣ Исаакѣ ничего неизвѣстно, кромѣ того немногаго, что онъ самъ о себѣ сообщаетъ. Время появленія сборника опредѣляется довольно точно третьей четвертью

XVII в., такъ какъ Даніилъ былъ поставленъ митрополитомъ τῶν Παλαιῶν Πατρῶν съ апрѣля 1653 года вмѣсто умершаго Антонія[1]), при патріархѣ Іоанникіи II; въ апрѣлѣ же 1674 года при патріархѣ Герасимѣ II послѣдовало его низверженіе съ каѳедры[2]): θηριοπρεπῶς γὰρ καὶ οὐκ ἀνθρωπίνως τοῦ ποιμνίου προέστη; много разъ церковь прощала ему его проступки, но, наконецъ, онъ возсталъ противъ церкви и, получивъ приказаніе явиться въ КП., εἰς οὐδὲν ἐλογίσατο τὴν συνοδικὴν ἀπόφασιν καὶ τὴν πρόσκλησιν, μήτε παραγενέσθαι κατεδέξατο, за что и былъ изверженъ. Эти свѣдѣнія взяты изъ синодскаго акта объ изверженіи Даніила[3]); болѣе точно говоритъ о причинахъ изверженія «увѣщаніе» неизвѣстнаго патріарха (Калиника II?) епископамъ Пелопонниса по поводу абсолютныхъ посвященій: этотъ антиканоническій обычай въ широкихъ размѣрахъ практиковался и митроп. Даніиломъ[4]). Между тѣмъ путешественники G. Wheler и J. Spon, посѣтившіе городъ Старый Патрасъ въ декабрѣ 1676 г., сообщаютъ, что видѣли здѣсь митрополитомъ Даніила, отъ котораго они и узнали кое-что о состояніи его епархіи[5]). Предположенія о причинахъ непослушанія со стороны митроп. Даніила напрашиваются сами собою въ связи съ политической жизнью самого города. Особенно возбуждается интересъ къ личности Даніила потому, что изданный отъ его имени монахомъ Исаакомъ номоканонъ не только не подтверждаетъ характеристику этой личности, данную въ синодскомъ актѣ 1674 года, а именно

1) Σάθας, Μεσ. βιβλ. III 538. Еще въ 1672 г. Даніилъ былъ на соборѣ въ КП. (Ἱεροσ. Βιβλ., I 336).

2) Σάθας 600; на мѣсто Даніила былъ назначенъ Παρθενίῃ, митрополитъ Εὐχαΐτων

3) Только содержаніе акта сообщено мнѣ въ половинѣ декабря 1903 г., согласно указу патріарш. синода, въ отвѣтъ на поданное мною въ маѣ 1903 г. прошеніе о выдачѣ мнѣ выписокъ изъ всѣхъ документовъ патріарш. архива, касающихся митроп. Даніила и монаха Исаака. По словамъ хранителя архива о. архимандрита Калиника (Деликаниса), актъ σῴζεται ἐν δυσὶ κώδιξι (Κυπρίου καὶ πρώτῳ).

4) ...καθὼς ἔκαμε πρὸ ὀλίγου καὶ ὁ χρηματίσας τῶν Π. Πατρῶν κακοΔανιήλ, τὸν ὁποῖον διὰ τὰς τοιαύτας του παρανόμους χειροτονίας καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χ. μεγ. ἐκκλησία συνοδικῶς τὸν ἐκάθηρεν καὶ τῆς ἐπαρχίας του τὸν ἔξωσεν, καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ παρανόμως χειροτονηθέντας, ἐπειδὴ καὶ ἐτόλμησε νὰ χειροτονήσῃ δύο τινὰς ἀπολελυμένους ἐπισκόπους ἐπ' ὀνόματι Μεθώνης, καὶ μάλιστα κατεγνωσμένους ὄντας ὡς ἑτεροδόξους, καὶ νὰ τοὺς στείλῃ εἰς τόπους μακρινούς (Γεδεών, Κανον. διατάξεις, I 199—200; сравн. ibid. стр. 201).

5) Italiänische, Dalmatische, Griechische und Orientalische Reisebeschreibung... welche J. Spon und G. Wheler.... zusammengetragen und ....in den Druck befördert. Anjetzo aber aus dem Französischen in's Teutsche übersetzt durch F. Menudier... Anderer Theil. Nürnberg. 1681, das IV. Buch, S. 4, 5. Сравн. Σ. Ν. Θωμοπούλου. Ἱστορία τῆς πόλεως Πατρῶν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τοῦ 1821. Ἐν Ἀθήναις. 1888, стр. 358, 362, 375.

рисуетъ намъ, если не дѣятельность, то, по крайней мѣрѣ, намѣренія митроп. Даніила въ очень привлекательномъ свѣтѣ. Но при современномъ доступномъ намъ состояніи свѣдѣній о самомъ митрополитѣ Даніилѣ и о внутренней церковной и политической жизни его епархіи [1]) нужно признать, что схоліи монаха Исаака только однѣ и могутъ явиться источникомъ, то прямымъ, то косвеннымъ, нашихъ свѣдѣній о сборникѣ.

Въ ожиданіи какихъ-нибудь болѣе краснорѣчивыхъ данныхъ, чѣмъ имѣющіяся теперь, и болѣе подробнаго описанія состава самого номоканона, чѣмъ то, которое мнѣ удалось сдѣлать при очень неблагопріятныхъ условіяхъ въ Ватопедскомъ монастырѣ на Аѳонѣ и въ Метеорскомъ Преображенскомъ: въ ожиданіи всего этого я постараюсь далѣе только о томъ, чтобы самъ номоканонъ свидѣтельствовалъ о себѣ, по возможности, краснорѣчивѣе и обстоятельнѣе [2]).

Оглавленіе вступительныхъ статей:

Πνευματικὰ προγυμνάσματα, ἃ ὀφείλει εἰδέναι ὁ πνευματικὸς πατήρ: — ὁ πίναξ αὐτῶν: —

а затѣмъ и самыя статьи, въ слѣдующемъ порядкѣ:

κεφ. α΄. Ὅτι μόνοις τοῖς ἐπισκόποις ἴδιον τὸ τῆς πνευματικῆς πατρότητος λειτούργημα καὶ οὐχ ἱερεῦσιν ἢ ἰδιώταις μοναχοῖς: — Συμεὼν Θεσσαλονίκης. Τὸ τῆς πνευματικῆς πατρότητος λειτούργημα..... μετανοίας λειτούργημα: — (срав. Migne P. G. CLV 4)

и схолія:

Ἰσαὰκ μοναχοῦ: — Ἀλλὰ τοῦτο οὐκ οἶδα ὅπως παρωράθη ἐκ μέρους καὶ οὐκ ἐνεργεῖται τὸ μυστήριον παρὰ τῶν ἀρχιερέων· οὐ γὰρ ὅλως οἱ πλείους τούτων ἐθέλουσι δεχθῆναί τινα πρὸς ἐξομολόγησιν· ἀλλὰ δι' ἐντάλματος, ἱερεῦσι μοναχοῖς καὶ λαϊκοῖς τοῦτο διαδιδόασι [3])· καὶ εἴθε ἦν δύναμις τοῖς τὴν ἐξουσίαν λαμβάνουσιν ἱερεῦσιν· ὥστε διορθοῦντες τοὺς [4]) προσερχομένους αὐτοῖς κατὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων διάκρισιν καὶ τῶν θείων κανόνων παρήληψιν (!), ἀλλ' οἱ μὲν ἐξ ἀγνοίας τῶν ἱερῶν κανόνων, οἱ δὲ πλείους καὶ φιλαργυρίας πάθει κρατούμενοι, αἴτιοι φεῦ ἀπωλείας ψυχῶν γίνονται· καὶ ἀντὶ ἰατρείας θάνατον ψυχῆς προξενοῦσι τῷ ἀρρωστοῦντι.

---

1) Я очень огорченъ, что нѣтъ надежды на полученіе точныхъ и подробныхъ свѣдѣній изъ патріаршаго архива: Δὲν παρατίθεται δὲ ἀκεραία ἡ πρᾶξις συνωδᾷ τῇ προγεγονυίᾳ συνοδικῇ ἀποφάσει, ὅπως μὴ παρέχωνται ἰδιώταις αὐτούσια τὰ ζητούμενα ἔγγραφα τῶν ἀρχείων, пишетъ о. Калиникъ въ своемъ донесеніи патріарху (4 ноября 1903, ἀριθ. πρωτ. 7524; здѣсь и справка нужная мнѣ).

2) Метеорскій списокъ принятъ основнымъ.

3) cod. διαδόασι 4) cod. οὕς.

πολλάκις δὲ καὶ γαστριμαργίαν νοσοῦντες, συγκαταβατικοὶ γίνονται καὶ εὔκολοι πρὸς συγχώρησιν· διὰ τοῦτο οἶμαι καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς συγκαταβαίνειν καὶ ἰδιώταις καὶ μοναχοῖς δίδοσθαι τὸ τῆς πνευματικῆς πατρότητος λειτούργημα· ἐπειδὴ γὰρ σπάνις εὐλαβῶν ἱερέων καὶ ἀξίων εἰς τὸ διορθοῦν ψυχάς, δίκαιον εἶναι νομίζουσιν, εἰ τοιοῦτος εὑρεθῇ μοναχὸς ἔχων πεῖραν ἱκανὴν τῶν θείων κανόνων καὶ εὐλαβὴς[1]) ὢν καὶ ἐνάρετος, δίδοσθαι αὐτῷ δι' ἐντάλματος ἐξουσίαν τοιαύτην, ὥστε δέχεσθαι λογισμοὺς ἀνθρώπων· καὶ τοῦτο μὲν ὡς ἐμοὶ δοκεῖ οὐ μόνον ἄπρεπον (?), ἀλλὰ καὶ ἐπαινετόν· εἰ γὰρ καὶ ἀσύμφωνον τοῖς θείοις κανόσι, ἀλλ' ὅτι πρὸς σωτηρίαν ψυχῶν οἰκονομεῖται κατὰ ἀνάγκην, οἶμαι καὶ τῷ θεῷ εὐαπόδεκτον· καὶ οὐ μέμψεως ἄξιοι οἱ τοῦτο ποιοῦντες: —

κεφ. β'. Οἷον εἶναι χρὴ τὸν πνευματικόν, καὶ πῶς ὀφείλει διδάσκειν καὶ ἐρωτᾶν καὶ παραγγέλλειν τοῖς προσερχομένοις, καὶ ὅτι χρὴ στοχάζεσθαι καὶ τὰς διαφορὰς τῶν ἁμαρτανόντων καὶ τῶν ἁμαρτημάτων: — Πρὸ πάντων ὀφείλει ὁ πνευματικὸς . . .

κεφ. γ'. Πῶς χρὴ τὸν πνευματικὸν καθέζεσθαι καὶ ἐν ποίῳ τόπῳ τὰς ἐξομολογήσεις δεχόμενον· καὶ ποίῳ τρόπῳ ἐρωτᾶν τοὺς προσερχομένους ἐν ᾧ καὶ αἱ ἐρωτήσεις κατ' εἶδος[2]): — Ἐν τόπῳ δὲ σεμνῷ . . . .

κεφ. δ'. Ὅτι χρὴ πάντας προστρέχειν τῇ μετανοίᾳ καὶ ἐξομολογήσει, οὐ μόνον λαϊκοὺς ἀλλὰ καὶ ἱερεῖς καὶ μονάζοντας: — Ὀφείλομεν δὲ οἱ πάντες . . .

κεφ. ε'. Ὅτι καὶ ὁ ἐναρέτως ζῶν ὀφείλει ταπεινοῦσθαι καὶ μεθ' ὑποταγῆς καὶ συμβουλῆς πνευματικοῦ πατρὸς ζῆν: — Δεῖ δὲ καὶ τοὺς ἐν ἀρετῇ . . .

κεφ. ς'. Ὁ πίναξ κατὰ στοιχεῖον τῶν ἐμπεριεχομένων: — Всего 71 глава подъ 24 буквами.

κεφ. ζ'. (въ оглавл. на л. λϑ' просто Περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν κανόνων:—) Ἰσαὰκ μοναχοῦ περὶ ἐκλογῆς καὶ ἐπιτομῆς τῶν κανόνων: —

Ταῦτα ἐξεβλήθη ἐκ τοῦ νομοκάνονος τοῦ ἐν ἱερομονάχοις κυροῦ Ματθαίου τοῦ Βλαστάρη καὶ ἐξ ἑτέρων ἑρμηνευτῶν· καὶ κατὰ στοιχεῖον συνετάγη κατ' ἐπιτομὴν χάριν τῶν τὴν πνευματικὴν οἰκονομίαν μετερχομένων· καὶ μάλιστα τῶν μὴ κεκτημένων τὸ βιβλίον ἁπάντων θείων κανόνων· ἢ ἐχόντων μὲν τοῦτο, μὴ δυναμένων δὲ ἐξ ἀπειρίας εὐκόλως πᾶσαν ζήτησιν ἐφευρεῖν· ἐνταῦθα γὰρ τῶν ἀναγκαίων κατ' ἐπιτομὴν συντεθέντων· καὶ ἐν ὀλιγολογίᾳ καὶ ἁπλουστέρᾳ φράσει· καὶ δυναμένου παντὸς πνευμα-

1) Cod. εὐλαβεῖς.
2) cod. κατ' ἦδος.

τικοῦ κτᾶσθαι αὐτά· οὐδεὶς ἔχει προφασίζεσθαι, ὅτι οὐκ οἶδε τὰ ἐπιτίμια τῶν ἁμαρτάνοντων· μόνον ἐπιμελῶς μετερχέσθω τὰ γεγραμμένα· καὶ κατὰ τὴν διάκρισιν τῶν θείων πατέρων οἰκονομείτω τοὺς προσερχομένους ὁ τὴν πνευματικὴν τῶν ψυχῶν οἰκονομίαν ἐμπιστευθείς· καὶ μάλιστα κατὰ τὴν τῶν ἁμαρτανόντων διάθεσιν καὶ προαίρεσιν· καὶ πρὸς ἐπιστροφὴν προθυμίαν· οὕτω καὶ αὐτὸς ἢ ἐλαττοῦν ἢ αὔξειν τὰ ἐπιτίμια: —

κεφ. η'. (добавл. τοῦ αὐτοῦ). Παραγγελία πρὸς πνευματικοὺς περὶ πνευματικῆς διορθώσεως: —

Παρακαλῶ ὑμᾶς πατέρες πνευματικοί.... αὕτη ἡ διάκρισις οὐκ ἐμὴ ἀλλὰ τῶν θείων πατέρων: —

κεφ. θ'. [in. m. Ἐκ τοῦ Ματθαίου:] Ὅπως τοὺς χρόνους τῆς μετανοίας ὁ Νηστευτὴς Ἰωάννης συνέτεμεν: —

Τὸ δὲ οὕτως....

здѣсь добавлено

(л. μδ^{b}—με^{a}) σχόλιον τοῦ Ἰσαάκ: —

Τινὲς τὸ κανονικὸν τοῦ Νηστευτοῦ συγκαταβατικὸν εἶναι λέγουσιν. ἐγὼ δὲ κατ' ἐμὴν γνώμην, καὶ πάνυ βαρύ· μόνον εἰ προαιροῦνται οἱ μετανοοῦντες, ποιεῖν κατὰ τὴν ἄνωθεν γεγραμμένην διάκρισιν· εἰ γὰρ δυνηθείη οὕτω ποιῆσαι, ἔν τε τῇ ὡρισμένῃ παρὰ τοῦ ἁγίου νηστείᾳ καὶ τῇ λοιπῇ κακοπαθείᾳ, ὄντως ἐν ἀληθείᾳ μετενόησε, μηδὲν φροντίζων ἔτι περὶ τοῦ σφάλματος αὐτοῦ· μόνον εἰ μὴ καὶ αὖθις πέπτωκε, μετὰ τὴν τοῦ κανόνος ἐκπλήρωσιν· διὸ ἐρωτάσθω ὁ ἐξομολογούμενος· καὶ εἰ μὲν καταδέχεται, κανονιζέσθω ἐν ἐγκρατείᾳ καὶ σκληραγωγίᾳ καὶ γονάτων κλίσεσιν, ὡς ἡ διάκρισις ἔχει τοῦ ἁγίου· εἰ δὲ οὐ προαιρεῖται οὐδὲ δύναται, κανονιζέσθω κατὰ τὴν διάκρισιν τῶν ἁγίων πατέρων: —

л. $\overline{\text{με}}^{a}$—$\overline{\text{ριβ}}^{a}$. Самый сборникъ:

Ἀρχὴ τοῦ $\overline{\text{α}}$ στοιχείου: — Περὶ τῶν ἀρνησαμένων...

Содержаніе его уложено въ 71 главѣ, по порядку буквъ алфавита раздѣленныхъ на 24 στοιχεῖα. Главы сходныя по составу съ Синтагмой Властаря сильно сокращены; сокращенія касаются не только состава правилъ, но и самого текста ихъ; ὁ νόμος встрѣчается не часто. Какое вліяніе оказали на «номоканонъ» Исаака другіе каноническіе сборники, въ частности покаянный номоканонъ, какъ самый распространенный и близкій по задачамъ, возможно будетъ сказать только впослѣдствіи, когда текстъ «номоканона» подвергнутъ будетъ детальному разсмотрѣнію. Заслуживаютъ вниманія схоліи монаха Исаака которыя дальше и выписаны всѣ безъ исключенія.

Въ отд. А кеф. γ'.Ποῖοι καθ' ὅλου ἀναβαπτίζονται къ Лаод. 37:

Ἰσαὰκ μοναχοῦ: — Ἐκ δὲ τοῦ κανόνος τούτου σημείωσαι, ὅτι ἀπόβλητα χριστιανοῖς καὶ τὰ τῶν Τούρκων πεμπόμενα ἑορταστικά· ὁ γὰρ ἐσθίων ταῦτα δοκεῖ συνεορτάζειν ἐκείνοις, ὅπερ ὁ κανὼν αὐτὸς κωλύει: —

въ кеф. δ'. Περὶ ἀναγνωστῶν: — къ Трулльск. 33: Ἰσαὰκ μοναχοῦ σχόλιον: — Σημείωσαι ὅτι τὰς ἱερὰς γραφὰς εἶπεν, ἤγουν τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς, οὐ μὴν καὶ τὰς λοιπὰς βίβλους: —

Въ отд. Г кеф. γ'. Ὅτι τῷ διγαμοῦντι οὐ δεῖ συνεστιᾶσθαι τὸν ἱερολογήσαντα πρεσβύτερον: —

есть Ἰσαὰκ: — Ἐκ τούτου στοχάζομαι καὶ τὸν κανόνα ἐκφωνηθῆναι παρὰ τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ συνόδου, ἐπειδὴ ἡ ἐξ ἀρχῆς ἀκρίβεια οὔτε ἱερολογίαν ἐποίει τῷ δευτερογαμοῦντι οὔτε στεφάνους ἐτίθει αὐτοῖς νυμφικούς, καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ συνεστιᾶσθαι ἤφιε τὸν ἱερέα ἡ ἐκκλησία· ἀλλὰ τὸ νῦν ἔχον κατὰ τὴν συνήθειαν, οἱ δευτερογαμοῦντες παρ' ἱερέως εὐλογοῦνται· καὶ χωρὶς ἱερέως οὐ τολμῶσι συνελθεῖν ἀλλήλοις· εἰ δὲ ἱερεὺς εὐλογεῖ τὸν δεύτερον γάμον, φαίνεται συγκοινωνῶν τοῖς οὖσιν ἐν ἐπιτιμίοις· εἰ δὲ ἐν εὐχῇ καὶ ἱερολογίᾳ συγκοινωνεῖ, οὐδὲ συνεστιᾶσθαι κωλυθήσεται· ἔμελλεν οὖν εἰπεῖν τὸν κανόνα, μηδ' ὅλως τὸν ἱερέα εἰς δεύτερον γάμον εὐλογητὸν ποιεῖν, ἢ εὔχεσθαι· ἀλλ' ὡς οἶμαι, τοῦτο οὐκ ἦν ἐξ ἀρχῆς, οὐδὲ εἰσείρχετο ὅλως ἱερεὺς πρὸς εὐλογίαν δευτέρου γάμου· καὶ διὰ τοῦτο ἐκεῖνο μὲν ὁ κανὼν κεκώλυκε, τοῦτο δὲ παρεσιώπησεν ὡς ἀσύνηθες: —

Въ отд. Δ кеф. α'. Περὶ διακόνων· τίνες ἄξιοι χειροτονεῖσθαι καὶ τίνες ἀνάξιοι· καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν τίνα δεῖ ποιεῖν τούτους καὶ τίνα μὴ ποιεῖν: —

къ Апост. 61 есть

Ἰσαὰκ σχόλιον: — Διὰ τοῦ εἰπεῖν «ἤ τι τῶν ἀπηγορευμένων» πάντα ἁπλῶς ἐδήλωσεν ὅσα οὐ δεῖ χριστιανοὺς ὀρθοδόξους πράττειν, πολλῷ δὲ μάλλον τὸν ἱερέα, μεσίτην ὄντα τοῦ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων: —

σχόλιον: — Ἐκ πάντων τούτων ὀφείλει εἶναι καθαρὸς ὁ μέλλων εἰς ἱερωσύνης βαθμὸν ἀναβῆναι καὶ οὐ μόνον ἐκ τῶν ἀπηγορευμένων αὐτὸν φυλάττειν ὀφείλει ἀλλὰ καὶ ἀρετὴν μετέρχεσθαι... (обычное перечисленіе качествъ, которыми долженъ обладать рукополагаемый).

Въ отд. Ι кеф. α'. Περὶ ἱερέων καὶ τίνα δεῖ ποιεῖν τοὺς ἱερεῖς καὶ τίνα μὴ ποιεῖν: —

къ Апост. 8

σχόλιον Ἰσαὰκ: — Οὗτος ὁ κανὼν τὸ σήμερον ἀργὸς μεμένηκεν· οὐδεὶς γὰρ ἱερέα ἄνευ τοῦ ἱερουργῆσαι, εἰς ἱερέως ἑτέρου λειτουργίαν μεταλαμβάνει· δίκαιον δέ μοι δοκεῖ τὸν τοιοῦτον τὸ ἐνεργὸν ἔχειν, ὁπόταν συλ-

λειτουργεῖ ἄλλοις ἱερεῦσιν ὁ ἱερεὺς καὶ οὐ μεταλαμβάνει· τότε γὰρ ἄξιον εἰπεῖν τὴν αἰτίαν, ἵνα μὴ ὑποψίαν τινὰ δώσῃ, ὡς μεμφόμενος τοὺς συναδελφοὺς οὐ κοινωνεῖ· ἢ καὶ καθ' ἑαυτοῦ ὑποπτεύειν ποιήσῃ ἐκείνους: —

къ правилу Никифора Исповѣдн.: Οὐχ ἁμαρτάνει τις ὑπὲρ τριῶν ἀνθρώπων μίαν προσκομίζων προσφορὰν....

есть σχόλιον: — Προσφορὰν τὴν μερίδα λέγει ὡς ἐμοὶ δοκεῖ: —

къ правилу: Ἱερεὺς ὁμοίως ὁ λαμβάνων προσφορὰς αἱρετικῶν ἢ ἀναδόχους ποιῶν....

есть σχόλιον: — Ἀλλὰ τὸ νῦν οἱ ἐν τοῖς λατινικοῖς τόποις εὑρισκόμενοι ἱερεῖς καὶ λαϊκοί, ἀδιαφόρως τὰ εἰρημένα πάντα ποιοῦντες, οὐδὲ ὅτι ἔστιν ὅλως ἐφαμαρτολογίζονται· διὸ οἱ εὐλαβῶς θέλοντες ζωὴν καὶ σεμνῶς προσεχέτωσαν εἰς πάντα: —

въ кеф. β'. Περὶ ἱεροσυλίας καὶ ἱερῶν σκευῶν: —

къ правилу: Τὸν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας λαμβάνοντα κρυφίως κηρὸν ἢ ἔλαιον...

есть σχόλιον: — Οὐ μόνον ὁ κλέπτων διὰ κέρδος, ἀλλὰ καὶ ὁ εἰς οἰκείαν χρῆσιν σφετεριζόμενος ἱερὸν σκεῦος ἱερόσυλος λέγεται: —

Въ отд. N кеф. α'. Περὶ νηστείας καταλύσεως ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ:—

къ Лаод. 50, Трулльск. 29 есть большая σχόλιον Ἰσαάκ, гдѣ онъ между прочимъ выражаетъ жалобу на несоблюденіе постовъ: .....οὐκ οἶδα, τίς ἡ τοσαύτη σκοτία εἰς τοὺς πλείονας· καὶ οὐ μόνον λαϊκοὶ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες καταφρονοῦσι τούτου· ἀλλὰ καὶ ἱερωμένοι, καὶ πνευματικοί, πολλάκις δὲ καὶ ἀρχιερεῖς· καὶ ὅπερ ἔμελλον οἱ ἱερεῖς διδάσκειν τὸν ἀγνοοῦντα λαόν, εἰς τοῦτο αὐτοὶ πρόσκομμα γίνονται τῷ λαῷ· καὶ ἐξ ὧν ποιοῦσι, παράδειγμα πᾶσιν προκείμενοι· καὶ λοιπὸν ὡς γέγραπται, πάντες ἐξέκλιναν· ἱερεὺς καὶ λαὸς ἐξέστησαν ἐπὶ τὸ αὐτό· τὸ ἀποθνῆσκον ἀποθνήσκει· τὸ πλανηθὲν οὐκ εὑρίσκεται· ἀλλὰ παρακαλῶ καὶ πνευματικοὺς καὶ ἱερεῖς ἵνα τὰ τοῦ κανόνος ἐν φοβῳ φυλάττωσι....

л. ριβ[a]—ριζ[a] Ἕτερα κανονίσματα διάφορα: —

именно:

(л. ριβ[a–b]) α'. Іоанна Постн. περὶ ἀκαθάρτου εἴς τι ἐμπεσόντος: —
β'. его же περὶ τοῦ μετὰ τὴν θείαν μετάληψιν ἐμέσαντος:—
γ'. Никифора Испов. Ἐὰν κατὰ ἄγνοιαν...
δ'. его же Δεῖ κοινωνεῖν τὸν ἀσθενοῦντα...
ε'. его же Ὅτι οὐ χρὴ μεταδιδόναι...
ς'. Τοῦ Κίτρους. Δεῖ τοὺς παῖδας...
ζ'. его же Ὁ συμφθαρεὶς...

(л. ριβ^{b}—ριε^{b}) η′—ιβ′. Отвѣты Симеона Θессалоникскаго на вопросы.

(л. ριε^{b}—ρις^{a}) ιγ′. Ἰσαὰκ μοναχοῦ: περὶ τῶν περισσευμάτων τῶν προσφορῶν καὶ ναμάτων πῶς χρὴ ἀναλίσκεσθαι καὶ ἐσθίεσθαι: — Ὁ μὲν Θεόφιλος...

(л. ρις^{a}—ριζ^{a}) ιδ′. Περὶ τῶν περισσευμάτων τῆς κολυμβήθρας καὶ τοῦ ἁγίου ἐλαίου τῶν βαπτιζομένων καὶ τῶν τοῦ εὐχελαίου: — Προσέχειν δεῖ τὸν ἱερέα...

л. ριζ^{a}—ρκ^{a}. Ἐκ τῶν ἀποκρίσεων τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου τοῦ Σιναΐτου: — Ἐρώτησις. Τί ἐστι τὸ σημεῖον τοῦ τελείου χριστιανοῦ: — Πίστις ὀρθὴ...

л. ρκ^{a}—ρλα^{b}. Τοῦ τιμιωτάτου μεγάλης ἐκκλησίας χαρτοφύλακος κυροῦ Μανουὴλ διαίρεσις τῶν συγγενῶν καὶ δήλωσις γάμων γενομένων καὶ κεκωλυμένων: —

Этотъ же номоканонъ Исаака находится и въ Ватопедск. 469 (описаніе ркп. см. выше стр. 30—31) совершенно въ томъ же составѣ, только, вмѣсто послѣдней статьи (Мануила Хартофилакса о бракахъ), здѣсь на лл. 320^{b}—330^{b} Νομοκάνων ἐν εὐκολίᾳ: — Нач. Ὁ μαλακίαν πράξας.... тоже со схоліями Исаака; а затѣмъ уже приписка: τέλος τοῦ νομοκανόνου :—

СУЩЕСТВЕННЫЯ ДОПОЛНЕНІЯ И ПОПРАВКИ.

Стр. 6 къ № 202. Указаніе индикта 7 даетъ возможность точно датировать рукопись ,ςψμβ′ (= 1234) годомъ; остальныя соображенія излишни.

Стр. 8 прим. 1. Въ Atheniens. 1431 XII в. л. 154^{b} есть Κανὼν Σισινίου πατριάρχου περὶ ἀθεμίτων γάμων, начин. Ἐν τοῖς γάμοις (РП., V 13, строка 2 снизу), оканч. на τοῦ γένους συγχέονται (14, строка 3 снизу).

Стр. 9 строка 7 сверху. Напечат. πρῶτον, должно быть πρεσβύτερος.

Стр. 10 строка 17—18 сверху. Παραιτουμένης μὲν ἐκείνης, кажется, ошибка: лучше было бы что-нибудь въ родѣ παρωσαμένη μὲν (?) ἐκείνην.

Стр. 13—14. Для удобства цитированія правила патр. Алексія должны быть помѣчены цыфрами отъ 1 до 12.

Стр. 14 снизу. Слѣдуетъ читать: «..... по другому случаю (въ посланіи къ Θеофану Солунскому прав. 2) сдѣлано и для рѣшенія по вопросу, предложенному І. Х-омъ . . . прототипа указаннаго сокращенія. . . . ».

Стр. 17, строка 19 сверху. Вмѣсто οὐ должно быть ἧς.

Стр. 30 строка 15 снизу. Вмѣсто $\overline{\text{φκ}}$ должно быть $\overline{\text{φκς}}$.

Стр. 32 строка 18 сверху. Рецензія помѣщена въ іюньской книгѣ стр. 397—425.

Стр. 34 къ № 480. Предисловіе П. Лигарида оканч.: ἐδόθη ἐν τῇ μεγαλοπόλει καὶ εὐσεβοτόκῳ Μοσχοβίᾳ κατὰ τὸ σωτήριον ἔτος ,αχξθ′ ἰαννουρίῳ α′. Оно въ Hieros. Metoch. 411 XVII в. на стр. 477—481 (Ἱεροσ. Βιβλ. IV, ч. 1, стр. 390).

Есть русскій переводъ его, принадлежащій чуть ли не Спаѳарію: онъ передъ текстомъ Синтагмы Властаря въ переводѣ Евѳимія (А. И. Соболевскій, Переводная литература московской Руси XIV—XVII вв. СПБ. 1903, стр. 345—346).

Стр. 45 строки 17—18. Смотр. А. И. Алмазова, Канон. отвѣты Іоасафа митроп. Ефесскаго, Одесса 1903 и въ моей рецензіи на это изданіе (Журн. Мин. Н. Пр. 1904. CCCLII 231—239).

Стр. 47, строка 27. Вм. ἱερέων слѣдовало бы ожидать ἀρχιερέων.

Стр. 48 къ Patm. 540 XVI в. Благодаря дружескому содѣйствію патмосскаго іеродіакона Мелетія Зерлентиса, я получилъ какъ напечатанный текстъ Іоанна τοῦ Ταρχανή такъ и слѣдующія далѣе статьи: оказывается, что далѣе слѣдуютъ главы 17 и 18 изъ напечатанныхъ мною въ Изв. Отд. Р. Яз. и Слов. Имп. Ак. Н. 1901 г. отвѣтовъ Іоанна Китрскаго, при чемъ, однако, 17-й начин. Εἰ οὖν παραμονή . . . , а къ 18-му in m. есть заглавіе περὶ ἀσθενείας $\overline{\text{ὁ}}$ $\overline{\text{ἡ}}$ $\overline{\text{ς}}$; за отвѣтами Іоанна Китрскаго находится Василія Вел. διάταξις πρὸς μοναχούς и другія статьи (какія?).

Стр. 65 къ № К 14. Въ спискѣ Nikolsburg I 136 содержится сборникъ тоже іеромонаха Макарія, но другого, очевидно, такъ какъ съ описаннымъ въ К 14 здѣсь нѣтъ ничего общаго. По E. Gollob, Verzeichniss der griech. Hss in Oesterreich ausserhalb Wiens, 75—76, указанный сп. (пергам., XV в., 233 лл. разм. 21X16; лл. 1—2, 6, 7, 227—233 бум. и пустые) содержитъ: л. 3^{a}—5^{b} εὐχὴ ἱλασμοῦ ἐπὶ τῶν ἀρνησαμένων τὸν Χ. καὶ πάλιν ἐπιστρεφομένων (Δίκαιος... αἰῶνας), представляющую собой парафразъ такой же молитвы Властаря (Migne CXLIV 1020);

л. 8—пустой; л. 9—226 Σύνταγμα ἐν ἐπιτόμῳ τῶν ἐμπεριειλημμένων ἁπασῶν ὑποθέσεων τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς κανόσι, πονηθέν τε ἅμα καὶ συντεθὲν τῷ ἐν ἱερομονάχοις ἐλαχίστῳ Μακαρίῳ· οἰκτροῦ μοναστῶν σύνταγμα Μακαρίου Начинается эта «Синтагма» предисловіемъ (л. 9[a—b] προθεωρία. Ἰστέον ὡς ὁ μὲν... ἐντυγχάνοντες), гдѣ авторъ упоминаетъ о собственноручныхъ спп., какъ мѣрѣ для сохраненія своего труда (... ἐγὼ δὲ εἰς ἀντιγραφὰς τοῦ βιβλίου χωρήσας, ἵνα ᾖ κτῆμα ἐσαεί· οὐ γὰρ ἐμίσθωσα ἐμαυτὸν εἰς τοῦτό τινι...) и указателемъ главъ (л. 10[a] — 15[b] Μακάριος ἐν μοναχοῖς πίνακα τοῦτον πλέκει· ὁ πίναξ τῶν κεφαλαίων), послѣ котораго стихи:

οὕσπερ πρὶν συνέτεμε Ματθαῖος νόμους,
νῦν Μακάριος κατέστρωσεν εἰς πλάτος.

Сборникъ состоитъ изъ 236 главъ; не ясно, почему Gollob указываетъ начало Τὰς τῶν ἱερῶν τοίνυν ὑποθέσεις... и конецъ ... ἀρχικῶν νοταρίων, если первая глава—περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, а послѣдняя — περὶ τοῦ ἁγίου πάσχα; не ясна и его характеристика содержанія: Die Umarbeitung besteht nur darin, dass die von Blastares in alphabetischer Reihenfolge geordneten Artikel hier nach ihrer inhaltlichen Zugehörigkeit aneinander gereiht sind und dass hier auf dem Rande noch Schlagwörter per comp. stehen. Къ сборнику присоединены стихи:

γραφὴ πέφυκεν
ἡ βίβλος Μακαρίου
κύριον σέβοντος πλὴν ἀσέμνου τὸν βίον
φυλάττοις Χριστὲ ταύτην τῷ κεκτημένῳ
σῴζοις δὲ καί με
τοῖς σοφοῖς κρίμασί σου.

Не содержится ли тотъ же сборникъ Макарія, какой даетъ Лаврская ркп., и въ сп., отмѣченномъ у H. Coxe (nomocanon seu opus de vita ascetica ex synodis oecumen. aliisque a J. Nesteuta confectum, incip. στοιχεῖον Α. Περὶ τοῦ ἀρνηθέντος τὸν Χ. ἑκουσίως ἢ διὰ φόβον ἢ διὰ τιμωρίαν ἀνθρώπων): Бодянскій, Греч. книгохран. Востока, 28.

Стр. 68. Въ Laurae K 23, бум., XVI в., 123 лл. (14×10,3; 10,5×5,5) есть на л. 1—37 περὶ τῶν βαθμῶν τοῦ γάμου...

Стр. 92. Работа E. Gerland, Neue Quellen zur Geschichte des lateinischen Erzbisthums Patras, 1903, не прибавила новыхъ данныхъ для характеристики митроп. Даніила.

РАСПРЕДѢЛЕНІЕ РУКОПИСЕЙ ПО ВѢКАМЪ.

(Жирныя римскія цыфры — вѣкъ; рядомъ — номера спп.).

Ватопеда: **XI** 158. **XII** 239, 574. **XIII** 202. **XIII—XIV** 203. **XIV** 412. **XIV—XV** 414. **XV** 411. **XVI** 25, 413, 415, 466, 467, 468, 472, 485, 487. **XVII** 26, 414, 469, 471, 473, 474, 476, 477, 478, 483, 484, 489, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499. **XVII—XVIII** 480, 500. **XVIII** 470, 473, 481, 482, 486, 488, 491, 502, 616, 626. **XVIII—XIX** 475, 490, 492. **XIX** 479, 501.

Лавры: **X—XI** B 93. **XII** B 43. **XIII** Λ 84. **XIII—XIV** E 153, Ω 30. **XIV** H 52, Θ 219, Θ 220, K 112, K 202, Λ 95, Ω 61. **XIV—XV** Θ 195. **XV** K 202, Ω 84. **XVI** E 154, Θ 14, K 14, K 15, K 41, K 194, Λ 71, Ω 60, Ω 62. **XVII** E 69, H 14, I 22, K 24, K 25, Λ 35, Λ 49, Ω 3, Ω 24, Ω 25, Ω 33, Ω 39, Ω 42, Ω 48, Ω 50, Ω 96, Ω 109. **XVIII** Ω 46, Ω 47, Ω 78, Λ 33.

ДАТИРОВАННЫЯ РУКОПИСИ.

(Жирной цифрой обозначенъ годъ; рядомъ — номеръ р-си).

Ватопеда: **1103** — 239. **1234** — 202. **1556** — 485. **1586** — 413. **1586** — 472. **1613**— 471. **1631** — 484. **1682** — 26. **1685** — 460. **1685** — 496. **1699** — 489. **1722** — 486. **1728**— 626. **1731** — 470. **1788** — 616. **1803**—479.

Лавры: **1333** — Λ 95. **1369** — K 112. **1565** — E 154. **1600**—K 14. **1602**—I 22. **1613**— E 69. **1617** — Λ 35. **1637** — Ω 3. **1641** — Ω 42. **1648** — Ω 109. **1651**—Ω 39. **1685** — K 25 **1694** — Ω 96. **1712** — Λ 33. **1721** — Ω 47. **1729** — Ω 46. **1740** — Ω 78.

ИМЕНА ПЕРЕПИСЧИКОВЪ РУКОПИСЕЙ.

Ватопеда:

Ἀμβρόσιος 470.
Ἀπόστολος ἱερεὺς καὶ σακέλλιος Θεσσαλονίκης 485.

Δαμιανὸς ἱερομόναχος 499.
Δανιὴλ ὁ Βατοπαιδινός 492.
Δανιὴλ ἱερομόναχος ὁ Χῖος 484.
Δημητριος ὁ ἐξ Ἀθηνῶν 471.

Εὐγένιος ἱερομόναχος καὶ μωσικός (?) 469.

Θεόδωρος 501.
Θεόκλητος ἱερομόναχος 496.

Ἰωάννης μοναχός 239.

Κωνσταντῖνος ἁμαρτωλὸς ὁ τῶν Χωνῶν 239.

Ματθαῖος ἱερομόναχος 482.
Μελέτιος ἱερομόναχος 472.

Νεόφυτος ἱεροδιάκονος Μυτιληναῖος ἐκ χώρας Μανδαμάδου 479.
Νικόλαος ἱερεὺς καὶ σακελλάριος 626.

[Χριστοφόρος ἱερομόναχος καὶ σύγκελλος τῆς μεγ. ἐκκλησίας 479].

Лавры:

Ἀρσένιος (Лавріотъ) ἐκ τῆς Ναυπάκτου Ω 78.

Γγίνος ἱερεὺς καὶ πρωτοπαπᾶς τῆς Πωγωϊανῆς E 14.
Γρηγόριος ἱερομόναχος Λαυριώτης Ω 47.

Δημήτριος Θ 14.

Ἰωάννης ἱερεὺς καὶ μέγας σακελλάριος τῆς μεγ. ἐκκλησίας ὁ Βυζάντιος Ω 96.
Ἰωάννης Μαλαξὸς ἀναγνώστης E 154.

Κασιανὸς ἁμαρτωλός Ω 30.
Κύριλλος μοναχὸς ἐν ὄρει τοῦ Ἄθω I 22.

Ματθαῖος ἱερομόναχος Λ 33.

Παΐσιός K 25.
Παρθένιος μοναχός Ω 109.

Σωφρόνιος ἀρχιερεὺς Μελενίκου E 69.

УКАЗАТЕЛЬ РУКОПИСЕЙ, УПОМЯНУТЫХЪ ВЪ ТЕКСТѢ.

(Жирной цифрой номеръ р—си; рядомъ — страницы).

Athenienses: **1431** — 9, 98. **1423** — 32. **1432** — 46.
Athoi: Κουτλουμουσίου **42** — 13, 14, 15. Ἰβήρων **8** — 14. Δοχειαρίου **293** — 65[1].
Bodleiani: **Roë 18** — 9. **Barocc. 86** — 9. **Barocc. 185** — 56.
Hierosol. Patriarch.: **67** — 32.
Hierosol. Metoch.: **411** — 98.
Laurae S. Athanassii: **B 43** 46—54. **B 93** 55—57. **E 69** 57. **E 153** 57—58. **E 154** 58—59. **H 14** 59. **H 52** 59—60. **Θ 14** 60. **Θ 195** 60—62. **Θ 219** 62. **Θ 220** 62—64. **I 22** 64. **K 14** 65—67. **K 15** 68. **K 23** 99. **K 24** 68. **K 25** 69. **K 34** 46. **K 41** 69—70. **K 112** 70. **K 194** 70—71. **K 202** 71—72. **Λ 33** 72. **Λ 35** 72. **Λ 49** 72—75. **Λ 71** 75—76. **Λ 84** 76—77. **Λ 95** 77—79. **Ω 3** 79—80. **Ω 24** 80. **Ω 25** 80. **Ω 30** 80—82. **Ω 33** 82. **Ω 39** 82—83. **Ω 42** 83. **Ω 46** 83. **Ω 47** 83—84. **Ω 48** 84. **Ω 50** 84. **Ω 60** 84. **Ω 61** 84—86. **Ω 62** 86—87. **Ω 78** 87. **Ω 84** 87—88. **Ω 96** 89—90. **Ω 109.** 90.
Meteor. Metamorphos.: **B 8** 90—95.
Monac.: **122** 7. **380** 16, 18.
Nikolsburg: **I 136** 98—99.
Paris.: **Coisl. 363** 9. **Suppl. 483** 9.
Patm.: **174** 18. **540** 99, 48. **205** 56.
Vatic.: **828** 7. **2184** 52. **Borgian. 13** 65[1], 67[1]. **Ottobon. 350** 37.
Vatopedi: **25** 5. **26** 5. **158** 5—6. **202** 6—16, 22, 98. **203** 16—22. **239** 22. **411** 23. **412** 23. **413** 23—25. **414** 25—26. **415** 26—29, 76. **466** 29. **467** 29—30. **468** 30. **469** 30—31, 95. **470** 31. **471** 31. **472** 31—32. **473** 32. **474** 32. **475** 32. **476** 33. **477** 33. **478** 33. **479** 33—34. **480** 98, 34. **481** 35. **482** 35. **483** 35. **484** 35. **485** 36. **486** 36. **487** 36—37. **488** 37. **489** 37. **490** 37. **491** 37. **492** 37—38. **493** 38. **494** 38. **495** 38. **496** 38. **497** 38. **498** 38. **499** 39. **500** 39. **501** 39. **502** 39. **574** 39—44. **616** 45. **626** 45.
Venet.: **169** 18. **Nanian. 226** 40.
Vindobonens.: **jurid. gr. 11** 12, 36, 46. **hist. gr. 7** 46, 47.
Моск. Синод. Библ.: **445** 15. **475** 15. **477** 15. **150** 34.
Импер. Публ. Библ.: **208** 41.

УКАЗАТЕЛЬ СОБСТВЕННЫХЪ ИМЕНЪ.

(Авторы произведеній, входящихъ въ составъ канон. сборниковъ, указаны только въ тѣхъ случаяхъ, когда есть какіе-нибудь особые ихъ труды).

Ἀθανάσιος ἐπ. Ἀλεξάνδρ.: πρὸς Ἀντίοχον (144 вопр. и отв.) 42; περὶ τῆς ἁγ. Τριάδος 75; περὶ τῶν φύσεων τοῦ Χ. 75.

Ἀθανάσιος ἱερομόν. καὶ προηγούμ. τοῦ Ватопедіу: 34.

Ἀλέξιος [ὁ α′] патр. КП.: изъ посланія къ Θеофану Солунск. 13—14; изъ посланія къ митрополиту Филиппійскому 14; ἐρώτημα 16; συνοδικὴ διάγνωσις 25, 63.

Ἀλέξιος [ὁ α′] Κομνηνός 46, 47.

Ἀλέξιος ὁ Ἀριστηνός: правв. съ толков. 80—81.

Ἀναστάσιος патр. Ἀντιοχ.: ἀπόδειξις 41, 50; ἔκθεσις πίστεως 64.

Ἀναστάσιος τοῦ Σινᾶ ὅρους: 74.

Ἀνδρόνικος ὁ β′ τῶν Παλαιολόγων: ἔκθεσις μητροπόλεων 28, 33.

Ἄνθιμος ἀρχιеп. Πωγωϊανῆς: 67.

Ἀντώνιος μοναχός: 44.

Варлаам. μοναχός (Калабрійскій): πρὸς Λατίνους 62.

Васίλειος Каис. Каππ.: διάταξις πρὸς μοναχούς 98; ἱστορία ἐκκλησ. 17; правв. въ особой ред. 40; διδασκαλία πρὸς τοὺς ἱερεῖς 41; литургія 57; ἐπιτίμια 60, 73, 77; ἐκ τῶν ἀσκητ. διατάξεων 78.

Васίλειος ἀρχιеп. Θессалонікіи: отвѣты 63.

Вησαρίων ἀββᾶς: 6.

Галактіων ἱερομόναχος: 59.

Гавріὴл ὁ Марωνείας: 83.

Геннάδιος ὁ Σχολάριος: περὶ ὅρκου 26; о грѣхахъ 28.

Γερμανὸς [ὁ α′] ἀρχιеп. КП.: 23 περὶ ς′ συνόδων ἐν συντόμῳ 56.

Γερμανὸς [ὁ β′] патр, КП.: 6.

Γρηγέντιος: διάλεξις μετὰ Ἐρβάν 59.

Γρηγόριος ὁ θεολόγος: ἄλλοι στίχοι 52.

Δανιὴλ μητροπ. Παλαιῶν Πατρῶν: 90, 91.

Δημήτριος ὁ Χωματιανός: о бракѣ 64; Константину 64.

Δημήτριος ὁ Κυζίκου 16.

Εἰρήνη супруга Іоанна III Ватаци: 6.

Ἐπιφάνιος ἐπίσκ. Κωνσταντίας: о ересяхъ 56, 62.

Ἐρβάν: 59.

Ἐφραὶμ ὁ Σύρος: περὶ μετανοίας 41; περὶ ἀγάπης καὶ δευτέρας παρουσίας 87.

Θеοδώρητος ἐπ. Κύρου: εἰς τὰ ἀπορούμ. τῆς Θ. γραφῆς 42.

Θеόδωρος ὁ Βалсамών: 35; μελέτη χάριν τῆς... μετακλήσεως 28; отвѣты Марку Алекс. 28, 34, 63; о постахъ 64; стихи εἰς νομοκάνονα 64; толк. на 12 прав. Анк. соб. 88.

Θеόδωρος Ἐδέσης: ἐκ τοῦ βίου 53.

Θеόδωρος τοῦ Στουδίου. αἱ διαθέσεις τῶν ἐξομολογ. 60; περὶ ἀνδρῶν ἐπιτίμια 73.

[Θеοδόσιος патр. КП.]: περὶ μνηστείας 24, 88.

Θеόφιλος ἀρχιеп. Ἀлεξανδр.; περὶ τῆς ἁγ. ἀναφορᾶς 5.

Ἰγνάτιος ὁ Θеοφόρος: 49, 89.

Ἰγνάτιος ὁ ἱερομόναχος: 59.

Ἱερουσαλήμ: περὶ τῆς ἁλώσεως Ἱ. 6.

Ἰσαάκιος ὁ Ἄγγελος: хрисовуллъ (24), 88; σημείωμα 84, (24).
Ἰσαὰκ μοναχὸς καὶ πνευματικός: номоканонъ 90—95.
Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: литургія 57; διαφοραὶ ἐπιτιμήσεων 61; ἑρμην. ἐκ τοῦ κατὰ Ματθ. 75; ἑρμην. ἐκ τοῦ ἁγ. εὐαγγ. 75; κεφάλαιον κανονικὸν 78, 79; ἐκ τῶν διατάξεων 78.
Ἰωάννης ὁ Πετρινός: 49.
Ἰωάννης μοναχός: μετάφρασις τοῦ ἁγ. συμβόλου 78.
Ἰωάννης ὁ Νηστευτής (основатель м-ря Пётра): 49.
Ἰωάννης μοναχὸς ἡσυχαστὴς ὁ ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει: 46.
Ἰωάννης γέρων: отвѣтъ на вопросы о монашеск. жизни 23, 46, 49.
Ἰωάννης ὁ Ταρχανειώτης: 48.
Ἰωάννης τοῦ Ταρχανή: 48, 98.
Ἰωάννης ὁ Χορταϊτινός: 47, 48, 49.
Ἰωάννης [ὁ γ′] Δούκας: 6.
Ἰωάννης [ὁ η′] πάπας Ῥώμης: πρὸς Φώτιον КП. 71, 89.
Ἰωάννης ὁ Κίτρους: отвѣты полн. ред. 63.
Ἰωάννης μοναχὸς καὶ διδάσκαλος: σχόλιον 77.
Ἰωάννης πατρ. КП. ὁ Νηστευτής: λόγος πρὸς τὸν μελλ. ἐξαγορ. 25—26; κανονάριον 85.
Ἰωάννης μαθητὴς τοῦ μεγ. Βασιλ.: κανονάριον 69, 79.
Ἰωάννης Θρακήσιος: ὑπόμνημα 63.
Ἰωάννης χαρτοφύλαξ: ἔκδοσις 15; γνώμη 16.
Ἰωάννης ἀρχιεπ. Θεσσαλονίκης: λόγος εἰς τὴν κοίμησιν τῆς Παναγίας 86.
Ἰωάννης ὁ Ζωναρᾶς: 35; толкованіе на правила 8, 17, 57, 71, 85; о φυσικὴ ἐκροή 64.
Ἰωάννης [ὁ Ξιφιλῖνος] патр. КП.: ἐκ τοῦ συνοδ. τόμου 15.
Ἰωάννης ὁ Γεωμέτρης: 52.
Ἰωάννης ὁ Νηστευτής: νομοκάνονον 54, 59; ἐπιτίμια 62.
Ἰωάσαφ протосинк.: отвѣты Георгію III, 45.
Κλήμης: διαταγαὶ τῶν ἀποστόλων 5, 7.
Κύριλλος ἀρχιεπ. Ἀλεξανδρ.: 12 главъ на Несторія [27], 62, 87; ἔκθεσις πίστεως 64.
Κύριλλος μοναχός: νέον νόμιμον 32.
Κωνσταντῖνος ὁ Ἀρμενόπουλος: Πρόχειρον 4, 5, 70, 83; выписки изъ Προχ. 90; Ἐπιτομὴ κανόνων 4, 70; περὶ πίστεως 70.
Κωνσταντῖνος ὁ χαρτοφύλαξ: вопросы и отвѣты 53.
Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος: περὶ τῶν ἀποστατούντων 25, (88).
Λαυσαϊκόν: 5, 49.
Λειμωνάριον: 5.
Λεόντιος Κύπριος, μητροπολ. Сулувріас 35.
Λέων [ὁ γ′] καὶ Κωνσταντῖνος: Ἐκλογὴ τῶν νόμων 57.
Λέων [ὁ ς′]: ὑποτύπωσις 70.
Λέων πάπας Ῥώμης: посланіе Флавіану 8.
Λουκᾶς Χρυσοβέργης патр. КП.: постановленіе 1168 г. 88.
Μακάριος ἱερομόναχος редакторъ Синтагмы Властаря: 65—67, 98—99.
Μακάριος ἀρχιεπ. Θεσσαλονίκης: 26; (онъ же) ἀρχιεπ. τῆς Κορινθέων μητροπ. 29.
Μανουὴλ Μαλαξός: сборникъ въ 242 главы 32; въ 245 главъ 31, 80; въ 378 главъ 31, 35, 83; въ 262 главы 31; въ 258 главъ 31; въ 294 главы 32; въ 524 главы 33; въ 500 главъ 33; въ 284 главы 33; въ 274 главы 35; въ 530 главъ 36; въ 302 главы 37; въ 230 главъ 38; больше 290 главъ 38; въ 307 главъ 39; въ 422 главы 72; въ 315 главъ 72; въ 233 главы 72; въ 272 главы 79; въ 498 главъ 80; въ 268 главъ 82; въ 460 главъ 83; въ 281 главу 83.
Μανουὴλ ἱερεύς: 44.
Μανουὴλ ὁ Ξανθινός: Ἔκθεσις ἁπλουστέρα 25, 60, 76.
Μανουὴλ [ὁ α′] Κομνηνός: 44; хрисовуллъ 24, 88.
[Μανουὴλ [ὁ β′] патр. КП.]: περὶ ἱερέων ἀπολεσ. τοὺς ἄρτους 24, 88; περὶ μεταθέσεως ἐπισκόπων 1250 г. 23, 88.
Μάξιμος; авторъ сказанія о 7 всел. собб. 7.
Μάξιμος [ὁ Ὁμολογητής]: περὶ πίστεως 74; περὶ τῶν λ′ ἀργυρ. 75.
Ματθαῖος Βλάσταρις: 35; изображеніе его 26; Синтагма обычной редакціи 3, 23, 23—24, 25, 29, 62, 70, 84, 87; другой 26—27, 75, 89; третьей (Макарія) 98 — 99; четвертой

(съ Зонарой и Вальс.) 62—63; перефразировка К. Критопула 3, 36, 84; о чинахъ вел. церкви и дворца 23, 62, 63, 87; выписки изъ Синтагмы 90; ἔλεγχος τῆς πλάνης τῶν λατίνων 23; πρὸς ἰουδαίους 23.
[?] μάγιστρος: ἀλφάβητον 52.
[?] μητροπολίτης Κυζίκου: διάγνωσις 69.
Μεθόδιος игуменъ м-ря Богородицы τῆς Ἐλεούσης: 6.
Μιχαὴλ [Κηρουλάριος] патр. КП.: ἐξ ἐπιστολῆς 15; ἐξ ἑτέρας 15; ψῆφος 1052 г. 15, 58; посланія къ Петру Антіох. 42.
Μιχαὴλ Ψελλός: къ импер. Михаилу Дукѣ 52; о номоканонѣ 52; о бракѣ (24), 88.
Μιχαὴλ ὁ Ἀγχιάλου: περὶ παραιτήσεως ἐπισκόπων 25, 88.
Μιχαὴλ ὁ Ἀτταλειάτης: πραγματεία 4.
Μωϋσῆς: ἐκλογὴ τοῦ . . δοθέντος νόμου τοῖς Ἰσρ. 44, 56, 64 (?).
Μωϋσῆς ἀββᾶς: περὶ ἀρετῶν 78.
Ναθαναὴλ ἱερομόν. Κουτλουμουσιανός: 69.
Νικήτας μητροπολ. Ἡρακλείας: ἐκ τῶν κεφαλαίων 28.
Νικήτας μητροπ. Κλαυδιουπόλ.: ἀλφάβητον 52.
Νικήτας ὁ χαρτοφύλαξ: отвѣты 63.
Νικηφόρος патр. КП. ὁ Ὁμολογητής: περὶ διαφόρων ὑποθέσεων 27; βασιλεῖς КП. 43; патріархи КП. 43; ἐκ τῶν συντάξεων 60, 78, 85—86; правв. 74; πρὸς Ναυκράτιον 77.
Νικόλαος патр. КП.: ποίημα πρὸς τὸν πρῶτον 69, 75.
Νικόλαος [ὁ γ΄] патр. КП.: 46, 47, 48; отвѣты святогорцамъ въ краткой редакціи (11) безъ толкованій 7, 17, 24, 54 [?], 58, 72, 85; съ толкованіями Вальсамона 27, 63; въ полной редакціи 46—47, 59; отвѣты и вопр. Констан. хартоф. 53.
Νικόλαος ὁ Μεθώνης: 53.
Νίκων ὁ Ῥαϊθοῦ: изъ Тактикона 36—37, канóнес καὶ ὅροι 37.
Παΐσιος Λιγαρίδης: предисл. къ Синт. Властаря 34, 98.
Παλλάδιος ἐπ. Καππαδοκίας: διήγησις περὶ τῶν τῆς Ἰνδίας ἐθνῶν 5; Лавсаикъ 5.
Παῦλος ἀπόστολος: правила 7—8; ὅρος καὶ διάταξις 78.
Πέτρος μοναχὸς ὁ Δαμασκηνός: 28.
Πέτρος патр. Ἀντιοχ.: ἐπιστ. πρὸς τὸν αὐτοῦ κλῆρον 42; τῷ ἐπισκόπῳ Венетіас 42; τῷ πατριάρχῃ КП. 42.
Πέτρος ἀπόστολος: правила 7—8.
Πέτρος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ: отвѣты нов. ред. 51; отвѣты древн. ред. 73, 78 (?).
Ῥωμανὸς μητροπολ. Δυρραχίου: отвѣты 63.
Σάββας: типикъ 77.
Σιλβανὸς ἐπ. Τρωάδος 24, 27, 62, 87.
Σισίνιος патр. КП.: κανὼν περὶ ἀθεμίτων γάμων 98; постановленіе 996 г. 8; ἔκθεσις τῶν κανόνων 8—13; τόμος со σχόλιον τοῦ αὐτοῦ τόμου 40, 58; κεφάλαια κανονικά 74.
Σουίδας: 34.
Σολομών: 75.
Στέφανος μοναχός: посл. къ папѣ Иннокентію III 69.
Στέφανος ὁ ὅσιος: κεφάλαια ιβ΄ 78.
Συμεὼν ὁ Θεσσαλονίκης: περὶ τοῦ θείου ναοῦ 75.
Συμεὼν μάγιστρος καὶ λογοθέτης: ἐπιτομὴ κανόνων 29—30.
Σωφρόνιος патр. Ἱεροσολ.: περὶ τῶν μὴ ψαλλ. τὰς ὥρας 86.
Τιμόθεος ἀρχιεπ. Ἀλεξανδρ.: 20 отвѣтовъ 8; 18 отвѣтовъ 17; 3 отвѣта 82.
Τιμόθεος πρεσβύτερος КП.: о принятіи еретиковъ 43, 56, 62.
Φώτιος патр. КП.: 24; канонич. посланія 15, 17; συναγωγαὶ καὶ ἀποδ. 17; διαίρεσις ἁπλουστέρα 17, 18—22; противъ латинянъ 53; πίναξ τῶν κανόνων 58; λόγοι κανονικοί 77; πρᾶξις ἐπὶ Φ. 89.

Науч